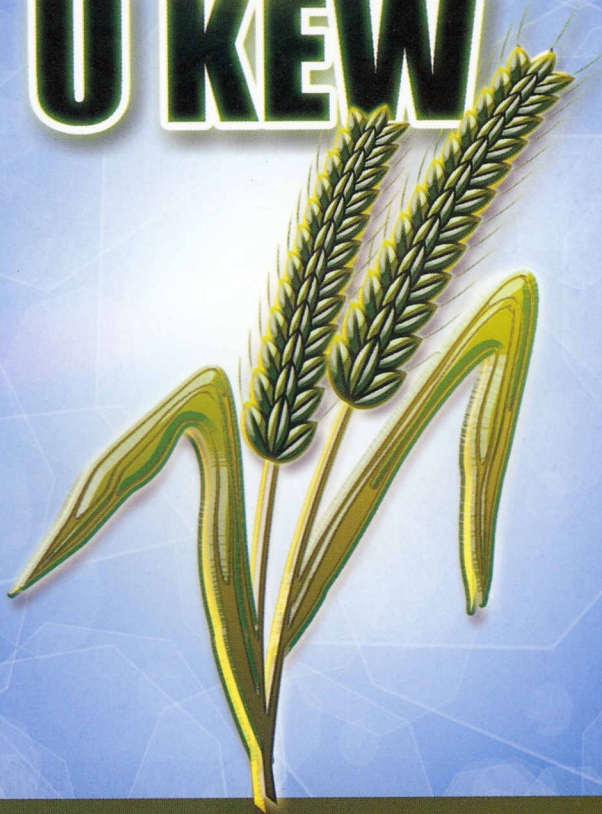

KIN IM PAT KUM U KEW

Ki Report halor ka Revival 2006-2007

Editor - Tbn. Dr. D. R. L. Nonglait

La pynmih da ka Evangelistic Committee, Pariõng Presbytery.

2009

Ki Dkhot ka Editorial Board

KIN IM PAT KUMI UI KEW

Ki Report halor ka Revival 2006-2007

Editor - Tbn. Dr. D.R.L. Nonglait

La pynmih da ka Evangelistic Committee, Pariöng Presbytery.

2009

15. Balang Umdum
Tbn. W.G. Lyngdoh, Secretary, Balang Umdum.....47
16. Balang Nonglait
K.K. Thabah, Secretary, Balang Nonglait.....48-51
17. Balang Pariong
*Tbn. S. Marbaniang, Secretary, Jingiaseng Revival,
Balang Pariong.....52-56*
18. Balang Tnat Nongdom, Pariong
*Tbn. W. K. Mawlein, Secretary, Balang Tnat
Nongdom, Pariong.....57-58*
19. Balang Tnat Laitnamlang
*Tbn. M.K. Marwein, Secretary, Balang Tnat
Laitnamlang.....59-60*
20. Balang Tnat Peinlang
*Mr. H.Q. Thabah, Secretary,
Balang Tnat Peinlang.....61-63*
21. Balang Rngikseh
K.S. Marwein, Secretary, Balang Rngikseh.....64-66
22. Balang Tnat Mawkhmahrang
Tbn. Medar Marwein & Mr. Darwell K. Hujon.....67-69
23. Balang Laitnongrim
*Tbn. B. Lyngkhoi, Secretary,
Balang Laitnongrim.....70-73*
24. Balang Tnat Umsaw-Lumdorbar
*Mr. W.K. Lyngdoh, Secretary, Balang Tnat Umsaw-
Lumdorbar.....74-76*
25. Balang Lawbyrtun
*Tbn. D.D. Marthong, Secretary, Balang Lawbyrtun
.....77-81*
26. Ka Revival hapdeng ki khynnah Skul ka Pariong
Presbytery Higher Secondary School, Pariong bad
ki skul ba marjan.
*Mrs. B.W. Bannett, Principal,
P.P.H.S.S., Pariong.....82-94*

Ki Kyntien na U Editor

Hapdeng ka jinghiar ka longbriew manbriew ha ka imlang ka sahlang bad ka jingdait-thah ka jinglong mynsiem; ki khun ka Balang ha kane ka Ri ki la long lehse kum ki shyieng batyrkhong ha ka them jong ka jingiap bakynja mynsiem. Dei ha kaba kum kata ka por, ki 'riewduwai ki la kyang jam sha U Blei ba un isynei ban pynim pat ia ka Balang. Haba ki 'riewngeit ki la rung ha ki iingmane kiba la ju plie barabor bad bun snem ki la dem hangta ban duwai, ka jubap na U Blei ka long- "Ha khmih ngan tian mynsiem ha phi te phin im... bad phin tip ba nga long U Trai" (Esek. 37:5-7). Shuwa ba ka **Jingkhie-im-thymmai** (Revival) kan kkih buk, kane ka jingiohi paw ka la jia ha kylleng ki Balang ha Ri Khasi bad Jaiitia. Ka jingap la ka slem, hynrei ka jingkyrmen ka im namar ki kular U Blei ki long ki bym ju kylla.

Ha ka ia badiang hun, U Mynsiem U Blei u la trei ha ki briew baroh bad kum u Dabid, ki nongpop kiba la ioh jingpynthymmai ia ka jinglong jingim ki ia phla - "U la sei ruh ia nga na ka thliew ba-ishyrkhei, na ka 'dewbyrtha kaba ktieh; bad u la buh ia ki kjat jong nga halor u mawsiang, bad u la pynskhem ia ki jingiaid jong nga. Bad u la buh ia ka jingrwai bathymmai ha ka shyntur jong nga, ka jingiaroh kein ia U Blei jong ngi" (Salm 40:2-4). **Ym don ki kyntien jali-jatum ba lah ban batai lane u khulom ksiar ba lah ban thoh ia ka jingkmn u briew uba la iap ha ki pop bad ki ryngkang haba u la khie im pat na kata ka jingiap.** Ki Balang ki la pyrshang ban thoh, hynrei kim pat biang watla ki long ki jingthoh kiba kordor ban pynsah ha ka history jong ki Balang bad ka Presbytery.

Ngi la don ka jingthmu ban pynmih ia ki Report kiba iadei bad ka **Jingkhie-im-thymmai** ka Balang ha u bnai October, 2007. Hynrei, bun ki Balang ki bym shym la lah ban lum ban lang bad ban phah ia ki Report ki jong ki sha ka Presbytery ha ka por kaba la buh. Nangta haba la ioh pdiang ia ki Report ruh, bun kiei kiei kiba ngi la dei ban pynbeit bad ban pynbit pynbiang, la kumno kumno kat ban i long pynmih ha kane ka kot. Kumta la dei ban pule bad pynbeit ia ki jingthoh bun sien bun wat. La katta ruh, kine ki jingthoh bad ka jinglur ban pynbit pynbiang ia ki watla ka la shim shibun ka por, hynrei, ki long

KI JINGKDEW

Ki Kyntien na u Editor	i-ii
Ki Khubor (Messages).....	iii-x
Ka Maitphang Halor ka Jingkhie-im-Thymmai (Revival) ki Balang Hapoh ka Pariong Presbytery. <i>Tbn. Dr. D.R.L. Nonglait</i>	1-10
Balang Domkseh <i>Tbn. H.R. Kynshikhor, Secretary,</i> Balang Domkseh.....	11-16
Balang Lyngkhoi <i>Tbn. G.H. Marbaniang, Secretary,</i> Balang Lyngkhoi.....	17-18
Balang Tnat Lyngngai, <i>T.Bn. N.M. Marbaniang, Secretary,</i> Balang Tnat Lyngngai.....	19-20
Balang Tnat Jaud <i>Secretary, Balang Tnat Jaud</i>	21
Balang Mawkohngai <i>Tbn. R.W. Syiem, Secretary,</i> Balang Mawkohngai.....	22-27
Balang Umkrem <i>T.Bn. R.C. Syiem, Secretary,</i> Balang Umkrem.....	28-31
Balang Mawkyllei <i>S.S. Marwein, Secretary, Balang Mawkyllei</i>	32-34
Balang Tiehnongbah <i>Mr. S.K. Lyngdoh, Secretary,</i> Balang Tiehnongbah.....	35-38
Balang Mawroh <i>Mr. S. M. Marngar, Secretary, Balang Mawroh</i>	39-40
Balang Tnat Nongjaïaw, Markasa <i>Tbn. S.S. Marbaniang, Tymmenbasan I/c, Balang</i> <i>Tnat Nongjaïaw, Markasa</i>	41-44
Balang Rngisawlia <i>Tbn. B.S. Pariong, Secretary,</i> Balang Rngisawlia.....	45-46

tang ki jingpyrshang kiba rit ban pynphalang ia ki kam baphylla bad bakhraw eh kiba U Blei u la leh hapdeng jong ngi.

Ki long shibun, Ah Trai U Blei jong nga, ki kam kiba phylla kiba me la leh, bad ki jingmut jong me kiba sha ngi; ym lah ban buh ryntih ia ki ha me; lada ngan iathuh bad kren ia ki, ki kham bun ban ia kaba lah ban n̄iew (Salm 40:5).

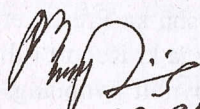
Ngi pan map ruh ia ki nongpule baieit jong ngi na ka bynta kino kino ki jingbym biang ha kane ka kot. Dang don katto katne kiba ngi dang dei ban pynbit pynbiang bad ki jingtip kiba donkam kiba ngim pat ioh ha kaba iadei bad ki report. Hynrei, ngim sngew dei shuh ban pynslem than ha kaba pynmih ia kane ka kot.

Ngi pynpaw ka jingsngewnguh ia ki nongthoh bad ia ki Balang baroh namar dei lyngba ka jingiasnoh kti lang jong ki ba kane ka kot ka la mih kumba ka long. Ka jingsngew nguh ka long ruh ia baroh ki dkhot ka Editorial Board, ki dkhot ka Evangelistic Committee bad khamtam ia ki Pastor baroh bad ki Nongkitkam jong ka Presbytery kiba la phah ia ki **khubor** bad ia **ka jingduwai** jong ki. Khlem ka jingiatreilang, kane ka kot kan ym lah ban mih pyrthei.

Ngi sngewnguh shibun ia i Bah Wanphrang Bryan Khongwar iba la iarap ban *design* ia ka *Cover* kaba itynnat bad kaba don jingmut jong kane ka Kot. Ka jingkhublei ka leit ruh sha i Bah Andrew Marbaniang bad ki nongtrei jong i baroh, namar khlem ka jingiarap jong ki, yn ym lah ban pynmih ia kane ka kot ha ka por kaba biang.

Ngi don ka jingiasyllok lem paralok hi, bad ka snam U Jisu u Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh (I Ioan. 1:7).

Khublei.

(Tbn. Dr. D.R.L. Nonglait)
Editor

PARIÖNG PRESBYTERY

Message

Ka long ka jingkm̄en kaba khraw eh bad ka burom ia U Blei ban pynsah jingkyngmaw ia ka jingpynthymmai bor U Blei ia ka Balang da ka jingtrei phylla U Mynsiem Bakhuid ha ka snem 2006. Ka Parïong Presbytery kaba la ju angnud barabor ia ka Revival, kam kwah ban shu klet noh kumto khlem da buh jingthoh ia ki jingjia kiba ngi la mad ha ki Balang bad ki Balang Tnat baroh hapoh ka Presbytery. Kine ki Report na ki Balang hapoh ka Presbytery kin long ki jingkyngshew kiba kordor na ka bynta ki longdien jong ka Presbytery.

Nga ai khublei ia baroh ki Balang kiba la ia leh shitom ban lumlang ia ki jingjia ba kongsan ha la ki jong ki jong ki Balang. Nga ai khublei ruh ia baroh kito kiba la ialur shitom ban pynbit pynbiang ia kane ka kot shuwa ban shon bad pynmih ia ka.

To ngin duwai ba U Blei un kyrkhu ia ki jingpyrshang jong ngi bad un ia i pynthymmai bor ia ki Balang baroh ha kane ka Ri baieit jong ngi.

Khublei.

22/1/09
(Tbn. S.S. Marbaniang)
Moderator,
Parïong Presbytery

PARİONG PRESBYTERY

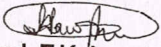
Message

Nga sngewkmen shibun ba kum ka Presbytery ngi la lah ban pynurlong ia ki jingthmu ban pynmih ia ka kot ban buh jingkyrmaw ia ki jingjia bad jingtrei baphylla jong ka Revival ha ki Balang hapoh ka Presbytery. Kane ka Kot kan long ka History ban pynsah jingkyrmaw pateng la pateng. Ba ngin ia kymnaw ia ka jingieit U Blei ia ngi, bad ba kiba hadien jong ngi kin ioh tip ia kaei kaba la jia ha ka jingwan ka Revival hapoh ka Presbytery Pariong.

Ha nga hi, ka jingwan ka Revival ka long ka jingkyrkhu bakhraw, bad ba kane ka jingkyrkhu U Blei ka ia sah ha ka jingsngewnguh lynter jingim. U Blei u la jubab ia ki jingduwai jong ngi, bad ha ka ia babiang u phah ia ka Revival. Ka jingwan ka Revival ha ka snem 2006 ter ter ka la thaw thymmai nadong shadong – ha ka imlang ka sahlang, ki iing ki sem, ha ka jinglong mynsiem, ha ka Balang bad ha ka jingia dei jong ngi shimet shimet bad U Blei.

Ngi la ia id mynta katto katne ki snem ha ka Iyer U Mynsiem Bakhuid bad ha ka jingtrei borbah jong u. Hynrei, haba phai sha kine ki sngi pat, ki dak ki kdew shai ia ka jingsdang ban hiar biang ka jinglong mynsiem i kumba ngi la phai dien trai biang kum ha ki por ba mynshwa. Nga don ka jingngeit ba skhem ba kane ka kot kan ia pynkymnaw ia ngi bad kan ktik ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi ba ngin kwah biang ban ia iohmad ia ka Revival jong ka snem 2006.

Nga duwai ba U Blei un ia theh ha ngi ki jingkyrkhu lyngba ka Revival kumba u nongrwai Psalm u duwai – *“To pynlong ka dohnud kaba thymmai hapoh jong nga, bad to pynthymmai ia ka mynsiem kaba beit hapoh jong nga, wat bret noh ia nga na khmat jong me; bad wat shim noh ia la U Mynsiem Bakhuid na nga. To ai pat ha nga ia ka jingkmn, ka jingpynim jong me bad to kyrshan ia nga da ka mynsiem kaba kylluid”* (Salm. 51:10-12)

(Rev. T.K. Iawphniaw)
Secretary
Pariong Presbytery

PARİONG PRESBYTERY

Message

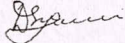
Nga sngewkmen shibun ba ka Presbytery Pariong kan pynmih ia ka Kot ban pynsah jingkyrmaw ia ka Revival 2006 hapoh ka Presbytery. Ka Revival ka la khiah bad ktah jur hapoh Presbytery ha ka por ba Rakhe ia ka Youth Week bad Youth Sunday 2006. Haba ka Revival ka la ktah bad khiah ki lingmane ki dap da ki nongmane Blei man ka miet bun ruh ki ba ieng shabar bym ngiam jaka hapdeng u slap bad ka Iyer.

Nga ainguh ia U Blei uba la theh ia ki jingkyrkhu U Mynsiem Bakhuid ka Revival. Nga shem ia ka bor ba phylla ba U Blei u la leh ha kito ki por Revival, haba ia kynduh jingeh ne jingkahdum khamtam kito kiba ktah jur ka jingkhiah, ki shah ialam bakla ha u mynsiem bymman, ngi duwai bad pan ka jingshai na U Blei, klo i ngi ioh jingshai bad jingiarap wat ha kajuh ka khyllipmat.

Da ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka Revival 2006 la pynim thymmai ia ki Balang. La pynsuk ia ki iing kiba ia pait ia pra bad ia pher jingmut, la wallam biang ia ka jingiasuk bad jingialong kawei ia ki Shnong ba la pait la pra ia kaba ki bor Syiem bad bor Sorkar kim lah ban pyniasuk. Bun ki phla ia la ki pop bad klo i kylla kaba mut. Ki jingainguh ki roi, ki Jingiaseng miet pohia ki im bad rhem.

Ka Ding jong ka Revival ka dang rhem ha ki katto katne ki Balang. Ha ka Balang Umkrem ka Revival ka dang shithem bha, ha ki miet 4,5, bad 6 tarik Sept. 2009, ka jingkhiah bad jingktah ka Revival ka dang long kum ha ka snem 2006.

“Kat kiba la ialam da U Mynsiem Bakhuid ki long ki khun U Blei”.

22/9/09
(Rev. D.S. Marweñ)
Pastor Incharge, District Nonglait,
Pariong Presbytery

PARİONG PRESBYTERY

Message

Da ka mynsiem jong ka jinganguh, nga sngewbha shibun eh ba ka Pariong Presbytery kan pynmih ia ka thup sah jingkyndaw jong ka jingtrei baphylla U Blei da U Mynsiem Bakhuid ha la ka jong ka Balang bad ka Presbytery.

Ha kaba iadei bad ka Revival, kum ka Balang, ka District, ka Presbytery haduh ka Synod, ngi la duwai bad iai duwai na ka bynta ba U Blei un phah pat sa shisien ia ka jingkhah bad jingtrei jong u ha la ki jong ki brieve. Kumta ha ka snem 2005 ngi la iohi ia ki dak jong ka jingtrei ka Revival bad khamtam ka jingkhah ka la jur bha ha ki snem 2006-2007.

Na ka bynta ka Presbytery, nga kwah ban ong ba kane ka kot kan long ka jingkyrkhu bad jingmyntoi bakhraw ia la ka Balang bad ia ki longdien, kam long ruh kum ka jingbuh jingkyndaw ia kaba jia ha la ki Balang kiba hapoh ka Presbytery.

Nga duwai ruh ba U Blei lada ka long ka mon jong U, ba Un dang iai trei ia ka jingpynkhie im thymmai ia la ka Balang ha ka dur ka Revival, sa shisien pat.

Amen.

(Rev. B.R.L. Mawlong)
Finance Secretary
Pariong Presbytery

PARİONG PRESBYTERY

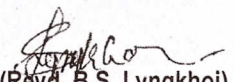
Message

Ka Mynsiem jong nga ka shlei bad ka pyndap ia nga da ka jingmen kaba khraw namar ka Revival kaba la jia ha ka snem 2006. Ka burom bad ka jingnguh ka long ia U Blei, u tynrai jong ka Revival.

Nga sngew dei eh ban iai kynmaw ia ki jingkyrkhu baphylla jong U Blei ia ki Balang baroh hapoh ka District bad ka Presbytery kiba ngi la ioh mad ha kane ka snem. Ngi la nangsang nangroi ha ki bun ki liang, ha ka jingbun brieve, ha ka jinganguh, ha ka jinglong jingim bakynja doh bad kham tam eh ha ka jingim bakynja Mynsiem. Hynrei kaba kham kongsang eh kaba nga kwah ban shon jur kane ka jingthoh bakyrpang jong ka Presbytery ka long, ia ka jingdonkam ia ka jingduwai ba U Blei un nang iai theh ia ki jingkyrkhu bakynja mynsiem kumba la jia ha kine ki snem ba la leit; Ha kaba bun ki brieve ki bym nang pule ki la nang ban pule, ban duwai bad ban rwai, naduh ki khynnah rit haduh kiba la san kumjuh. Baroh ki shlei da ka jingmen bad ka jingiaroh ia U Blei khlem man thait. Ki Nongshrai, ki peit miet, ki iaid na kawei ka Balang sha kawei pat ryngkat ki ummat jong ka jingmen khlem jingsheptieng. Ki iaid da ka jingshlur bad ka jingsngewskhem. Ki jingpait jingpra, ki jingbym ia sngewthuh jingmut, ki jingabishni ha ki shnong ki thaw, ha iing ha sem ha ka imlang sahleng bad ha ki Balang ki la shu jah noh, ki bym pat long Khristan ki la pdiang ban long Khristan noh bad kiba la phaidien ki la wanphai pat da ka jingkylla ka bamut. Ki Balang ki khlahi, ki im bad ki don ha ka jingialong kawei.

To U Blei ka Jingsuk U Blei ka Jingkyrmen un nangiai pynthymmai bor ia baroh ki Balang hapoh ka Presbytery ha ka jingshakri ia ka kam U Kynrad ha ki snem ki ban wan baroh.

"To ialam ia ngi ko Kynrad, Katba ngi dang iaid shaphang...
Ai ngan bat ka kti ka jong Me, ha ki um ko Trai ba bha."

(Rev. B.S. Lyngkhai)
Pastor Incharge Pariong District
Pariong Presbytery.

PARİONG PRESBYTERY

Message

Ka long ka khubor kaba dap jingkmn ia ka mynsiem jong nga ba hadien ba ka Pariong Presbytery ka la rakhe ia ka Revival Centenary ha Pariong ngi la iohi ia ki jingkyrkhu ba U Blei u la theh lyngba ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka snem 2006 haduh mynta hapoh kane ka Presbytery.

Nga sngewba ka long kaba dei ban ainguh ia U Blei uba la pasiaw ia ki nongtrei jong ka Presbytery ba ngin pynmih ia ka kot kaba pynsah jingkyrmaw ia ki jingjia baphylla ba U Blei u la ai ha ngi lyngba ka Revival.

Nga kyrmen skhem ba da ka jingwan ka Revival ki Balang kin nang shitrhem ha ki jingiaseng duwai bad ha kaba kyrshan ia ka kam U Trai bad ia ka jingialap ia ka Gospel.

“Hynrei phin ioh diang ia ka bor ynda la wan U Mynsiem Bakhuid ha phi bad phin long ki nongphla ia nga ha Jerusalem bad ha Judia baroh bad ha Samaria bad haduh ba kut ka pyrthei”. Amen.

(Rev. B.K. Marwein)
Treasurer
Pariong Presbytery

PARİONG PRESBYTERY

Message

Nga sngewieit bad sngewburom ia ka Pariong Presbytery kaba lah ban pynsah jingkyrmaw ia ki jingjia ka Revival ha ka snem 2006 ha ki Balang baroh hapoh ka Presbytery. Nga don ka jingngeit kaba skhem ba kane ka jingkhie-im-thymmai ka long ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ban pynthymmai ia ka jingim jong kiba bun ki briew, naduh ki Khristan bad bymlong Khristan ha kylleng ki jaka jong kane ka Ri Khasi baieit jong ngi.

Nga don ka jingngeit kaba skhem ba U Blei un nang iai wan jngoh ia la ki jong ki briew kiba iai wad ia ka khmat jong u bad ban pynkylla thymmai ruh wat ia ki briew ki bym pat shym la ithuh ia u.

Kumta nga buh hangne ia kane ka khubor lem bad ka jingduwai ba ka Pariong Presbytery kan nang iai mad ia ka jingshem mynsiem kaba thymmai ha ki snem ki ban dang wan baroh.

(TBn. L.H. Nongrum)
Secretary
Evangelistic Committee
Pariong Presbytery.

PARİONG PRESBYTERY

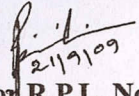
Message

Ka pyndap ia nga da ka jingkmn bad ka mynsiem ba shitrhem, ba kum ka Presbytery ngi la lah ban pynmih ia kane ka kot sah jingkyndap, halor ka jingtrei baphylla U Mynsiem Bakhuid hapoh ki Balang jong ka Presbytery ha ka snem 2006. Nga ngeit ba kane ka kot kan long ruh kum ka jingsdang bad ka jingai mynsiem ba kum ka Presbytery ngin nang lah shuh shuh ban leh ia kiwei pat ki kam ki ban long ka jingsah kynmaw ia kane ka Revival.

Haba peit ia ka jinglong ka kam lyngba jong kine ki khyndiat snem hadien ba la wan ka Revival ngi iohi ia ka jingroi bad jingiaid shaphrang jong ka Balang. La shisha ngim lah ban len ba ha kine ki sngi, ki bor kiba ia leh ban pyntroiñ ia ka jinglong jingim Khristan ba shisha ki khlaif katta katta. Te hynrei, ngi iohi ba ka Revival ka la saifidur thymmai ia, ka jinglong jingim jong kiba bun ki mynsiem bakordor. Kane ka la long da shisha ka jingaibor bad ka jingkyrmen ia ka Balang. Kumta ngi da donkam eh ban ia leh ba ka mynsiem Revival kam ia kyrsoi, kan ia ineh ha ka jingmut jingpyrkhat bad ka jingim ki khun ka Balang.

Kane ka kot, nga ngeit skhem kan iarap ia kito kiba pule ia ka ban sngewthuh ia ka bor U Blei bad ban iohi ia ki kam baphylla jong u.

*"Hynrei kan sa long jingphylla kham palat,
Ynda ia U Jisu ngin iohi markhmat."*

(Pro Pastor **R.P.L. Nonglait**)
District Lawbyrtun
Pariong Presbytery

Ka Maitphang Halor ka Jingkhie-im-Thymmai (Revival) ki Balang Hapoh ka Pariong Presbytery.

Tbn. Dr. D.R.L. Nonglait

*"...kin im pat kum u kew bad kin phuh kum u dieng
waiñ..." (Hos. 14:7)*

I. Ka Jingthrang ia ka Jingkhie-im-thymmai ki Balang :

Naduh kaba sdang jong kane ka spah snem kaba Arphew wei, ka la don ka jingthrang kaba jur jong ki Balang baroh ha Ri Khasi bad Jaiñtia, ba U Blei un pynthymmai bor ia ka Balang kumba ka la long ha ka Revival ha ki snem 1905-1906. Ka Balang Pariong ruh bad ka Presbytery hi baroh kawei ki kynmaw bad ia phai barabor sha ki jingjia baphylla eh da ka jingpynkynduh U Mynsiem Bakhuid kaba la pynpluh ia ka jingshem mynsiem ki riewngeit ha ka Jingiaseng Presbytery jong ka Mawphlang - Khadsawphra Presbytery kaba la long ha Pariong ha ki tarik 17th-19th March, 1905. Ka Presbytery ka kynmaw ruh kumno ba tang hapoh shisnem ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la pluh ha baroh ki bynta ka Ri Khasi bad ba hadien ka Jingiaseng Assembly ha Mairang kaba la long ha ka 15th-18th March, 1906, ka Revival ka la pur shaduh Mizoram bad sha kiwei kiwei pat ki jaka ha Ri India. Hapdeng ka jingthrang kaba jur ia ka Revival, ka Balang Pariong ka la pdiang ia ka Jingiaseng Synod jong ka Khasi Jaintia Presbyterian Synod ha u bnai March, jong ka snem 2001. Ha kane ka Jingiaseng Synod, U Mynsiem ka jingpynthymmai u la ialam ia ki jingialang pyrkhat kam ka Synod bad ia ki jingiaseng baroh ha ka dur kaba jai jai, baryntih bad bahun mynsiem.

Ka Pariong Presbytery kaba la long ha ka Balang Mawthawpdah ha ka snem 2002 ka la pdiang ia ka jingpynkhreh ka Evangelistic Committee ban rakhe ia ka jingdap 100 snem ka jingwan ka Revival ha ka snem 2005 ha Pariong. Katba ki Balang bad ki District hapoh ka Presbytery ki dang pynlong ia ki jingduwai bad jingkyrpad ia U Blei ba un pynioh biang sa shisien ia ka **jingkhie-im-thymmai** ka Balang, ki la don bun ki dak jong ka jingtrei U

Mynsiem Bakhuid ha kiba bun ki riewngeit shimet shimet hapoh ka Presbytery. Ki jingiaseng ha ki Balang bad ki District ki la long kiba rhem shibun eh.

“Katba ka Pariong Presbytery ka dang rakhe ia ka Revival Centenary lyngba ki Programme ialap kiba pher bapher, ka la don ka jingtrei baphylla jong U Mynsiem U Blei ha ka Revival Crusade jong ka Presbytery kaba la long ha ka Balang Nongsynrih naduh ka 5th - 7th November, 2004. La don ki tymmenbasan kiba la wan sha khmat ban aiti thymmai bad kane ka la long ka nuksa ia kiwei pat ban aiti thymmai ialade ha kjat ka diengphna. Kawei ka longkmie ka la duwai kyrpang na ka bynta arngut ki samla bad U Mynsiem U Blei u la ktah ia ka dohnud jong kita ki samla bad ki la leit sha khmat ban aiti ia lade ha U Jisu Khrist. Uwei pat u briew u bym pat long Khristan hadien khyndiat sngi jong kata ka jingiaseng, u la tyrwa ban pyniasoh noh ialade bad ka Balang, hynrei ka jingpang kaba jur ka la ngat ia u. Haba la pynkit ia u sha hospital, ka jingpang ka la nang jur, ha kaba ki doktor kim lah shuh ban iarap ia u. Shuwa ba un khlad noh u la phla ba u la pdiang ia U Jisu kum U Nongpynim jong U”

Lah ruh ban kdew nangne ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka Jingiaseng District jong ka District Pariong kaba la long ha u bnai January, 2005 ha ka Balang Tnat Nongdom “Ha ka janmiet Sngi U Trai hadien ba la ioh ia ka khubor kaba donbor na u Rev. B.L. Nongbri uba la kren ia ka subject: “Ka Balang kaba ap kyrmen ia ka bor U Mynsiem Bakhuid”; Ha shuwa ban pynwai ia ka jingiaseng uwei na ki nongsharai u la ai jingmut ia u Chairman ban pynlong ia ka jingiaduwai lang. Ka jingduwai lang ka la long da ka jingshitthem kaba kham phylla. Hadien jong ka jingduwai la ieng iwei na ki longkmie napdeng u paidbah iba la ong ban iarwai ia ka jingrwai “*Ah Mynsiem Bakhuid, Ah to wan noh klo!*” bad haba u Chairman u la pynbna ban ia rwai lang ia katei ka jingrwai, sa iwei pat i longkmie i la ialam ban rwai. Ka jingrwai ka la long da ka jingkmien bad da ka jingap kyrmen ia ka bor U Mynsiem Bakhuid. Hadien ba la wai ka jingiaseng, ki paidbah ki la ia sah hapoh ka dara bad kim nang shuh ban iakhlad kyrkieh bad la ki parabangeit, ki la shu ia khublei bad pynpaw ia ka jingsngewhun ia ka khubor bad ia ka Iyer kaba ki la mad ha kata ka por”.

II. Ka Revival Centenary ha ka 10th - 13th February, 2005 ha Pariong :

Ka Presbytery baroh kawei ka ap khmih kyrmen ia ka **jingkhie-im-thymmai** ki Balang. Bun kiba la mut dur ba U Blei lehse un tbeh biang ia ka ding U Mynsiem Bakhuid ha ka Revival Centenary jong ka Presbytery ia kaba la pynkreh nadong shadong ban pynlong ha ka 10th -13th Febraury, 2005 ha ka Balang Pariong.

Ha ka 12th Febraury, 2005 (Sngi Saitjaiñ), ki jingiaseng paidbah ha ka por 2:00 P.M bad 7:00 P.M ki la long kiba shithem shibun eh. Bun kiba la shem jingkynduh bad wan sha khmat ban aiti ialade sha U Trai. Ka jingkyrmen ka long ba ha ka Sngi U Trai 13-2-05 ngin sa ioh mad biang ia ka jingpynkup bor baphylla U Mynsiem Bakhuid. Ki paidbah na kylleng ki dong ki thain ka West Khasi Hills District baroh kawei ki la ia tuid sha Pariong bad ka jingwan ki paidbah ka la long kumba lai shah ia ka jingbun paid jong ka Pariong Presbytery. Hynrei, ha shuwa ban sdang noh ia ka jingiaseng ha ka por 10:30 A.M. Ka Iyer tyrkhong ka la beh pypsat bad ka la don ka jingpluh ding hajan ka jaka long jingiaseng kaba la pynher syrngiew ia ki paidbah, watla, la lah ban tem noh ia kata ka ding. Mar kumta hi, sa u pyrthat rkhiang u la tied bad sawa jam ban pynshyrkhei ia ki paidbah kiba dang ap ba ka jingiaseng kan sdang noh! Ka ‘eriong ‘erngit bajur ka la beh kyrthep bad ka la lied syndon ia ka bynta ba shaphang sepngi jong ka Dara kaba la shna bha! U slap u la sdang ban jaw, ki sainar electric ki la ia tyngkhu bad ka light (Electric Current) ka la duh! Haba kiwei pat ki jingpynkreh kiba iadei bad ki tiar jingpynsawa kim shym la treikam, ym shym lah shuh ban sdang ia ka jingiaseng ha ka por kaba biang. Hapdeng ka jingpynthut ka mariang, ka Balang Pariong ka la iam briew bad ki paidbah nongwan jingiaseng kiba don kumba 18,000 - 20,000 ngut ki la shu ieng lyngngoh! Bun ruh kiba la sngewbitar ia ki nongpyniaid jong ka Balang Pariong. Ia ka Jingiaseng ba nyingkong kaba la dei ban sdang ha ka por 10:30 A.M la lah ban sdang tah haduh ka por kumba 11:45 A.M. Hapdeng ki jingpynthut ka mariang, U Rev. Dr. R.R. Cunville u la ialap ha baroh artylli ki jingiaseng ha ka por mynsngi. Ki jingiaseng ki la iaaid beit bad bun kiba paitdohndud kiba la wan ban aiti thymmai ialade sha U Blei.

Haba ia ka dara kaba heh kaba la shna khnang ha madan, la lied noh da ka 'eriong, hapdeng ka jingkhriat kaba jur bad ka jingjaw slap, la pynlong ia ka jingiaseng miet hapoh iing mane. Kumta bun ki paidbah nongwan jingiaseng ki la shu ieng shabar ka iingmane. Katba u Rev. Dr. J.F. Jyrwa u dang ialap ha katei ka jingiaseng hapdeng ka jingpynthut ka mariang, uwei u Tymmenbasan jong ka Presbytery, u briew u bakoit bakhiah, bakhlaiñ, bad bajrong bha u la kyllon ha mar ba u nongialap un pynkut noh ia ka jingkren jong u. U Blei u la rah ia u sha ka jingiohipaw bad la hap ban ap ia u da ki para nongsharai hapoh iingmane bun kynta. Hadien ba u la tip briew, u la i khuslai eh bad u da iam rangbah katba u dang iathuh ba u la iohi ba bun bun tylli ki iingmane ki la pluh bad ing noh khoit ha ka ding kaba klang. Ym don ba lah ban batai ia kata ka jingiohipaw; ka jingsheptieng ruh ka la ngat ha katto katne ki para nongsharai bad kim sngew nang shuh ban leit phai noh kloi sha la shnong. Hynrei ha ka jingduwai ngi la pdiang ia kiei kiei baroh kiba la jia ha kata ka sngi bad buh ia ka jingshaniah baroh ha U Blei. Kine kiei kiei ki long ki jingleh phylla U Blei ki ban sah ha ka History ka Balang bad ka Presbytery Pariong. Ka jingkhie-im-thymmai ka Balang ka wan bad ka leit katkum ka mon U Blei uba long U Trai bad U Khlieh jong ka; ka jia ha ka por bad ha ka dur kaba ma U hi U mon, ym kumba ki briew ki mon. Hadien ka Revival Centenary jong ka Presbytery, ka jingthrang ia ka jingpynim thymmai ia ka Balang ka la nangjur. Ki Balang hapoh ka Presbytery kumba long ki Balang baroh hapoh ka Synod bad Assembly ki la dem diap ha ka jingduwai.

III. Ka Revival Centenary jong ka PCI ha ka 18th - 23rd April, 2006 :

Haba ki dkhot, ki delegates jong ka PCI lem bad ki nongmikhmat na ki Balang bapher bapher ha Ri India bad na kylleng ka pyrthei, naduh Ri Wales, Australia, Netherlands, U.S.A bad na kiwei kiwei ki ri ki la iadon lang ha Mairang, ka Revival ka la jia ha ka nohphai sngi jong ka 22nd April, 2006. Ha ka *Praise and Prayer Service* jong katei ka nohphai sngi, u slap u la sdang ban jaw naduh ka por ba pule sdang bad duwai. Hynrei, hadien ka jingpule sdang bad duwai, katto katne ki briew ki la sdang ban duwai jam, katba

kiwei pat ki nangrwai shithrem. U Nongialam jong ka jingiaseng um shym lah shuh ban bud ia ka Programme kumba la pynbeit. Kumta u la khot ia ki paidbah ban ia rwai lang ha ka ktien Khasi bad Mizo. Hapdeng ka jingrwai shithrem, don ruh kiba dang duwai. U Nongialam u la pyrshang ban pyniaid ia ka programme bad u la sdang ban khot ia uwei u nongkren ban kren tang 10 minit bad ban bud sa kiwei pat ki nongkren na baroh ki Synod hapoh ka PCI mar mar 10 minit uwei kumba la pynbeit khnang ha ka Programme. Hynrei, haba u nongkren uba nyingkong u dang kren, katto katne ki khynnah na ka **Jingiaseng Khynnah Balang Nonglang**, Rangthong Presbytery kiba la ju iohi ia ki jingiohipaw bad kiba la leit khnang sha katei ka jingiaseng ki la lyniar jam bad ki la kyllon. Shu kumta hi, bun ruh kiwei pat naduh ki samla, ki longkmie bad ki rangbah, hapdeng u lapbah uba jur ki la ia iam paitdohnud namar la ki pop. Bun kiba la kyllon ha madan, kiwei pat ki la wan sha khmat ki da ia rwai bad ia shad ryngkat ki ummat kiba jaw ha ki ngap jong ki. Kumba 40 ngut ne tam ki khynnah na ka Balang Nonglang kiba la kyllon bad ngat ha ka jingiohthiah la rah sha iingmane; Bun phew ngut kiwei pat kiba la kyllon hapdeng u lapbah naduh ki samla, ki longkmie bad ki rangbah la rah lang sha iingmane bad sha ka Dara ba dang pynlong jingiaseng. Da ki spah ngut pat kiba ia iam paitdohnud haba U Mynsiem Bakhuid u la ktah ia ki. Kane ka la jia ha ka por kumba 3:30 P.M.; Bad kumba shi kynta ei ei ki Officials, ki Dkhot, ki Delegates, ki Pastor, ki Nonghikai Theology bad ki Councillors ki la iadon lang hapdeng u paidbah ban iarap ia kito kiba kyllon bad kiba paitdohnud, ban buh ia ki kti bad ban duwai na ka bynta jong ki. Ha ka por kumba 4:45 P.M., u Secretary ka PCI u la pynbna ba kawei pat ka Jingiaseng kan sdang ha ka por 6:30 P.M. Hadien kata u Moderator u la duwai bad kyrkhu pynwai ia kata ka jingiaseng. Hynrei U Mynsiem Bakhuid u dang ia i trei bor bah wat hadien ba la pynwai ia ka jingiaseng; Ha pandal bad hapoh iingmane kumjuh, la shlei da kito kiba U Mynsiem Bakhuid u la ktah ia ki. Haba kiwei ki la nang ia leit noh, don ruh kiba dang bteng ia ka jingduwai haduh ka por 6:00 P.M. Ha kato ka por la iohi ruh ia ki Pastor rangbah kiba U Mynsiem U Blei u la ktah ia ki, ki la kyang sha U Blei bad khot kyrpad ia ka jingialam bastad jong u.

Kane ka khubor ka la par stet sha kylleng ka Ri Khasi bad Jaiñtia naduh kata ka janmiet hi. Ha ka sngi U Trai, 23rd April, 2006 baroh shisngi ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la ktah ia baroh ki nongwan jingiaseng bad la lah ban pyniaid ia ki jingiaseng baroh ha ka jingrhem mynsiem bad ka jinglong bajai-jai.

IV. Ka *Jingpynkhie-im-thymmai* ia ki Balang hapoh ka Presbytery:

Ynda la wan phai na ka Assembly jong ka PCI ha Mairang, ka jingiakren iakhana ka la long beit tang shaphang ka Revival. Bun ki riewngeit kiba hapoh ka Pariong Presbytery kiba la iohi bad mad ia ka Revival ha Mairang kumba long ha kiwei kiwei pat ki Presbytery ki la nang sliang shuh shuh ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid. Hynrei, haduh u bnai August, 2006 ym shym la iohi hangno hangno ban don ka jingkhieh kaba jur hapoh u pud ka Presbytery Pariong. Dei ynda haba ki briew ki la sngewthuh ia ka jingtyrkhong ka jinglong mynsiem ha ki Balang bad ba ki la thrang shisha ia ka jingpynthymmai bor U Mynsiem Bakhuid ba U Blei u la pynhap ia ki umjer ka **jingkhie-im-thymmai** ka Balang lyngba ka jingpynkhreh bad ka jingrakhe ia ka Youth Week naduh ka 28th August haduh 3rd September, 2006. Hapoh ka Presbytery ka Balang Domkseh ka la mad ia ka Revival naduh shuwa ia ka jingrakhe ia ka Youth Week, 2006 haba ka Revival ka la sdang ha ka 26th August, 2006; Kumjuh ruh ka Balang Lyngkhoi, haba ka Revival ka la sdang ha ka 27th August, 2006. Katba ha kiba kham bun kiwei pat ki Balang, ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la pluh ha ka Youth Week/Youth Sunday. Hynrei don ruh ki Balang kiba ka ding U Mynsiem ka la trei jur tad hadien jong ka jingrakhe ia ka Youth Week. Watla ka long kumno kumno ruh, lah ban ong ba ka Youth Week, 2006, ka long ka Youth Week baphylla tam ia baroh ki Balang hapoh ka Presbytery.

Lyngba ki dak kiba paw shabar lah ban kdew hangne kumno U Mynsiem Bakhuid u la iaaid ha la ka jingtrei hapoh ka Presbytery. Ka Balang Domkseh ka la mad ia ka jingtrei baphylla ka Revival ha ka janmiet Sngi Saitjaiñ 26th August, 2006 hadien ba ki samla ki la dep ia ka jingiatrei *Social Work*. Ha ka sngi U Trai 27th August, 2006 ka Balang Lyngkhoi ka la mad ia ka Iyer U

Mynsiem Bakhuid haba ka Jingiaseng Samla Balang Laitnongrim ka la wan jngoh ia ka Balang Lyngkhoi. Ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la pluh sa ha Lyngngai ka Balang Tnat jong ka Balang Lyngkhoi ha ka 28th August, 2006. Ha ka Balang Mawkohngi, ka Revival baphylla ka la sdang ha ka 31st August, 2006 bad ha Umkrem ha ka 1st September, 2006. Ka Balang Mawkyllei bad ka Balang Tienhngbah ki la mad ia ka Revival ha ka 2nd September, 2006, Sngi Saitjaiñ haba U Mynsiem U Blei u la pynkhieh buk ia ki samla jong kitei ki Balang. Hapdeng ba ka ding Revival ka dang pluh ha baroh ki Balang ba la kdew haneng, ha ka Youth Sunday, 3rd September, 2006, bun tylli kiwei pat ki Balang kiba kynthup ia ka Balang Mawroh, Balang Rngisawlia, Balang Umdum bad Balang Tnat Laitnamlang ki la ioh mad ia ka jingtrei phylla U Mynsiem U Blei.

Hadien ka Youth Sunday, katto katne ki Balang kiba la mad ia ka Iyer U Mynsiem Bakhuid, hynrei ki bym pat shym iohi ia ka jingtrei baphylla kumba la jia ha kiwei pat ki jaka, ki la pynlong ia ka jingkyrpad kaba jur ba U Blei un ym iaaid lait noh na ki. Ha ka 4th September, 2006 haba la dep rakhe ia ka Youth Sunday, ka **jingpynkhie-im-thymmai** da U Mynsiem Bakhuid ia ki riewngeit ka la trei bor bah ha ka Balang Pariong, Balang Nonglait, Balang Rngikseh, Balang Tnat Nongdom, Balang Tnat Peinlang bad ha ka Balang Tnat Jaud. Kumta la jan baroh kawei ka Presbytery ki jingrwai bad ki jingduwai ki la long mynmiet bad mynsngi ha ki sngi U Trai bad ha baroh ki sngi pohia. Hynrei dang don shuh ki Balang kiba dang ia ap ia ka jingtrei bor bah U Mynsiem U Blei. Ha ka sngi U Trai 9th September, 2006 ka Balang Tnat Mawkhmahrang ka la ioh mad ia ka Revival baphylla eh. Watla ki por ki iaaid stet, pynban don ki Balang kiba la duwai jur ia U Blei ban phah noh kloï kloï ia ka ding U Mynsiem Bakhuid sha ki ruh. Dei tad haduh ka 11th September, 2006 ba ka Revival ka la trei bor bah ha ka Balang Laitnongrim ban pyndap ia ki dohnud ba la pynthylli bad ba dang ia ap baroh shi katta. Katba ka Balang Tnat Umsaw-Lumdorbar pat, haba U Mynsiem Bakhuid u la pyntud ban trei hapdeng jong ki, ki la leit peit ia kaba la jia ha kiwei pat ki Balang ba marjan. Ka jingthrang ka la long kaba jur eh bad dei ha ka 12th September, 2006 ba U Blei u la ai ia ka jingiohipaw ha ki arngut ki khynnah.

Mar kumta hi, ka Balang ka la mad ia ka bor U Mynsiem Bakhuid kaba la hiar hapdeng ki riewngeit baroh. Ki Khristan ha Lawbyrtun pat, ki la nang lynga bad pyrkhath ba U Blei u la pynslem lane um jubab shuh ia ki jingduwai jong ki namar ba ki la long kiba pop eh. Hynrei U Blei u bym kwah ba kawei ruh ka mynsiem kan jot noh, ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la pluh ha ka Balang Lawbyrtun ha ka 13th September, 2006. Ka jingthrang ka la long kaba jur eh, haba ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la klang ha kata ka sngi, ha ki riewngeit ha Lawbyrtun, ka la long kumba ong u nongrwai shem mynsiem:

*To ing hapoh jong nga ko Ding jong U Blei,
To ing ba ka dohnud jong nga kan da khuid;*

Naduh basdang ha ka por 3:00 P.M ha katei ka sngi, ym shym lah shuh ban pynwai ia ka jingiaseng haduh lai sngi lai miet lynter. Kane ka la long ka jingiaseng kaba jrong tam kaba la jia ha ka snem 2006. Hadien kata ka lyer bajai-jai ka la pyndap da ka jingkmien ia kito baroh kiba la pdiang ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid hapoh jong ki.

V. Ka Jingpynkhie-im-thymmai U Mynsiem Bakhuid ha ka Presbytery, 2007 ha Mawkyllei:

Ka Jingiaseng Presbytery jong ka Pariong Presbytery kaba la long ha Mawkyllei ha ka 16th-18th Febraury, 2007 ka la long kaba sah jingkyndang. Watla don ki Balang ki bym shym la pynlong shuh ia ki jingiaseng Revival man la ka miet, hynrei baroh hi ki Balang hapoh ka Presbytery ki dang rhem bha ha ka jinglong mynsiem haduh kito ki sngi. Kawei ka jingshisha kaba sngew dei ban kdew hangne ka long ba ka Balang Mawkyllei ka dei kawei na ki Balang hapoh ka Presbytery kaba ka ding U Mynsiem Bakhuid ka dang trei ban pynkhuid ia ka dohnud ki briew haduh kine ki sngi. Ha katei ka Presbytery, ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la tbeh ha ki heprit jong ka Balang Mawkyllei ha ka jingiaseng miet Sngi Saitjaiñ. Ka kti U Trai ka la pynngat ia katto katne ki khynnah ha ka jingiohthiah ban pyni ha ki ia ki jingithuhpaw baphylla.

Ha ka Sngi U Trai 18th Febraury, 2007 ka lyer U Mynsiem

Bakhuid ka la beh jur naduh shuwa ban sdang ia ka jingiaseng kaba 10:00 A.M., katba ki samla ka Balang Lawbyrtun ki dang ialam ia ki jingrwai Revival. Baroh arsien ki jingiaseng kiba mynsngi ba la iahtuh khana da u Rev. Dr. E.S. Langstieh bad u Rev. Dr. O.L. Snaitang ki la long kiba phylla. U Mynsiem U Blei u la trei phylla ha kitei ki jingiaseng. Watla kim shym da bun palat kiba ia kyllon-iohthiah, hynrei haba ia id hapdeng u paidbah la iohi bun ki samla, ki longkmie bad ki rangbah kumjuh kiba duwai jur bad kiba iam katba ki nongkren ki dang pynbna ia ka jingieit U Blei ia ki nongpop. Haduh ka jingiaseng miet Sngi U Trai, ka Presbytery ka la io h mad ia ka jingpynthymmai bor baphylla. Kajuh ka bor U Blei kaba la trei ha ka Jingiaseng Presbytery ha Pariong ha u bnai March, 1905 ka la trei ruh ban pynim thymmai ia ka Balang ha katei ka ka Jingiaseng Presbytery, 2007 ha Mawkyllei

VI. Ka long ka man bakynja mynsiem haduh mynta:

Ka jingkhie-im-thymmai ka Balang bad ka jinglong mynsiem bashithem ki paidbah Khristan ka la paw haba baroh baroh ki la ia beh beit sha ki jingiaseng ba la pynlong man la ka miet naduh basdang ka jingtrei bor bah U Mynsiem Bakhuid. Hynrei ynda la dei ki por ia leh ia ki *Final Examination* jong ki skul ha ki bnai November bad December, 2006, bun ki Balang ki la pynduna noh ia ki jingiaseng. Ha ka snem thymmai 2007 don ki Balang kiba la sdang biang ban pynlong jingiaseng man ka miet, hynrei kiba kham bun ki la nang pjah noh suki suki. La katta ruh, ka jinglong mynsiem jong kito kiba la pdiang shisha ia ka jingpynthymmai bor U Mynsiem Bakhuid ka la wanrah ia ka jingkhilaiñ ka Balang bad ka nuksa babha ia ka imlang sahlang. Ym lah ban len ba u soitan ruh u la io h ban pynkyllon biang ia shibun wat napdeng kito kiba la shem jingkynduh ha ka por Revival, hynrei ki bym shym ia ineh ha ka jingpynthymmai ia ka jingim bakynja mynsiem jong ki.

Kito kiba la shem jingkynduh namar la ki pop bad kiba la pdiang shisha ia ka jingpynthymmai U Mynsiem Bakhuid ki la pyni shisha ia ki dak ka jingkhie-im-thymmai, kum ka jingphla ia la ki pop bad ka jingkylla ka bamut; Ka jingiehnoh ia ki jingdih basniew; Ka jingiehnoh ia ki kam ba jakhlia bad ka jingim balyngkar; Ka jingiasuk noh para bangeit bad para marjan marpa; Ka jingpynphai noh ia ki kuna bad ka jingiapynbeit ia ki jingbakla; Ka jingiasuk

noh shi-ïing shisem; Ka jingai kylluid sha ka kam U Blei; Ka jingjop ha ka jinglong samla; Ka jingïaineh ha ki jingduwai bad ka jingieit ïa ki jingïaseng bakyntang; Ka jingthrang ban shakri ïa U Blei bad ban ïalap ïa ka jingpynim ei jong u; Ka jingthrang ban leit pule *theology*, ban pynbit ha ki kam *mission*, bad ban leit long *missionary*; Ka jingshakri ïa ki para briew bad ïa ka imlang sahlang khlem kano kano ka jingkhwan myntoi ne ka jingkwah burom.

Bun pat kiba shu ïa khih jingmut tang na ka bynta ki dak bashabar; kiba jia, kiba paw, kiba ktik ia ki jingmut bymneh bad ba kynja doh jong ki, ki bym shim khia ban pyrkhath ïa ka jingshyrkhei ka pop, watla ki la sngew kynduh bad ki la ïohi ïa ki jingïohipaw. Kine, haba kim shym la pyndem ïalade ha ka bor U Mynsiem ka jingpynthymmai, ki la shah pynthame noh pynban ha u soitan bad ki la phai dien noh sha ki jinglong barim lane hap noh sha ka jinglong ba kham sniew ban ïa kaba ki long mynshuwa. Hadies jong ka Revival, ka long kaei kaei kaba sngewsih sat ban ïohi ïa shibun kiba la kyllon noh namar ba kim shym la ïaid katkum ka jingïalam U Mynsiem Bakhuid bad ka Ktien U Blei - "Namar ki lynti U Trai ki long kiba beit, bad uba hok un ïaid ha ki; hynrei ki nongleh palat kin jynthut ha ki" (Hos. 14:9).

Hapdeng ki jingïatan kiba jur, ainguh ïa U Blei ba ka **jingkhie-im-thymmai** ka dang trei ha ki katto katne ki Balang haduh kine ki sngi. Kane ka long ka jingpyndep ïa ka ktien U Trai kaba u la kular:

Ngan long kum ka umjer ha u Isreal: un puh kum u tiew lili, bad un suh ki thied jong u kum u Lebanon. Ki tnad jong u kin iar, bad ka jingitynnad jong u kan long kum u diengolib, bad ka jingiwbiha jong u kum u Labanon. Kita kiba shong hapoh ka syrngiew jong u kin phai pat; kin im pat kum u kew, bad kin puh kum u dieng waiñ: ka jingiw jong u kan long kum ka waiñ u Lebanon. (Hos.14:5-7)

*****

Balang Domkseh

Tbn. H.R. Kynshikhor

Ka jinglamphrang:

Katkum ka jingbthah jong ka Evangelistic Committee ka Pariong Presbytery hangne ngin phah tang ïa ki katto katne tylli ki mat ba ka Presbytery ka kwah. Ngin pyrshang ban ai lyngkot katba lah tang ïa ka phang khlem da kdew shibun ïa ki kam bad ki kyrteng jong ki briew kiba ïoh mad ïa ka bor Revival. Lada ngin thoh ïa ka report kaba bniah jong ka Balang, kan long kawei ka thup Souvenir. Kumta ka report kaba bniah kan sah hapoh ka Balang.

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ka Balang Domkseh ha shuwa ka jingwan ka Revival ka tlot shibun ha ka jinglong mynsiem. Kane ka paw shai ha ki jingïaseng miet Sngi Balang bad Sngi Saitjain haba ki jingïaseng ki kynjah ba ym don ba wan jingïaseng. Hood, ha ka Sngi U Blei ki biang ki jingïaseng, hynrei ngi tlot ha kaba ai sha ka kam U Kynrad.

Ka jingsdang jong ka Revival ha ka Balang :

Ngi sngewnguh ïa U Blei ba hadien ka jingwan phai na ka jingïaseng Assembly ha Mairang ha u bnai April, 2006. Ka Balang ka la ïoh mynsiem. Ki khun samla jong ka Balang ki don kiba leit skul shabar jong ka shnong Domkseh. Don kiba leit sha Kynshi bad shawei de. Haba ki skul kiba ki pule ki la ïoh mad ïa ka Revival, kumta ka la don ka jingktah ha ki ruh wat la kim pat da shem jingkynduh ha ka mynsiem. Ka Balang Domkseh ka la ïoh mad nyngkong eh ïa ka jingtrei ka Revival ha ka janmiet Sngi Saitjain 26-8-2006 por 7:00 P.M. ha ka Jingïaseng miet ha ïingmane. Ha kane ka sngi ki khun samla jong ka Balang ki don ka *social work* ha phyllaw ïingmane bad ynda la janmiet ki la pynlong jingïaseng. Kumta ka jingïaseng ha kata ka janmiet ka la long kaba shithrem bha ha kaba U Mynsiem Bakhuid jong ka Revival U la wan hiar ha ka Balang. Ka Revival ka la ktah nyngkong eh ïa ki arngut ki khun samla jong ka Balang bad kita ki long (1) Ka Wanteilang Hoojon bad (2) ka ïamonlang Marbaniang. Ha ka 27-8-2006 Sngi U Blei ka Balang ka la dep pynbeit ban leit jingïaseng ïing ha Mawlangren namar ba don ki ïing jong ki

parabangeit ha katei ka jaka. Namar ba ka shnong Mawlangren ka la kham jngai, ym lah shuh ban leit mynmiet, kumta la leit noh ha ka por mynsngi jong ka Sngi U Blei. Ha kane ka sngi ki khun samla tang shu wai jingiaseng arsien na Mawlangren, wut wut ki la wan noh sha Iingmane ha Domkseh bad ki la pynlong ia ka jingiarwai bashitthem hangta. Ki longkmie longkpa na ka dong bashaneng ki la leit phai sha la ki jong ki iing hynrei kiba na ka dong sharum namar ba ki dei ban ia id lyngba ka Iingmane ki la leit bud lang ia ki samla sha Iingmane bad ki la ia rwai shitthem lang bad ki. Ha kane ka sngi ka la jia ka Revival kaba phylla bad 4 ngut ki khun samla ki la kyllon bad ioththiah. Te kiba don ha Iingmane ki la leit khot ia ki Nongsharai Balang bad ia ki kmie ki kpa jong kito kiba la mad ia ka bor ba phylla ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid. Ha kane ka sngi, kiba la ktah jur ki long (1) Ka Wanteilang Hoojon (2) ka Iamonlang Marbianiang (3) ka Redimot Marshilong bad (4) Ka Bakansi Marshilong. Dei naduh kane ka miet ba la pynlong jingiaseng man ka miet ha Iingmane haduh bakut u bnai October, 2006. Ha u bnai November, 2006 ka Committee Balang ka la pyrkhata ba ki khynnah skul kim dei ban duh ia ki exam jong ki. Kumta da kaba iasyllok hapoh Iingmane la pynsngewthuh ia ki khynnah skul ba kim dei ban duh ia ki exam jong ki. Hadien ba la pynsngewthuh ia ki Samla, la pynlong jingiaseng noh tang ha ka miet Sngi Balang, Sngi Saitjain bad Sngi U Blei. Kiba ioh mad ia ka bor Revival ruh ki la pyrshang ban kohnguh ia ka jingpynbeit jong ka Balang. Don ruh teng teng ba ngi hap ban pynlong jingiaseng ha kiwei ki miet ruh namar ba ki khynnah Revival ki ktah eh ka mynsiem bad ki don kam ban ia leh bad ban jop ia u bymman, ym ha iing hynrei ha Iingmane.

Ka jingtrei ka Revival ka la ktah ruh ha iing bad ha skul. Kumta ha kine ki bnai ki Nongsharai Balang kim don por ban leit trei lyngkha lane leit shano shano shabar ka Balang; namar donkam ban ia don lang beit bad kito kiba shem jingkynduh, kiba la sngewsih namar la ki pop bad kiba phla ia la ki jingbakla. Don ruh kiba shah pynkordit ha u soitan. Kane ka Revival ka dang neh haduh kine ki sngi wat la kam da jur shuh kum mynshuwa. Haduh ka miet 28-7-2007 dang don kiba kyllon ioththiah ha ka jingiaseng ha Iingmane.

Ka jingioh mad ia ka Revival ha ka jingshem mynsiem ba jar jar ka long hi jan baroh shi Balang, hynrei kiba jur ka jingtah haduh ba kin da kyllon bad iapler ne ioththiah ki don kumba 40 ngut.

Ki jingjia bakongsan bad baphylla ha ka por Revival:

Don shibun ki jingjia baphylla ha kane ka Revival ha kaba kine ki 40 ngut kiba la ioh mad ia ka bor ka Revival ki iathuh ia kaba ki la iohi paw. Kumta hangne ngin iathuh tang katto katne:-

(a) *Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid* : Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka Balang hi baroh kawei ka long kaba da rhem bad kaba da iohi mar khmat. Ngi ki briew ngim lah shuh ban batai ia ka bor baphylla kaba paw ha kine ki por Revival. Lehse kan long ka History kaba jrong lada batai lut ia ka. Te hangne ngan iathuh tang katto katne ia ka jingkren jong kawei ka khynnah kaba dang 11 snem ka karta ha ka por ba ka ioththiah katba ka bor Revival ka dang trei jur ha Iingmane. Kane ka khynnah kaba kyrteng ka Phyrnailin Lyngdoh Peinlang, ka la kyllon bad ioththiah ha Iingmane bun-bunsien. Hynrei ha ka 9-9-2006 janmiet ha Iingmane hadien ba ka la khie na kaba ioththiah ka la ieng bad kren ha ki paidbah ka da ong - "Nga la iohi shibun ki ksuid kiba kup da ki jaiifong kiba pyntieng ia nga. Nga la duwai bad pan jingiarap na U Jisu haba u la ai bor ia nga, nga la ioh ban pyniap noh ia kita ki ksuid. Hynrei katba nga dang iakhun ki paralok bad ki nongsharai ki bat ia nga. Kumta ngam lah shuh ban ia leh, te hangta u ksuid uba kham rangbah u la lait phet noh. Mynta nga ong ia ki paralok bad ki nongsharai ba kim dei shuh ban bat ia nga khnang ba ngan lah ban ia leh ia ki ksuid. **Wat la nga kyllon ha madan ngam lei lei.** Shu ia duwai bad iasaid lem na ka bynta jong nga. Nga la iohi ia U Jisu ba u phong da ki jaiif kiba phyrnai, ia ki dak prek na ki kti bad ka krung jong U bad u la ialam ia nga bad pyni ruh ia ka bneng kaba phyrnai bad itynnad haduh katta katta, U da ong "Tang kita kiba leh ia ka mon U Blei kiba lah ban poi sha kata ka jaka."

Ka la iathuh ba ka la iohi ia u Tymmenbasan uba la iap ba u don lang bad kiba ha iing jong u ha bneng, hynrei U Jisu um shah ia ka ban leit noh bad ki. Hangne ka la kren ha ki paidbah ba kin kylla kaba mut ban ym peit shuh ia ki Film kynsha ha ki television bad ban iehnoh ia ki jingsngewbha khnang ba U Blei un map ia ki. Kane ka khynnah ha ka por ba ka dang ioththiah ha Iingmane ka la kylli bad

jubab hi da lade ia kita ki jingkylli kaba ngi ki nongsharai ruh ngi shitom ban jubab. Kine ki long artylli ki jingkylli (a) Uei u syiem bakhraw tam ha ka pyrthei ? *Jubab* - U soitan. (b) Uei u syntiew uba khraw tam ha ka pyrthei ? *Jubab* - U khun bynriew (briew) uba la thaw da U Blei. Ki don ruh kiwei ki khynnah kiba iohi ia ki angel ba ki her ha suiñ bneng bad ki wan rung ha Iingmane.

Ka don kawei pat ka jingjia kaba phylla kaba ym pat ju don ba ka sim kan sah hapoh Iingmane shitaiew lynter. Kane ka jait sim kam ju don hapoh shnong Domkseh. Lehse kane ka sim ka lah ban don hapoh khlaw bah. Ha ka por ba jur bha ka Revival, kane ka sim mynmiet ka don halor ki khung hapoh Iingmane. Ka dem ha ki tyllup ne khung Iingmane. Haba ki khynnah ki beh ha ka por bym pat long jingiaseng, ka her sharum shaneng. Kam mih satia shabar Iingmane. Mynsngi kane ka sim ka shong halor tin satep baroh shi sngi. Ban shu kem ym ioh. Ki rangbah ruh kim shah ia ki khynnah ba kin siat da ka jri. Kane ka sim ka la sah ha Iingmane kumba shitaiew tam bad hadien kata ngim tip shuh ka leit shaei. Namar naduh ba kam don shuh ha Iingmane, ngim ju iohi shuh ia ka hangno hangno ruh hapoh shnong.

b) Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman : Ka la don ka jingjia kaba phylla kaba u mynsiem bymman u la trei hapoh ka Balang khamtam pyrshah ia ki khynnah kiba dang rit kiba la mad ia ka bor Revival.

Ki khynnah rit kiba hapoh 12 snem ki la iohi paw ia ki lai tylli ki diengphna kiba don ka dur U Jisu bad ar ngut ki dakaid ha kynroh Iingmane hadien jong ka miej. Kine ki diengphna ki don hajrong jong ka kynroh kaba ki briew kim lah kot ban tba da ki kti. Ki la iohi ruh ia kawei ka baibl kaba lieh kaba don halor miej. Ha kaba nyngkong kine ki khynnah kim da kwah ban iathuh briew hynrei hadien ki la iathuh. Katba kiba la san pat kim lah ban iohi ia ki. Haba ki la iathuh ngi la phah kdew ia kita ki diengphna bad namar ba ki don halor ka kynroh kim lah ban kot ban tba ia ki, ki la shu kdew bad batai ia ka jinglong jong kita ki diengphna hynrei ngi ki paidbah ngim lah ban iohi ia ki. Ngi phah kdew bad shim ia kata ka Baibl ba don halor ka miej. Ki la kdew bad haba ki mut ban shim ia ka kim ioh ban bat ia ka. Ngi la khmih bha hynrei ngim iohi. Ngi la pynlong jingduwai man ka miet ba U Blei Un pynpaw ia kita ki diengphna bad ia kata ka Baibl hynrei ngim iohi. Ha kawei ka jingiaseng miet da ka jingmut

kaba skhem, ka Balang baroh kawei ka la kut jingmut ban da duwai ha U Blei ba lada ka dei ka diengphna ba la pynpaw khnang da U Blei uba shisha, to un da pynpaw ha u paidlang jong U baroh shi Balang. Hynrei, lada ki dei ki diengphna bad Baibl kiba la shu pynpaw shukor da u soitan kita ki diengphna bad ka baibl naduh kata ka miet kim bit shuh ban don ha ka Iing kaba kyntang ka jong U Blei. Hapdeng ka jingiaduwai lang kaba shitrhem baroh shi Balang la ioh sngew ia ka jingiam khunlung lyngba ki kor pynsawa kiba phai shathie bad sha sepngi shabar ka iingmane. Hadien ba la wai ka jingiaseng, la kylli ia kita ki khynnah, la ki dang don ne em kita ki diengphna bad kata ka Baibl. Kine ki khynnah ki la iathuh ba ha ka por ba dang ia duwai lang uta u briew uba don ha ka dur U Jisu ha ka diengphna uba don hapdeng u la shim noh ia kita ki diengphna ha ka kti jong u bad u la hiar ha tbian bad u la shim ia ka baibl kaba don halor miej. U la ieng hajan u microphone bad u la iam. Bad naduh kata ym iohi shuh u leit shaei. Ki diengphna bad kata ka baibl lieh halor ka miej kim don shuh. Kumta, kum ka Balang ngi shim ba kane ka dei ka jingpyrshang u mynsiem bymman ban ialam bakla bad ban shukor ia ka Balang. Ainguh ia U Blei ba U Blei U la jubab ia ki jingduwai jong ngi.

Ki don shibun kiwei pat ki jingtrei u mynsiem bymman ia kito kiba ioh mad ia ka Revival, katba ki dang don ha iing, ha lyngkha bad kumjuh ruh ha ki skul. Hynrei, da kaba iasaid da ka ktien U Blei ryngkat ka jingduwai, u soitan u la kynran dien noh.

Ki jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

Ka jingwan jong ka Revival ka long kaba phylla bad kaba ai mynsiem shibun ia ki khristan hapoh jong ka Balang. Ki khynnah rit, ki bym pat nang ban duwai mynno mynno hynrei ha ki sngi jong ka Revival ki duwai shaid-shaid khlem don jingwit ei ei da ka mynsiem bad ka dohnud kum ki rangbah. Ki longkmie longkpa ki bym ju wan jingiaseng bad kim nang ban duwai, hynrei ha ki sngi jong ka Revival. Ki dei ma ki, ki nongduwai, kiba iarap ban kyrshan ia kito kiba kyllon,

kiba khih bad kiba kyrthat ha ki jingialeh ba kynja mynsiem jong ki. Ka jinglong mynsiem jong ka Balang ka im haduh mynta naduh ba la sdang ka Revival.

Ka jingkynthoh bad jingai jingmut:

Ha kine ki sngi ba ioh Revival ngi shem jingeh shibun namar kine ki jingjia ki long kiei kiei kiba thymmai ia ngi. Ngi la pyrshang ban wad jingiarap na u Pastor la jong, hynrei um ju kham lait por. Haba wan ruh u la don kam ban leit phai rwing noh khlem da ap haduh ban da tipbriew kito kiba iohthiah hadien ka jingkih mynsiem bajur jong ki. Kane ka pyntmang ia ka Balang kaba dang duna nongsharai. Ngi sngewnguh ia ki Biblemen kiba ju iatrei lem bad ngi ha kine ki sngi jong ka Revival. Ki Tymmenbasan bad ki Dkhot Committee Balang ruh ki duh thiah ha kum kine ki por.

Ka jingai jingmut ka long ba ka Evangelistic Committee kan shim kyrkieh ban ai training ha ka ban ai jinghikai kumno ban sumar ia kiba ioh Revival bad ban long Counsellor ha ki Balang lada jia biang ka Revival. Ki Pastor kin kham peitngor ia la ki jong ki District ba ki dei khmih. Ha ka jingshisha kim don por shuh ban leit shawei ha kum kine ki por.

Khublei.

The 30th July, 2007

Balang Lyngkhoi

Tbn. G.H. Marbaniang

Ka jinglong mynsiem jong ka Balang:

Shuwa ka jingwan ka Revival ka jinglong mynsiem ha ka Balang kam da long kaba shitrhem. Dei tad khyndiat bnai ha shuwa ban ioh pdiang ia ka Revival ba ka Balang ka sdang ban kham rhem mynsiem. Ka Revival ha ka Balang Lyngkhoi ka la sdang ha ka 27.08.06 haba ka Jingiaseng Samla Balang Laitnongrim ka la wan jingoh ia ka Jingiaseng Samla Balang Lyngkhoi. Ka Revival ka la jia ha katei ka sngi katba ki samla ki dang ia rwai shitrhem. Kumta la pyndap da ka jingsngewphylla ia ki nongwan jingiaseng baroh ha katei ka sngi.

Ki jingjia ba kongsan bad baphylla :

(a) ***Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid*** - Kiba kham bun kiba ioh mad ia ka jingrhem mynsiem lyngba ka jingtrei ka Revival ki long ki kynthei naduh ki longkmie ki khun samla bad haduh ki hep barat. Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka long kaba jai jai, ki parabangeit kim kwah shuh wat ban pynwai ia ka jingiaseng, ka iingmane ka dap barabor.

(b) ***Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman*** - Ka don ruh katto katne ka jingialeh u mynsiem bymman wat hapdeng kiba ioh mad ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid. Don ki por kiba u mynsiem bymman u wan ban ialeh pyrshah hynrei kim shym la shah jop. Ha kawei ka jingiaseng, katba ka jingiaseng ka dang shitrhem bha, kawei ka briew kaba ju kren bein ia la ki khun kiba mad ia ka bor Revival, kynsan kynsan ka la hylla bad ong ia ki paidbah hapoh iingmane - "Wat kah ia ka miej bad ka Pulpit ha iingmane, U Jisu kumne hi un sa wan." Hamar kata ka por uwei u tymmen u la leit kiew joit hajrong ka Pulpit bad U la pyrta "Nga dei ma nga U Jisu." Hamar kata ka por ki Nongsharai ki la ia kiew baroh sha ka Pulpit bad haba ki la

pynsgewthuh ia uta u tymmen ba ma u hi um dei U Jisu. Ki la ialam noh ia u shabar bad u soitan um shym lah shuh ban pynbakla ia uta u briew.

La pynlong ka jingiasyllok bad ka jingduwai kaba jur na ka bynta kata ka longkmie ruh. Haba ka la wad ia ka bor U Mynsiem Bakhuid, ka Revival ba kynja mynsiem ka ioh jaka ha ka dohnud jong ka bad ka la kylla long ka 'riewdkhot kaba la kylla thymmai bad ka dang iaineh haduh mynta.

Ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

Da ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, ka Balang ka don hapdeng ka jinglong kaba idon jingkyrmen ha ki liang baroh. Ha ka por Revival la ioh ban pdiang Balang thymmai kumba 10 ngut, kynthup ia uwei u 'riew tymmen uba la ju im tang ha ki kam iasiat thong lem bad ki bymngait. Ka jingwan ka Revival namarkata, ka la long ka jingkyrkhu bad ka jingkyrmen ia ka Balang. Watla don katto katne kiba la hap noh, hynrei bun ki la iaineh ha ka jingpynthymmai ia ka jingim.

Jingkynthoh:

Ka Balang ka don kam ban ai ka jingiasyllok bun bunsien ia kito baroh kiba la shem jingkynduh bad kiba ka bor Revival ka la ktah ia ki.

04.08.07

Balang Tnat Lyngngai

T.Bn. N.M. Marbaniang

Ka jinglong mynsiem ka Balang:

Ha ki khyndiat snem mynshuwa, ka Balang Tnat Lyngngai ka don hapdeng ka jingtlot, hynrei hadien ka jingiaseng Revival ha Mairang ka Balang ka la rhem bha ha ka jinglong mynsiem.

Ka jingsdang:

Ka Revival ka la sdang ha ka Balang Tnat Lyngngai ha ka 28.8.2006. Kane ka paw haba baroh ki la ia shithem ha ka jingiarwai bad iaduwai. Wat la kam shym don ka jingkiuh kaba jur, hynrei U Mynsiem Bakhuid u la sdang ban pynkhuid bad pynthymmai ia ka jingshem mynsiem ki nongwan jingiaseng.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman:

Ka jingtrei u mynsiem bymman ruh ka don ha ki samla kynthei bad shynrang, hynrei ha kiba kham bun U Mynsiem Bakhuid u la jop. Don pat ar ngut ki samla kynthei kiba khih bad kren kulmar da kaba mareh sharum-sharum shaneng-shaneng. Haba iasyllok ruh kim sngap. Kine ki la kyllon noh ha ka jingim samla.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival:

Hadien ka Revival ka Balang ka shithem ha ka jinglong mynsiem. Ki bym ju wan jingiaseng baroh ki la wan lut, wat kito ki bym pat long Khristan ruh ki la shem jingkynduh. U Mynsiem ka jingpynthymmai U la dung ngak ia uwei u 'riew eh dohnud, uba la long ruh u nongpyniap briew. Une u briew haba um lah ia pyneh shuh, u la pdiang ia U Jisu. U la wallam lang ia ka lok bad 7 ngut ki khun sha U Jisu. La pdiang Balang ia ki ryngkat bad 3 ngut kiwei pat kiba na ka niam Khr si. Ki la don ruh 15 ngut ki dkhot ka Balang Catholic kiba la wan ban pyniasoh noh bad ka Balang Presbyterian ha Lyngngai. Kito kiba la iapait iapra, ki bym ia kiew iing shuh,

baroh ki la iasuk noh. Don kiba la iahap kuna ha khmat ka bishar ka khadar, ki la ia pynphai noh wat ia ka kuna ba la shim namar ki la iasuk ha khmat U Blei. Kawei pat kaba sngewtynnath eh, ka long ba ki samla kiba la mad ia ka jingpynthymmai U Mynsiem Bakhuid ki la jop ha ka jingim samla jong ki bad 7 ngut napdeng ki khun samla ka Balang kynthei bad shynrang ki la ia pyndep ia ka jingkyntiew kurim badonburom jong ki ha ki snem 2008-2009.

Ki jingjia kiba phylla kiba la wan paw ha ka Balang Tnat Lyngngai:

Ha ka por Revival, ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka long jai jai bha, ki briew kim kwah shuh ban pynkut ia ki jingiaseng bad ia ka jingduwai. Ha iingmane kumjuh ruh ha ki iing briew, ka la don ka jingwan bet da ki kynja baphyrnai kum ki iit barit bha. Shuh shuh, ha kawei ka miet ka la wan ka jingtyngshaiñ na bneng bad ka la neh kumba 10 minut ei ei bad hadien kata ka la jah noh.

Ka jingkyntihoh:

Ka Balang ka dang ia bteng bad ia neh haduh kine ki sngi. U Mynsiem ka jingpynthymmai ruh U dang ia trei. Ngi dang don ki jingiaseng Revival 3 sien ha ka shitaiew bad ka iingmane ka dap beit haduh mynta.

Ka jingwan ka Revival ka long ka jingkyrkhu bad ka jingkyrmen ia ka lawei jong ka Balang.

To U Blei un kyrkhu bad pynim ia ka Balang.

11.02.2009

Balang Tnat Jaud

Ka jingwan ka Revival ha ka Balang ka la jia ha ka miet 04-09-06 Sngi Nyngkong hadien ba ka Revival ka la jia ha ka Balang kmie ha Lyngkhoi. Ngi sngewnguh eh ia U Blei ba ka Revival U Mynsiem Bakhuid ka la ktah ha ka dur kaba jai jai ia ka Balang baroh kawei. Ki samla, ki rangbah bad ki longkmie kumjuh ki kwah beit tang ban rwai bad ban duwai khlem sangeh. Tang mar iatied baje ki briew baroh ki la wan tuid sha iingmane ki da rwai da kaba thap kti bad shad. Katba dang iarwai don kiba dang duwai, napdeng jong ki don kiba shu duwai beit don ruh kiba da iam sngewsih na ka bynta la kiba haiing hasem, na ka bynta ialade bad na ka bynta la ki hynmen ki para.

Kumta na kawei ka sngi sha kawei ka sngi, ka jingthrang jong ka Balang ban shakri ia U Blei ka la nangrhem bad nangkhlaif. Hapdeng kane ka jingpynkynduh U Mynsiem U Blei la don saw ngut ki samla rit kiba la ktah kham jur eh ha kaba la don napdeng jong ki uwei u samla uba la kren kumne, "Shuh shuh wat kah ia ka miej bad jaka ba buh pulpit namar U Trai Jisu U la wan." Da ka jingphla une u samla ba U Jisu u la iadon lang ha kata ka jingiaseng baroh kawei ka Balang ka la nangshithem bad nangkhlaif ha ka jingduwai.

Ka Revival kaba jur hapoh ka Balang ka la neh kumba shibnai ei ei bad hapdeng ka jingiaroh ia U Blei ngi dap da ka jingsngewphylla suda. Shuh shuh, ngi dngewphylla haba la wan hap ki phngit baphyrnai ha ka iingmane, ha iing ki parabangeit kiba la wan sha ka jingiaseng miet bad ki bym wan ruh kumjuh

Ha ka ban pynkut nga sngew ban ai ka burom sha U Blei ba lyngba ka jingktah ka Revival, ka Balang ka la nangkiew ha ki liang baroh. Ngi da duwai ruh ba U Blei un ia long ryngkat bad ka Balang jong U khnang ba ngin lah ban iaineh ban shakri ia U.

U Blei na ka bynta ka burom jong U, Un pynim ia la ka kam. Amen.

03.02.09

Balang Mawkohngai

Tbn. R.W. Syiem

Ka Jinglamphrang:

Hapoh ka Balang ngi la don ki jingiaseng duwai kumba ar snem kynthih naduh ka Synod, 2004 ha Mawkyrwat haduh u bnai April, 2006. La ju plie ruh ia ka iingmane khnang ba ki parabangeit kin ioh leit pynlong jingduwai mynmiet bad mynstep. Baroh ki jingduwai ki long da ka jingpan ba U Blei un phah ia U Mynsiem Bakhuid ban pynthymmai ia ki riewngeit bad ia ka Balang hi baroh kawei.

La pynlong ka jingduwai jingdap shispah snem ka jingwan ka Revival U Mynsiem Bakhuid ha ki Balang ha Ri Khasi bad Jaintia kata naduh 1905 haduh 2005 bad na ka bynta ka Revival Centenary ba la rakhe da ka PCI ha ka Balang Mairang, naduh 18th haduh 24th April, 2006.

Ka la don ka jingtrei bajur jong U Mynsiem Bakhuid hynrei ka don ruh ka jingialeh pyrshah na u mynsiem bymman. Da ka jingiai duwai shitrhem ka Balang ka la jop ia u mynsiem bymman. Ha ka Revival Centenary ba la rakhe da ka Presbytery ha ka Balang Pariong, kawei pa kawei ka iing Khristan ka la poi lut, kumjuh ruh ha ka Revival Centenary ha ka Balang Mairang, bun ki iing ki la khang khyrdep lut.

Ynda la wan phai na Mairang ka sur jingrwai Revival ka la mih nyngkong ha ka Sngi U Blei 1.5.2006 por 2:30 P.M. Ha u bnai June bad July, 2006 ka ding Revival U Mynsiem Bakhuid ka la pluh sha ki Presbytery ha West Khasi Hills baroh katba ha ngi pat ka la don ka jingkren bynñiaw "imat U Mynsiem Bakhuid U la ia'id kiar noh na ngi". Kane ka pynpaw ia ka jingthrang bashisha ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid.

La don katto katne ki khun jong ka Balang kiba la leit skul sha Langtor kiba la ioh mad ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid bad ha u bnai July, 2006 ki la iohi paw ba U Jisu U la wan ia'id sha ka Balang jong ngi Ngi sngewbha eh ia i Banrilin bad i Kerbanrilin

Iawphniaw ki khun jong u Bah Jranstan Lyngdoh Peinlang uba long u Dkhot Committee Balang, ki la wan phai sha ka Balang ha ka sngi Saitjain 26-7-2006 bad ki la thoh sha ka Balang ba ki la iohi paw ba U Mynsiem Bakhuid U la lah don lypa ha ka Balang. Ha ka sngi U Blei 27-08-2006 por 2:30 P.M, la pynlong ia ka Jingiaseng duwai kyrpang ba U Blei un pynpaw noh ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid bad ha ka 31.8.06 ngi la ioh mad ia ka jingtrei baphylla U Mynsiem Bakhuid hapdeng jong ngi.

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ka Balang ka la nang roi ha ka jingdon briew katba ka jinglong mynsiem ka la hiar shaba palat, ki khun jong ka Balang kim ju wan tista sha ki jingiaseng balang, ki jingiaseng miet Balang, miet Sngi Saitjain, miet Sngi U Blei bad wat ha ki jingiaseng Sakrament ruh. Kam don shuh ka jingikhia thew ha ka jingim kaba man ka sngi jong ki khun Khristan.

U Trai u la ju pynsngew ha ki nongialap bapher bapher ban wan ialap sha kane ka Balang jong ngi, hynrei tang shu mih ki nongialap ka jinglong jingim Khristan ka la long biang kumba ju long. Ngi lap ba ka don ka jinghiar kaba jur ha ka jinganguh bad ha kiwei kiwei ruh ki kam jong ka Balang. Ngi la sngewduh bor bad sngewrit mynsiem, la katta ruh ngim ju duh jingkyrmen.

Ka jingsdang jong ka Revival ha ka Balang:

Ha ka jingithupaw i Banrilin Iawphniaw bad i Kerbanrilin Iawphniaw mynba ki la iohpdiang ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka por ba ki leit skul sha Langtor, ki la iohi ia U Jisu lem bad san ngut ki angel ba ki la don lypa ha ka Balang Mawkohngai shitaiew shuwa ban bthei ka Revival ha ka Balang. Ha ka 27.8.06 por 1:30 p.m. i Banrilin i la iathuh ba U Trai Jisu U la don lem bad ngi ha ka Balang. Kumta ka Balang ka la pynlong ka jingduwai shitrhem bad kane ka jingiaseng duwai ka la ktah ia kiba bun ki khun jong ka Balang. Hynrei ka jingpluh ka ding U Mynsiem Bakhuid kaba la pyniohi ia ki khmat ba kynja mynsiem bad ba kynja doh kumjuh ka la long ha ka

31.8.06 kat haduh ba ka la pynkhynñiuh lut ïa ka Balang baroh kawei. Kum ka Balang hi ngi la phla ha U Blei ha ka jingduwai ban pdiang ïa U Trai Jisu bad ïa U Mynsiem Bakhuid da kaba sngewhun mynsiem.

Ki jingjia ba kongsan bad ba phylla ha ka por Revival:

Kawei na ki jingjia ba phylla ka long ba kawei ka sim ha ka dur jong ka paro, hynrei kaba don ruh ka rong thoh shuit ka la wan dem halor ka miej hapoh ïingmane. Ha ka janmiet 6.9.06, kumba ha ka por 6:30 P.M. la ïohi nyngkong da uwei na ki khun samla, u Wisternight Marwein. Ha kata ka por ka Balang ka la leit khot ïa u Rev. B.K. Marwein bad Rev. B.R.L. Mawlong kiba la wan ban sakhi ïa kane. ïa katei ka jingjia la thoh ha ka kot khubor Mawphor kaba la pynmih ha ka 7.9.06. Ka Balang ka la dap da ka jingsngew phylla shaphang ka jingwan kane ka sim. Antad ha ka por 9:00 A.M jong ka sngi kaba bud kane ka sim la la mih noh na ïingmane bad ka la her shaphang mihngi bad ha ka por janmiet jong katei ka sngi kane ka sim ka la ïap noh. Ha katei ka janmiet la wan sa u Rev. B. S. Lyngkhoi bad u TBn. Dr. D.R.L. Nonglait kiba la ai ka jingpynshai ba ka don ka por ban im bad ka don ka por ban ïap ïa kat kiba ring mynsiem ha kane ka sla pyrthei. Kumta ka Balang ka la sngewthuh ba ym dei ban mane ïa kata ka sim, hynrei ngi la shu buh ïa katei ka dur sim ha ka frame ïit tang kum ka dak jong ka jingsah jingkynmaw ïa kane ka jingjia ba phylla.

Ki ïing ba ïapait ïapra:

Ha kane ka por ba ngi ïoh diang ïa ka Revival, ki longïing bapait bapra ki la ïasuk noh. Ka jingkylla kaba mut jong ki 'riew eh dohnud ka la pynlyngngoh jur ïa ki Nongsharai bad ka Balang ka la dap da ka jingsngewkmen kaba khraw.

Ka jingpdiang 'Riewdkhot ha ki sngi jong ka Revival:

Kawei pat kaba la pynsngewhun ïa ka Balang ka long ba la pdiang 'riewdkhot haduh 32 ngut napdeng kito kiba la ju pyneh dohnud ha ki sngi kiba la leit noh.

Ka jingphla ïa ki pop:

Ki don ruh bun ki longkmie ki longkpa kiba la wan phla ïa la ki pop ha ïingmane ha khmat U Trai Jisu bad ki la ïaineh ban wan tista noh sha ki jingïaseng. Don ki khun Khristan kiba la ngam ha ka jingdih kyiad haba ki la wan kiew ha ka ïingmane, ki la phla ïa la ki jingleh bakla. Don katto katne pat kiba la shu wan da ka jingpynbor ki khun rit kiba la ïohi paw, bun na ki kim shym la pyni ïa ka dak jong ka jingkylla kaba mut na kaba dih kyiad.

Ka jingpdiang thymmai sha ka Balang:

Ngi la ïoh ruh ban pynrung Balang katto katne ngut ïa kito kiba la ju pyneh ha ki sngi ba la leit noh bad haduh kane ka sngi ba thoh ïa kane ka report ngi la ïoh ban pdiang Balang kumba 15 ngut. Kine ki long ki dak baphylla ka bor jong U Mynsiem Bakhuid.

Ka jingai bor phylla U Mynsiem Bakhuid:

Ki khun rit kynthei bad shynrang kiba ngim pat ju ïohsngew ba ki la nang ban duwai, ki la duwai da kaba ksaid bad kti bad kjat bad ki da ïathuh ba ki ïaid ryngkat bad U Jisu, ki ïohi ruh ïa ki katto katne ki kmie ki kpa ïa ka jingleh bymdei jong ki bad ki la kyntu ba kin phla noh ïa la ki pop hakhmat U Blei. Une u juh U Mynsiem Bakhuid u la pynkynduh ruh ïa ki katto katne ki riew dkhot kynthei bad shynrang shaphang ka kam awria jong ki bad kine ki la wan phla shem mynsiem ha ïingmane.

Nangta ki don ki khunrit bad samla na kiwei pat ki kynhun Balang kiba la wan ïasnoh kti lang ha kine ki sngi jingduwai Revival. Don ruh kiba la pynïasoh noh ïa lade sha ka Balang jong ngi.

Don ruh ki kmie ki kpa jong kiwei pat ki Balang kiba la khang ïa la ki jong ki khun ban wan ha kane ka Jingïaseng Duwai Revival, hynrei haba da lade hi ki la ïoh diang ïa ka bor U Mynsiem Bakhuid, ki la ïaineh haduh mynta.

Ka jingïaleh pyrshah u mynsiem bymman:

Ki don katto katne ngut ki longkpa kiba ju dih buaid bad kiba la kohnguh ban sangeh noh ïa ka jingmlien basniew jong ki, hynrei tang khyndiat por ki la phai dien biang.

Don ki khun samla kiba la shem jingkynduh bad kiba la mad ia ka bor U Mynsiem Bakhuid, hynrei ki kylla dien bad ki la poi sha ka jingiahap samla noh bad la hap ban buh ia ki hapoh ka "Suspension".

Don ruh katto katne ki longkpa bad ki longkmie kiba da pyneh sat ia ki dohnud bad kim wan kiew satia sha lingmane haduh kine ki sngi, katba ki khun jong ki pat ki im minot ban wan tista sha ki jingiaseng.

Ym lah ban len ba ka don ka jingphai dien jong ki katto katne ki khun samla bad ki longkmie longkpa ruh ha kine ki sngi. Kine ki long ki dak ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong Mynsiem ka Balang haduh mynta:

Da ka jingwan ka Revival ka Balang ka la long shi tylli. Ki jingiaseng ha man ki sngi U Blei bad ki miet pohia ki rhem bad shngaiñ bha.

Ka la pynkhih ia ka mynsiem jong ki 'riewdkhot ban tei thymmai noh ia ka lingmane da ka jingsngewtraï bad sngew kitkhlieh.

Ka Dong Nongshillong ka la ioh bor na ka Balang ban shna noh ia ka lingmane bad ki rympei iing ha kane ka Dong Nongshillong ki la shim ia ka jingkit khlieh bad ka kam ka la iaïd shaphrang.

Ka Jingiaseng Duwai Revival ka la neh man ka miet bad ka dang iaïbteng haduh 31.8.2007.

Ha ka 31.8.07 la rakhe ia ka jingdap shisnem kynthih ka Revival bad la buh ruh ia u mot sah jingkynduh ba la kyrkhu da u Pastor Incharge, u Rev. B.K. Marwein.

Hadien ka 31.8.07 ka Balang baroh kawei ka la mynjur ba ia ki Jingiaseng Revival yn ban pynlong noh tang ha ki miet lah Sngi U Blei, Sngi Balang bad Sngi Saitjain. Ia kane ruh yn sa pynbeit biang lada la don da kiwei pat ki jingbthah ba wan na ki bor Balang ba ha jrong.

Ka jingainguh ka la nangkiew bad la don bun kiba ai ia kawei na kaba shiphew na ki jingioh jong ki.

Ka jingkyntoh:

Naduh ba wan ka Revival haduh mynta ym pat don ki nongialap kiba wan sha kane ka Balang, hynrei U Mynsiem Bakhuid da lade hi u dang iaï treï.

Ka Balang kam kwah ban sangeh noh ia ka Jingiaseng Duwai Revival bad ka dang iaï duwai da kaba pan biang ia kajuh ka bor U Mynsiem Bakhuid ba un iaï treï bad ba kan long kham khraw ban ia kaba la jia ha ka snem 2006.

Don ka jingithuh paw:

Kawei ka khynnah ba 8 snem tam bad ar ngut ki khynnah samla rit hapoh 17 snem ha ka jingiohipaw jong ki ki la iashem ia U Jisu bad U Jisu U la ong ha ki - "Nga la phah khnang ia U Mynsiem Bakhuid ban pynkhuid bad pynthymmai kat ha kito kiba mon ban pdiang." Hadien kata, ka jingwan arsien U Jisu kan sa jia. U la ong biang - "To iaïthuh ia kane sha ki Tymmenbasan bad sha ka Balang."

Jingai jingmut :

1. Ba ka Presbytery kan pynbeit ia ki training na ka bynta ki nongsharai bad ki counsellor.
2. Ba ka Presbytery kan thaw noh ia ka iing jong ka Presbytery ne pyntrei kam noh ia ka jingthmu ban tei ia ka Youth Centre kum ka jingpynsah jingkynduh ia ka jingwan ka Revival bad ka jingsngewnguh ia U Trai Jisu Uba la phah ia U Mynsiem Bakhuid sha ngi.

10.10.07

Balang Umkrem

T.Bn. R.C. Syiem

Ka burom baroh ka long ia U Blei uba long U Trai bad u khlieh ka Balang. Namar ka jingsliang, jingthrang bad jingangnud ka Balang, U Blei U la theh buk ia U Mynsiem Bakhuid ka jingkular ha ka por bad ka ia ba dianghun.

Ka jinglong mynsiem jong ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ngi im ha ki sngi ka jingtlot ba bun jait bad jingshoh samthiah ha ki jingkynoi jong ki jingsngewbha pyrthei. Pynban ka long kaba phylla ban iohi ia ka jingnang bun ki dkhot ka Balang ha kaba wan sha ki jingiaseng. Bun ruh kiba da sngewtynnad ban iathuhkhana bad ialap shaphang ka Revival. Kumta ka Balang ka la nang rhem ha ka jingshakri ia U Blei namar ka lyer U Mynsiem Bakhuid ka la beh hir-hir ha ka dohnud ki 'riewngeit shuwa ba ka ding Revival kan pluh ha ka Balang.

Ka jingsdang jong ka Revival ha ka Balang:

Ka jingtrei ka Revival ha ka skul JNV, Nongstoin ka la pynlong ia u Principal jong katei ka skul ban pyllait shuti noh ia ki khynnah. Kumta ki khynnah kiba dei ki khun ka Balang Umkrem ki la wan noh sha shnong ha ka 31.08.2006. Katba ka Jingiaseng Samla ka dang rakhe ia ka Youth Week ha katei ka janmiet, la wan poi ki khynnah skul JNV. Kumta ka jingrakhe Youth Week ka la nang rhem mynsiem. Ki Nongsharai bad Nongialam Jingiaseng Samla ki la lyngngoh haba ka Iingmane ka la dap da ki nongwan jingiaseng ryngkat bad ka jingrhem mynsiem ba kham pher bad kham phylla haba ia nujor bad ki miet ba la dep. U Maikhrabor Marwein u khun jong u Bah Hatsing Lyngkhai bad i Kong Balan Marwein, u la ioi mad ia ka jingpynkynduh da U Mynsiem U Blei ha ka 1-9-2006 ha iing bad ki Nongsharai ki la leit ban pynlong jingduwai na ka bynta une u samla bad hadien ka jingduwai u sa tip brieve bad long jai-jai.

Kawei pat ka khynnah, ka Lyntibakordor Rekon Thabah ka khun u T.Bn. R.C. Syiem bad i Kong Tiewlily Thabah ka la ioi mad

ia ka jingktah U Mynsiem U Blei ha ka 1.9.2006 por 3:00 pm ei ei hapoh kali katba ka dang wan na Shillong sha shnong. Ynda la poi ha shnong, ki Nongsharai, ki Rangbah Balang bad ki khun samla da kawei ka jingmut ki la iakut ban rah beit ia i sha Iingmane bad ynda la poi ha Iingmane, la pynlong ia ka jingduwai lang bad ka subject jingduwai ka long "*Lada ka long na U Blei to kan nangiaitrei bad lada ka long na u bymman to U Blei un iarap ba kan sngewthuh ne tipbrieve noh.*" Tang shu pynlong ia ka jingduwai lang ka ding Revival ka la kem bad pluh ha kiba bun ki khun samla kynthei bad shynrang. Haba ki khun samla ki la ia duwai shem mynsiem, U Mynsiem U Blei u la pynkynduh ia ki, kumta bun ki la ia lyniar bad kyllon ruh hapoh Iingmane.

Hadien kane la pyntip bad phah shaw ia u Rev. D.S. Marwein Pastor I/c bad ia u Rev. B.R.L. Mawlong, kiba la wan ban iarap ia kito kiba shem jingkynduh bad ban ia phylliew jingmut bad ki Nongsharai. Hadien ba kito kiba khih mynsiem bad kiba ia lyniar, ki la kham jai jai. u Rev. B.R.L. Mawlong u la ai ka jingiasyllok bad duwai na ka bynta jong ki.

Naduh katei ka sngi, ka jingtrei U Mynsiem jong U Blei hapdeng ki khun samla, ki longkmie bad ki longkpa ruh ka jia ha Iingmane haba la sdang ne ym pat sdang ia ki jingiaseng ka jia ruh ha ki iing ki sem ne ha ki jaka pule (School).

Ki jingjia bakongsan bad baphylla ha ka por Revival :

a) Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid :-

- Kiba bun haba ki la shem jingkynduh, ki la lyniar, lympat, kyllon bad kyrthat katba ki dang duwai artad. Don ruh kiba shu ioithiah noh jar.
- Haba ki duwai, ki la duwai da ka jingkynduh mynsiem, da kaba iam bad jaw ummat.
- Ki rwai da ka jingrhem bad jingshem mynsiem.

- Ki dkhot ka Balang bad kiba don shabar ka Balang ki la wan ryntih sha ka jingiaseng bad ka Iingmane ka dap ka shlei lynter man la ka miet.
- Ki dkhot ka Balang ki phla ia la ki pop ha U Blei bad don ruh kiba phla ha ki Nongsharai Balang.
- Ki don ki dkhot na kiwei pat ki kynhun Balang kiba wan sha ki jingiaseng bad ioh mad ia ka jingpyntynduh U Mynsiem U Blei.

b) Ka jingialeh u mynsiem bymman :

- U ialeh ban pynngop ia ki khun samla kumba pynshoi ia U Jisu ha ri khlaw.
- U pyni ar tylli ki lynti ba kin jied tangba baroh ar tylli ki long kiba kylluid.
- U ialeh ban phrung dur ia lade ha ka dur U Jisu.
- U pyni ia lade ha ka riam ka beit kaba itynnad bad ban ai ha ki lada ki kohnguh ia u.
- U byrngem byrsit ban trei da ka bor lada ki leit sha Iingmane. U pynpaw ialade ha ka dur kaba ijli bad ishyrkhei ia ki hep rit hapoh Iingmane. Dei na kane ka daw ba bunsien ki khynnah ki sheptieng, ki iam bad ki lyniar.
- U pyneh ia ka dohnud jong ki kmie ki kpa, kiba ha iing hasem, bad kiba don shabar ka Balang. U ialeh ban khanglad ia ki brierw ban kylla kaba mut.

c) Ki jingjia baphylla :

- Ha ka 4-12-2006 la don ka jinghap da ki kynja ba phyrnai hapoh Iingmane bad kane ka la neh lai miet lynter bad la iohi nyngkong ia kine da ki khynnah rit.
- Ka la don ka jingtyngshaiñ hapoh Iingmane, kawei ka la hap ha ka Pulpit bad kawei pat ka la hap ha ka miej. Ia kata ka jingtyngshaiñ la iohi bad iathuh da ki parabangeit hapoh ka Balang.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem ka Balang haduh kine ki sngi :

a) Jingmih na ka jingwan ka Revival :-

- Bun kiba la jngai bad sakma na ka Balang ki la wan phai pat sha ka Balang.
- Ki Nongsharai ki la ia snokti lang bad buh ruh ha ki jingduwai lang na ka bynta kiei kiei baroh.
- Ki iing kiba la pait la pra ki la iasuk noh bad ia pan map iwei ia iwei pat bad la pyndep ia kane ka jingiasuk ha Iingmane.
- Ka shnong kaba don hapdeng ka jingbym ia sngewthuh jingmut bha la pynbeit bad pyndep ia kane ha Iingmane.

b) Ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

- Ki dkhot ka Balang ki don hapdeng ka jingrhem mynsiem ha ka jingshakri.
- Ki 'riewdkhot ka Balang ki wan ryntih bha sha ki jingiaseng khamtam ha ka Sngi U Blei.
- Ki iing khristan ki la kham ialeh ryntih ban ai sha ka Kam U Blei.
- Ki khun ka Balang ki im jingmut ban ai ia kawei na kaba shiphew.
- Ka Balang ka don hapdeng ka jingiasngewthuh jingmut bad jingiatylli lang kawei.

Haduh ba thoh ia kane ka Report, ka Balang ka dang pynlong ia ka Jingiaseng Revival man la ka miet. Haba ka jingkhynfiuh bad jingkyllon kam don shuh, hynrei ki jingrwai bad jingduwai Revival ki dang rhem haduh katta katta namar kito kiba la pyrshang ban im ha ka jingpynthymmai ia ka jingim, ki la sngewsuk ha U Jisu bad pyrshang ban buh beit ia ka jingshaniah tang ha U.

To U Blei ka jingsuk un nang iai theh kyrhai ia ki jingkyrkhu bad ialam ia ka Balang bad ka Presbytery ha ki liang baroh.

Balang Mawkyllei

S.S. Marwein

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ka Balang Presbyterian Mawkyllei ka la rhem lypa ha ka jinglong mynsiem naduh kaba sdang ka snem 2006 bad ka la nang ioh mynsiem shuh shuh ynda la wan phai na ka Centennary Revival ha Mairang. Ka Balang ka la ioh pdiang ia ka jingtrei ka Revival ha ka Sngi Saitjain 2nd September, 2006 (Youth Week). La pynlong ia u kynjri jingduwai ba 12 kynta namar ka jingthrang ba ka Revival kan wan noh. Te naduh ka por 4:30 a.m. ki nongshim bynta ki la rhem mynsiem bha bad ka iingmane ka dap shoiñ. Kiba kwah ban duwai kim lah ban ap haduh ban da dei ka bynta jong ki, namar ba ki kwah eh ban duwai. Ki nongwan jingiaseng ki rhem mynsiem katta katta. Kane ka paw ba ka Revival ka la ktah ia ki paitbah baroh. La pynbeit ba ia u kynjri jingduwai yn pynkut ha ka por 4:30 p.m. hynrei ym lah ban pynkut. La pynlong noh ia ka jingiaduwai lang bad haduh 21 ngut ki samla kiba la shem mynsiem jur ki la kyllon katba ki dang duwai hapoh iingmane ha katei ka janmiet. Naduh katei ka sngi haduh mynta, ka Balang ka dang rhem bha ha ka jinglong mynsiem. Haduh mynta ki don 135 ngut ki parabangeit kynthup ia ki samla, ki khynnah bad ki tymmen ruh kumjuh kiba U Mynsiem Bakhuid U la ktah jur eh.

Ki jingjia ba kongsan bad ba phylla ha ka por Revival :

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid hapoh ka Balang ka long kumne :-

1. Ka iingmane ka shlei da ki nongwan jingiaseng.
2. Ki iing ki sem bun kiba la khang ha ki por long jingiaseng.
3. Ki surok bad ki dukan ki la kynjah ba ym don nongdih kyiad shuh.
4. Ka jingiohi paitbah ia ki kynja ba phyrnai kiba dambit, ha ki kti, ha iing ha sem bad khamtam ha iingmane. Don kiba la iohi ia ka sim kaba la wan ha iingmane.
5. Ka jingiohi paitbah ia ka jingmih paw ka dur U Jisu bad ki angel ha ka diengphna ha iingmane ha ka sngi 10th Oct., 2006 por 9:35 am.

6. Bun kiba la phla ia la ki pop bad ki la aiti thymmai ialade ha U Jisu.
7. Bun ki briew kiba la don shabar ka Balang la slem, ki la wan phai biang sha ka Balang.
8. Ki longkmie, ki longkpa, ki samla bad ki heprit kynthei bad shynrang ki iohi ia ki jingithuh paw. Don ruh kiba la iathuhlypa, kiba kren thylliej bad kiba phohsniew ia ki jingphohsniew.
9. Kiba kyllon, kiba ring, kiba kyrthat, khambun ki dei ki khynnah bad samla. Ha ka jingiasaid jong ki, ki ju khot ia kiba haing hasem ba kin kylla kaba mut. Ynda ki la wan ban kylla kaba mut ki sangeh noh, ka jingiasaid jong ki, hynrei lada kito kiba haing ki wan tang ban shu leh dep rukom, ka jingkyrthat jong ki ka kham jur pynban.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman ka long kumne:

1. Don na kito kiba kyllon, kiba la iohi ba ki ksuid ki la wan paw ha iingmane.
2. Ki la beh ia uwei u Tymmenbasan katba dang long jingiaseng ha iingmane.
3. Bun ki la tar ia ki jaiñ ki nep, ki sopti jong kito kiba phong ne sem rong saw.
4. Uwei u khun samla u la thaw la ka jong ka kynthun bad u la kam ialade ba u dei U Jisu bad bun ki heprit, samla bad ki longkmie ruh ki la sdang leit bad u.
5. U bymman u la knieh kynthet ia ka Baibl bad u la bret ia ka.
6. U bymman u wan paw bad u la khñiot ia ki heprit, ki samla bad ki longkmie ki longkpa ha lynti, ha lum bad wat ha iingmane ruh hynrei la jop ia ki buit u bymman tang da ka jingduwai.

Ka jingtrei ki nongsharai:

Ki nongsharai bad ki counsellor ki ju ia shong pyrkhath bun bunsien ha ka jingiaidei bad ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid bad khamtam haba iohi ia ka jingtrei u mynsiem bymman. Bunsien ki nongsharai kim iohthiah ioh dem ha kito ki por ba dang jur bha ka jingialeh hapdeng ka bor U Mynsiem Bakhuid bad ka bor u bymman. Ha ka 6.9.2006, la don ki khynnah kiba la shah ialam bad pynthame ha u soitan, ki la beh ia uwei u tymmen basan na iingmane. Ha kata ka miet ki nongsharai baroh kim nang iohthiah shuh bad ki la leit khot ia u Pastor ba dei sharai ia ka Balang u Rev. D.S. Marwein. Ha

shuwa ban shai ka step, 7.9.2006 ki nongsharai bad ki counsellor ki la leit pyniasuk noh ia ka jingiasngewthuh bakla hapdeng kita ki khynnah bad u Tymmenbasan. Ka Balang ka ia duwai jur ba U Blei un iarap ban ithuh ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid bad ia ki jingtrei u mynsiem bymman. Ki Nongsharai baroh ki la ieng pyrshah ia ka jingtrei u mynsiem bymman bad ki la ia leh ban pyllait ia kito kiba la shah teh shah khum ha u bymman, da ka bor jingduwai.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem:

1. Ka jinglong jingim naduh ki tymmen, ki samla bad ki khynnah naduh ba la wan ka Revival ka la pher shibun. Kim don shuh kata ka jinglehraiñ ban ia shim bynta ha ki jingrwai, ki jingduwai, ban pule ia ka Ktien U Blei, wat ban ia thuh khana ruh.
2. Kham bun napdeng ki khun ka Balang haduh mynta ki dang rhem bha ha ka jinglong mynsiem.
3. Don ruh katto katne ngut ki khun jong ka Balang kiba la hap noh.
4. Ki nongsharai ki la ioh bor thymmai ban sumar bad ia syllok ia kito kiba la shah ktah jur ha ka Revival. Ki Jingiaseng Samla bad Jingiaseng Kynthei ruh ki la nang khlaifñ ha ka jinglong mynsiem bad ha ka jinganguh.
5. Bun ki jing ki sem kiba la ia pait ia pra, ki la ia suk ia bha pat.

Ka jingkynthoh bad ka jingai jingmut:

1. Ka Balang ka la lah ban tem ia ki jingeh kiba la mih na ka jingtrei u mynsiem bymman kum kaba beh ia uwei u Tymmenbasan; kaba tar ia ki jaiñ; kaba thaw la ka kynhun; ka jingshah khñiot ha ki ksuid bad kiwei kiwei pat, lyngba da ka bor ka jingduwai.
2. Ka Balang kam lah khlem da pynpaw ia ka jingsngewnguh ka bakhraw ia u Pastor uba dei peit ia ka Balang u Rev. D. S. Marwein uba la kloian iarap ia ka Balang ha ki jingeh.
3. Ka Balang ka kyrpad jur ia ka Presbytery ban buh ka jingduwai na ka bynta ka Balang Mawkyllei bad ki Balang baroh hapoh ka Presbytery.
4. Ia kane ka report la thoh tang ia ki mat kiba kham donkam.

Khublei.

31.7.07

Balang Tiehnongbah

Mr. S.K. Lyngdoh

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ban wan ka Revival:

Hadien ba ngi la wan phai na ka jingiaseng dap shispah snem ka jingwan ka Revival ha ka Assembly 1906 kaba la long ha ka Balang Mairang ha ki tarik 18th - 23rd April, 2006, kum ka Balang ngi la don ka jingthrang ba ngin ioh mad da lade ia U Mynsiem Bakhuid. Haba ki khun samla ka Balang ki la pynlong ia ka jingrakhe ia ka Taiew ba kyrpang jong ki samla (Youth Week) naduh ka 28th August, 2006. Ka la don ka jingipher ha ki samla haba ki duwai. Ngi iohi ba ki rwai da ka jingshlur khlem jinglehraiñ. Haba ki duwai ngi sngewthuh ba ka Iyer U Mynsiem ka beh ha ki khun samla. Te dei tad ha ka janmiet 2nd Sept., 2006 ba ka ding U Mynsiem Bakhuid ka la kem bad ktah nyngkong ia ki lai ngut ki samla kynthei ha kata ka miet. Naduh katei ka sngi, U Mynsiem U Blei u la ktah bad trei ha kiwei pat ki dkhot ka Balang.

Ka jingsdang ka Revival:

Ka jingtrei ka Revival ha ka Balang Presbyterian Tiehnongbah ka la paw nyngkong eh ha ka miet Youth Week 2/9/2006. Ha kaba sdang U Mynsiem Bakhuid u la ioh jaka ha ki lai ngut ki khun samla kynthei - Miss Gifulty Marwein, khun u Tbn. M. Lyngdoh, Miss Deibankynmaw Marwein, khun u Tbn. H.B. Lyngdoh bad Miss Priskela Lyngdoh, khun u Tbn. S. Marwein.

Kine ki khun samla ki la duwai khlem kut shuh ha ryngkat ki jingjaw ummat. Ha ka por ba ki duwai, ka sur jong ki ka long jai jai tangba ka jingduwai jong ki ka ktah jur ia ki paitbah. Kumta ha ka miet kaba bud, U Mynsiem Bakhuid u la pynkynduh sa ia ki khun samla shynrang. Ha kawei pat ka miet U Mynsiem Bakhuid u la ktah sa ia ki longkmie ruh Ka jingtrei ka Revival ka la nang bteng, ha ki miet kiba bud, U Blei U la ktah ia baroh ki khun khynnah bad ia katto katne ki longkpa kumjuh.

Kumta khnang ba ki khun ka Balang kin ym pyndonkam bakla, ka Balang ka la shna ia ki programme pyniaid jingiaseng ha ka por ba dang trei jur ka Revival. Ki nongsharai ki iarap ia kito kiba la ktah jur bad ap ia ki haduh ban da shai, namar don bun ki bym kyndit shuh wat la ki bteng ban duwai bad iasaid pyrshah ia u bymman uba wan ban ialeh, ban tur, bad pynjot ia ka jingngeit jong ki. Watla ki kren ia ki jingiohi paw jong ki hynrei ki long kumba kim tip briew. Ka Revival kaba jur ha kane ka dur ha ka Balang Tiehnongbah ka la neh tang haduh u bnai November, 2006.

Ki jingjia ba kongsan bad baphylla ha ka por Revival:

Kawei ka khun samla kaba kyrteng ka Josfulline Marwein ka la ioh mad ia ka bor U Mynsiem Bakhuid bad katba ka dang duwai, ka la kren ruh ba U Blei un sa theh ia ki jingkyrkhu ha ka Balang. Ha ka miet 5/9/2006, ka la iohi ia ka jingiohi paw bad ka la iathuhlypa ba U Blei un sa pynhap ia ki kynja ba phyrnai kiba phylla ha ka miet 7/9/06 ha iingmane. Kumta shisha ha kata ka miet, ki la hap ki kynja baphyrnai. Bad ka Josfulline Marwein ka la ong ia ki parabangeit baroh- "To ngin ia pdiang ia la ki kti", kumta baroh ngi la ia pdiang bad ki la wan hap ki jingphyrnai syriem ia ki iit myrsiang ba ngi khot ha ka ktien Mawiang. Bad ha kane ka miet hi ka la ong ba kane ka jingkyrkhu U Blei ha ki iing ki parabangeit bad kat kiba pdiang ia U Mynsiem Bakhuid U Blei un pynhap ia ki kynja ba phyrnai. Kumta shisha ha ka miet 10/9/06 miet Sngi U Blei por bamja miet katba ki nongwan jingiaseng sha ka Temperance jong ka District Lawbyrtun ki dang ia bamja ha ki iing jong ki parabangeit, shisha ki jingphyrnai ki la wan hap ha ki lyntang siang iing, kiba phyrnai khrik-khrik. Baroh ki nongwan jingiaseng ki la ia sakhi lang ia kata ka jingjia baphylla ba kane ka khynnah ka la iathuhlypa. Don ruh ki iing kiba dei na kiwei pat ki kynhun Balang kiba wan jingiaseng lang bad ngi ha ki por Revival bad kiba la pdiang ia ka bor U Mynsiem Bakhuid, ki ruh ki la pdiang ha ki iing jong ki ia ki jingkyrkhu baphylla na U Blei.

La don kawei ka briew ka bym kwah ban pynpaw kyrteng hangne bad ka bym dei na ka Balang Presbyterian, ha kawei ka janmiet ka la wanrah shibun ki iit myrsiang bad ka la shoh pynlwet bad ka sa bret ha iing lajong, nangta ka sa khot ia ki para marjan, ka da iathuh sarong ba ha iing jong ka ruh la wan hap ki kynja ba phyrnai. Hynrei u pyrsha kurim jong ka hi u la ong- "Kine kim dei kito ki jingphyrnai kumba la hap ha ki iing jong ki dkhot ka Balang Presbyterian." Kumta

hadien katto katne por, ka sa iathuh hok noh, ba ka la shu shoh pynlwet da ki iit myrsiang.

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid:

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka long kaba phylla. U Mynsiem Bakhuid u trei borbah ha ki khun samla bad hep khynnah, bad katto katne ha ki longkmie longkpa. Katba U Mynsiem u dang trei borbah, kum ka Balang ka la pynlong jingiaseng man la ka janmiet ha iingmane. Te bun bah na ki para shnong para thaw bad kiwei pat ki kynhun Balang hapoh shnong ki la wan iaseng lang bad ngi. Kumta U Mynsiem U la trei ia ki ruh, kiba dei na ki kynhun Balang Katholik, Church of God, Balang Jingiasyllok, Balang U Jisu Khrist (Full Gospel) bad ki khynnah skul na Myriaw kiba wan skul ha Tiehnongbah. U Mynsiem Bakhuid u trei ha ki skul, ha ki lynti syngkien, ha ki jaka trei bad ha ki iing ki sem kumjuh.

Ki jingiaseng man la ka janmiet ki long kiba shngaiñ bad dap mynsiem shibun namar bun bah ki briew na ka shnong ki wan ban shakri lang ia U Blei. Hapdeng ka jingrhem mynsiem, ka Temperance, Jingiaseng Kynthei, District Lawbyrtun kaba la long ha ka Balang jong ngi ha ka 10.9.06 ha kaba u Rev. S.L. Marshillong u la ialap, shibun bah ki briew ki la iohi ia la ki jong ki pop. U Mynsiem U Blei U la trei bor bah ha ki parabangeit kiba hapoh ka District khamtam kiba na ka Balang Presbyterian Lawbyrtun bad Laitnongrim. Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la pur sa sha ki Balang jong ki shen hadien ba ki la leit phai na kane ka Jingiaseng.

Don bun ki briew kiba la kren beifñ ia kane ka Revival khamtam na kiwei pat ki jait Balang. Hynrei kaba phylla ka long, ba haba mynta ki dang beifñ bad iathuh khana lorni ia ka Revival, kum lashai pat, ki khun jong kita ki nongkren beifñ, ki la mad ia ka bor Revival. Kumta la wanrah ia ki sha iingmane Presbyterian. Hadien kita ki jingjia, kim banse ban kylla kaba mut bad ban phla ba ki la kum kren beifñ ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman:

Katba U Mynsiem Bakhuid u dang trei jur ha ki samla, ki longkmie, ki longkpa bad ki hep khynnah, u bymman uba kup ia ka dur jong U Jisu, u la khroh jur ia ki ba kin ngeit bad bud noh ia u.

Hynrei kim ngeit namar ba ki ïohi ba uta u Khrist lamler u don ïa u tdong uba jrong bad um don ki dak sah prek ha ki kti jong u kumba don U Trai jong ngi U Jisu Khrist. Nangta shuh shuh ka jingïaleh u bymman ka paw, ba katba kiba ïoh bor thymmai ki dang rwai bad duwai, lane ki dang kyllon, u bymman pat u la pyrshang ban set noh ïa u ryndang bad teh noh ïa u thylliej jong ki katba kim lah shuh ban ong ei ei, hynrei ki shu kyrthat sah ha madan. Haba ngi ïohi ïa kata, kum ki nongsharai ngi la ïarap ban pynlong jingduwai. Bad haba ki la lait ban kren ki la ïathuh ba u soitan u la teh ïa ki haduh ba kim lait shuh ban kren. Hadien ba la dep duwai ki la ong ba u bymman u la phet noh. Kane ka jingjia ka la jia bun bunsien, hynrei ha ka por jingduwai u soitan u hap ban phet.

Ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

Haba ngi phai sha kito ki sngi ka Revival, sngew kumba ka Balang ka la mad shisha ïa ka jingshem mynsiem bathymmai. Ki bym ju wan jingïaseng ki la wan tista, ki bym don Balang ki la rung Balang noh bad kiba don ha ka suspension, ki la ïaleh ban pynbeit ban ïoh pyllaït noh na ka suspension. Ki bym pat long 'riewdkhot, ki la pdiang 'riewdkhot. Kumta ka ïingmane ka la dap shoiñ. Hynrei tang shu kut noh ka por Revival, don sa tang khyndiat eh ki samla kiba ïai neh haduh mynta ha ka bor jingduwai ba shitrhem. Ki khun samla kiba bun ki duh noh ïa ka bor duwai lane ka bor rwai. Kaba sngewsih ka long ba wat ki longkmie ka Balang, ki nongsharai bad ki khynnah ruh ki la nang duh bor. Kumta ka Balang mynta ka sngew ba kito ki sngi Revival ki long ki sngi bym lah klet shuh, tad lano ngin ioh pdiang pat ïa ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid U Blei !

Ka jinglong ka Balang haduh mynta ka im wat la ka jingshit rhem ka la nanghiar. Kumta ngi duwai ïa U Blei Trai Kynrad ba un pynthymmai da ka bor U Mynsiem Bakhuid sa shisien pat ba ngin long biang kiba shitrhem ha ka kam U Kynrad.

10.09.08

Balang Mawroh

Mr. S.M. Marngar

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ha shuwa ka jingwan jong ka Revival, ka Balang ka don hapdeng ka jinglong tlot kaba khraw. Hynrei naduh ka jingpynkhreh ïa ka Youth Week jong ka snem 2006, U Mynsiem jong U Blei U la pyrpad mynsiem khamtam ïa ki khun hep kat haduh ba kim lah ban shu shong ha ïing khlem da ïoh ban leit rwai sha ïingmane.

Ka jingsdang jong ka Revival ha ka Balang:

Ka Revival hapoh ka Balang ka la sdang ha ka 3.9.2006 kumba ha ka por 1:30 P.M. ha ka jingïaseng Youth Sunday.

Ki jingjia ba kongsan bad ba phylla ha ka por Revival :

(a) ***Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid :*** Ka jingjia ba phylla ha ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka long ka jingktah bajur ïa kumba 20 ngut ki khun samla, bad ki khun hep ha ka 3.9.2006. Don napdeng jong ki, kiba ïoh ïa ka jingpynkynduh haduh ba kin da kyllon bad ngat ha ka jingsamthiah kum ki bym tip briew shuh. Hynrei don ruh kiba shu khh jai jai kumto. Kine kiba ïoh ïa ka jingpynpaw jong U Mynsiem U Blei ki la ïohi ruh ïa ki jingithupaw ha la ki jong ki jong ki jingïohi bapher bapher.

Ka don kawei ka jingjia kaba kham phylla hapoh ka Balang ha kane ka jingwan jong ka Revival bad kata ka long ba ha ka 7th October, 2006 ka la don ka jingwan hap jong ki kynja phngit ba phyrnai ha ïingmane. La lap ïa kane ka jingjia ha ka por janmiet, ynda haba la leit ban pynlong jingïaseng.

(b) ***Ka jingïaleh pyrshah u mynsiem bymman :*** Ka don ka jingïaleh pyrshah kaba jur na ka liang u mynsiem bymman ha ki khun samla kiba la ïoh mad ïa U Mynsiem U Blei. Hynrei da ka bor jong ki jingduwai, ngi sngewkmen ba ki khun samla ki la jop bad ka mynsiem shakri Blei ka dang ïai rhem haduh mynta.

Ki jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem jong ka Balang haduh mynta:

Ka jingwan jong ka Revival ka la wanrah ia ka jingkyrkhu ha ki iing ki sem bad ha ka imlang sahlang. Don ki longiing kiba mynno mynno, ka kmie bad u kpa ne shipara kim don kata ka jingiadei jingmut, hynrei da ka jingwan jong ka Revival la syrdoh bad tehsong lang biang ia baroh shi iing ha ka juh ka jingmut bad ka jingialong kawei. Ha ka liang jong ki 'riewshimet watla ym baroh, ka la don ka jingpynthymmai ia ka jingmut jingpyrkhat bad ka jinglong jong ki. Bun kiba la ju im sngewbha bad kane ka pyrthei ha ka jinglong jingim ba lyngkar jong ki, kim ju tip ia ki jingiaseng, hynrei mynta ki la nang ban pule duwai bad wat ban iasylllok ia ka Ktien U Blei ruh.

Ka jingkynthoh:

Don napdeng kiba la ioh pdiang ia U Mynsiem Bakhuid kiba dang iaineh ha ka jinglong mynsiem jong ki bad don ruh kiba la hiar arsut ha ka jinglong mynsiem. Ka Balang hi ka don hapdeng jong ka jingiadei jingmut bad jingiatelylli kawei haduh mynta.

Jingai jingmut:

Ba ka Presbytery kan don noh ia ka Counselling Centre hapoh ka Presbytery khnang ban pynkhlaifi ia ka jingiasylllok bad ban kham pynim thymmai ia ka Balang.

01.10.07.

Balang Tnat Nongjaiaw, Markasa

Tbn. S.S. Marbaniang

Ka Jinglamphrang:

Ha kito ki sngi shuwa ka jingwan ka Revival, ym don shuh ki jingiakren ne jingiathuh khana ia kiwei kiwei ki kam, lait tang shaphang ka Revival kaba la jia ha kiwei kiwei ki Balang. Kumta ka Balang Tnat Nongjaiaw, Markasa ruh ka la pynlong jingduwai bunsien ba U Blei un phah lem ia ka Revival sha ka Balang. Ha kaba kum kata ka por ngi la kham i phylla shisha haba ki Khristan kiba ju thait ban wan jingiaseng kim ju kham pep Jingiaseng shuh. Namar ba ka iingmane ka long kaba dang rit, kam ju ngiam shuh. Kumta baroh baroh la hap ban ia beh ia ka por ban ioh rung hapoh iingmane. Kaba kham phylla shuh shuh ka long ba ki khunlung ki khynnah kim ju iam bad mih shabar hynrei ki shong khop ha iing haduh ban da wai ka jingiaseng. Haba la wai jingiaseng ruh, ki iashong ha phyllaw iingmane bad ia kren tang shaphang ka Revival. Don ruh kiba ong, "Balei U Blei um phah lem ia ka Revival sha ngi ruh ban pynkylla bamut ia ngi."

Ka Youth Week ha kato ka snem 2006 ka sdang naduh ka 28.8.06. Ki khun samla ka Balang Tnat ki sdang da ka jingtrei (social work) ban pynkhuid ia ka Compound iingmane. Tang mar iapoi ha phyllaw iingmane ki iakren ia ka Revival bad ki da kwah hir-hir ba kan wan noh hapoh ka Balang Tnat. Te shuwa ba kin sdang ia ka jingiatrei lang ki la pynlong shuwa da ka jingduwai. Ki la sdang ia ka jingtrei ryngkat ka jingiathuhkhana Revival bad ka rwai jingrwai Revival.

Ha ka janmiet 28.8.06, Por 6 P.M. ka la long kaba phylla shisha haba ka jingiaseng ka la long kaba shit rhem. Naduh katei ka janmiet la sdang ban sngewthuh ia ka jingtrei baphylla U Mynsiem Bakhuid. Katba ka Youth Week ka nang ia id na ka sngi sha ka sngi kumba la pynbeit ia ka programme; Baroh shi taiew la pynlong ia ka jingiaseng man ka janmiet por 6 P.M. Ki jingiaseng ki rhem bha haba bun ki samla ki ia thap kti haba rwai. Kane ka jingrhem ki khun samla ka la pynlong ia ki kmie ki kpa ruh ban wan jingiaseng man ka

miet. Ngi sngewthuh ba U Blei u la shah shkor ia ki jingduwai ka Balang.

Ka ding jong U Mynsiem U Blei:

Ha ka 3.9.09 kaba dei ka Youth Sunday ka ding jong U Mynsiem ka la ing ha ka dohnud ki khun samla bad ki longkmie ki longkpa kumjuh. Haba baroh ki la nang rwai bad duwai shithrem, i Nongialam ha ka jingiaseng kaba nyngkong im lah shuh ban pyniaid beit ia ka jingiaseng. Kumta u Tymmenbasan u la ieng ban ai jingkre bad ban duwai, nangta i Nongialam i la lah ban pyniaid biang haduh kaba kut ka jingiaseng. Bun ki khun samla ki sdang da ka jingiam ryngkat ki jingduwai. Ha ka jingiaseng Revival ha ka 5.9.06 ka iingmane ka la dap, bun ki kmie ki kpa ki wan bah ia la ki khun ban wan sha ka jingiaseng bad ka bor U Mynsiem Bakhuid ka la trei ha ki 6 ngut ki khun samla ha kaba ki la kyllon bad ioh thiah. Ha ki jingiaseng Revival ba la ia id man ka miet ki samla kynthei bad shynrang ki la kyllon bad ioh thiah. Kaba phylla ka long ba katba ki dang iohthiah, ki duwai bad plied ia ka ktien U Blei. Don ruh ki longkmie longkpa kiba la kyllon haba U Mynsiem Bakhuid u ktah ia ki. Ka jingiaseng Revival ka la bteng man ka miet bad napdeng kiba bun kiba ka ding U Mynsiem U Blei ka la ing hapoh jong ki, 19 ngut ki long ki samla shynrang, 5 ngut ki samla kynthei; 8 ngut ki longkpa, 4 ngut ki longkmie; 2 ngut kiba dang long Khasi.

Ka Jingia ban sah jingkyrmaw:

Ka don kawei ka khun samla na shnong Mawroh kaba kyrteng ka Arasina K. Bani kane ka dei na ka iing ba dang bat bha ia ka niam Khasi, ka la wan trei ha kawei ka dukan ha Markasa te ka la kwah bha ban leit peit ia kita kiba ioh Revival. Ha ka miet ba ka wan nyngkong ka la don ka jingktah ia ka ruh. Kumta kam sngew lah shuh ban shu ieng shabar, ka la rung shapoh iingmane bad ka ap beit haduh ban da wai jingiaseng haduh ka por 3:00 A.M. Ynda ka la leit phai mynstep sha iing ba ka trei, ka mynsiem jong ka kam suk shuh. Ka la rai ha lade marwei ba ka dei ban leit jingiaseng noh. Ha ka miet kaba ar ka la rung beit sha iingmane bad ki para samla ki la ai kot jingrwai

bad kotbah ia ka. Hangta ka rwai ka shad bad ka duwai haduh ba baroh kiba ioh sngew ia ki jingduwai jong ka ki la sngewkyndit shi katdei eh. Ka sur jingduwai jong ka, ka la pynkhyntiuh wat ia ki Nongsharai Balang ruh. Ka la kyllon bad ioh thiah ryngkat ki jingialeh kiba jur ha ka jingiohi paw. Naduh kata hi kam ju pep shuh ban wan sha ka jingiaseng. U Mynsiem ka jingpynthymmai u ia i trei hapoh jong ka, katba maka ruh ka dang trei kam hapoh dukan. Kam sngewhun shuh khlem da rung sha Balang. Ka la kwah ban rung noh sha ka Balang, hynrei ki kmie ki kpa jong ka tang shu tip ia ka jingtyrwa Balang ki la wan shaw noh ia ka bad kim shah ia ka dalei ruh ban lei jingiaseng. Ka kmie ka la wan kren bitar ia ki Nongsharai ruh bad ka la maham ba ym bit ban pynrung Balang ia ka, namar ka dei ka khun khatduh. Hynrei kane ka samla ka ong, "U Jisu u ong rung Balang noh lym kumta phin iap ha iingmane." Ki Nongsharai Balang ki la leit ia kynduh bun sien ia ki kmie ki kpa bad ha kaba khatduh ki la shah ba kan rung Balang, tangba la maham ia ki ba kim dei ban iathuh ha kiwei pat kiba ha iing ha sem jong kane ka khynnah.

La pdiang Balang ia ka ha ka 25.10.2006 khlem da pyntip ha ki kmie ki kpa jong ka lait noh tang ha ki 2 ngut ki hynmen jong ka, kiba la don lypa ha ka Balang. Ka la pyndep ia ki Sacrament baroh bad haduh mynta ka dang ia ineh ban long Khristan watla ka la leit phai noh sha iing bad ki kmie ki kpa.

Shisnem hadien ka jingsdang ka Revival :

Ka Balang ka la ia i bteng ia ka jingiaseng Revival haduh u bnai July, 2007. Nangta ka la sangeh noh ia ki jingiaseng ba man ka miet lait noh tang ha ki miet ba long jingiaseng, kata tang ha ki miet Sngi Balang bad miet Sngi Saitjaiñ. Ha ka taiew ba nyngkong u bnai September, 2007 la pynlong biang ia ka Youth Week bad ka jingkyrmaw ia ka jingwan U Mynsiem Bakhuid ha ka Balang. Ha ka Youth Sunday, 2007, U Mynsiem ka jingpynthymmai u la hiar biang ha ka Balang. Kumba 6 ngut ki khun samla ki la mad ia ka jingtrei ba phylla U Mynsiem Bakhuid bad katba ki dang iohthiah ki la iohi ia ki jingithupaw. Ka Balang ka la bteng biang ia ka Jingiaseng Revival haduh u bnai November, 2007.

Ka jingmih hadien ka Revival:

Kaba sngewtynnad eh ka long ba ka Balang ka la nangkiew ha ki liang baroh.

1. Ka don ka jingiapapan map, ka jingiaklet noh hapteng kito kiba ia don ha ka jingiabishni, la ka long hapteng ki parabangeit ne bad kiwei kiwei ki para shnong para thaw.
2. Kaba iasiew noh ia ki ram ki shah da ka mynsiem ka jingiaieit bad ka jingia pynbeit ia ki jingia bakla baroh.
3. Ka jingiaduwai bad ka jingiamap mar kylliang.
4. Kaba itynnad eh ka long ka jingiaieit parabangeit bad ia kiwei para marjan marpa.
5. Ka jingiatylli bad ka jingialong kawei ha ki kam jong ka Balang.

Ka Balang ka iai duwai ba U Mynsiem Bakhuid un iai pynim thymmai ia ka Balang barabor.

Balang Rngisawlia

Tbn. B.S. Pariong

Ka jinglong mynsiem shuwa ka jingwan ka Revival:

Naduh ba sdang jong ka snem 2006, san ngut ki samla shynrang bad saw ngut ki samla kynthei ki la wan tista bha sha ka jingiaseng naduh ki jingiaseng miet Sngi Balang, Sngi Saitjain bad Sngi U Blei. Tang shu tied ka baje ar sien ki la don lypa ha ki jingiaseng bad ki da ia rwai iaroh ia U Blei. Ynda sdang ka Youth Week ha ka 28.08.06 ka jinglong mynsiem jong ki samla ka la nang rhem. Ha baroh ki jingiaseng naduh ki heprit, ki samla bad ki longkmie ki la ia poi tista. Shuh shuh, ha ka Youth Sunday, 3.9.06, ki jingiaseng baroh ki la long kiba rhem haduh katta katta.

Ka Jingsdang:

Kaba phylla bad kaba ngi dei ban ainguh eh ia U Blei ka long ba ha ka jingiaseng Youth Sunday por 6:30 p.m., katba ki samla bad ki khynnah ki dang rwai iaroh *la theh buk ia U Mynsiem Bakhuid* hapteng jong ki. Ka jingktah ka la long shisha kaba phylla. Don kiba la lyniar jam haba ki duwai, don kiba la kyllon bad kim tip briew shuh bad don pat kiba shu iam lyniar beit.

Ka Jingtrei U Mynsiem Bakhuid:

Ka jingtrei ka jur bad ka rhem katba dang iaaid ki sngi. Napdeng kito kiba la pynkhih da ka bor ka Revival, kiba bun ki dei ki samla bad khynnah; napdeng ki longkmie longkpa ruh ki don katto katne ngut. Hynrei ka jingshem mynsiem te ka la ktah la jan ia baroh kiba ngeit; lait noh kito khyndiat ngut kiba shu wan peit teng teng, kim mon pdiang imat. Ka jingtrei kaba jur eh ka long baroh shibnai jong u bnai September, 2006, ha kaba, miet la bad sngi khlem long khang ia ka iingmane. Kaba phylla shuh shuh ka long ba bun ki longkmie bad ki nongsharai kim tip thikna shuh ia ka bam ka dih, ngi la shu ia beh ban leit iarap bad sumar ia kito kiba pait dohnud bad kiba don ha ka jingialeh kaba jur. Pynban ainguh ia U Blei ngim shym ioh mad ia ki jingshitom bad jingjia ba sngewsih haduh bakut ka snem 2006.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman:

Ha ki tarik 22, 23, 24. 9. 06, ka la don ka jingwan trei don bor u mynsiem bymman. Kane ka dak ka shin ka la paw ha ka jingialam 3 ngut ki samla rit (kynthei). Kane ka la jan lah ban pynngeit wat ia ki longkmie bad samla ruh. Hynrei ha ka step 24.9.06, ainguh ia U

Blei ba ki nongsharai ka Balang ki la lah ban pynshai ia ki jingshisha katkum ka Ktien U Blei bad la jop noh thiaw ia ka jingialam bakla u mynsiem bymman.

Ki jingmih na ka Revival:

Lyngba ka jingtrei jong ka Revival, 2006, ki khun samla, ki khynnah bad kumjuh ki longkmie ki dang ia rhem mynsiem ha ki jingiaseng baroh, wat ki jingiaseng miet kiba kham khyndiat brieve ruh ki long kiba dap da ka lyer mynsiem.

Ha kane ka Youth Week, 2007, kata ha ka 11.12.2007 dang don haduh 10 ngut ki samla pdeng bad ki heprit kiba ka Revival ka dang pynkhyniuh borbah biang. Ka Balang haduh mynta ka dang ia pynlong ia ki jingiaseng Revival ha man la ki miet Sngi Baar bad Sngi Thohdieng jong ka taiew. Ka la don ka jingtyrwa ban pynsangeh noh ia ki jingiaseng Revival, hynrei ki samla bad ki longkmie kim pat sngew dei, ki pynpaw ba ki dang ia thrang ban bteng beiti kane ka jingshakri.

Ka Balang Rngisawlia ka la dep rakhe ia ka jingdap shisnem ka Revival ha ka 3.9.2007 baroh shisngi bad ka la long ka jingshakri kaba rhem bha.

Ka jingiasyllok ha katei ka jingiaseng ki long - por 10:30 A.M. da i Rev. B.S. Lyngkhai; por 2:00 P.M. Tbn. W.G.B. Marwein bad por 7:00 P.M. Rev. B.R.L. Mawlong. Ha kaba kut ka jingiaseng miet bun kiba ia ong dang bynnud ba ka jingiaseng ka la kut noh.

Jingynthoh bad jingpynkut:

Katkum ka jinglap jong ngi hapoh la ka Balang, ban lada ki nongsharai ki trei minot ban sharai ia la ki khun samla bad ki khun rit ha ka Balang, ka jingim mynsiem jong ka Balang ka i don jingkyrmen bha. Ki nongsharai bad baroh ki longkmie, longkpa ki la dei ban kyrshan bor ia la ki khun rit bad samla ha ka jingsngewthuh ia ka Ktien U Blei. Ka Balang kan dang ia bteng ia ka jingduwai bad jingiaseng Revival. Ka Balang kan ia minot ban duwai na ka bynta kito ki bym shym la phai ban pdiang ia U Mynsiem Bakhuid bad na ka bynta kito kiba la phaidien.

U Blei un kyrkhu. Amen.

29.09.07

Balang Umdum

Tbn. W.G. Lyngdoh

Ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid ha ka Balang Umdum la theh buk ha ka 3.9.2006 kaba dei ka Youth Sunday. Shuwa katei ka sngi ka la don lypa ka jingsngew rhem mynsiem lyngba ka jingrakhe ia ka Youth Week baroh shitaiew. Hynrei dei tad ha katei ka tarik ba la pynpaw shai ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ha ka Balang hi baroh kawei.

Katto katne ki jingjia ba kongsan kiba ngi la mad ha ka por jong ka Revival:

1. Ka Revival U Mynsiem ka sdang shuwa ha ki khynnah.
2. Katba dang ia id ki sngi ki khynnah kiba iohmad ia ka bor Revival ki la pyrshang ban kren shaphang ki jingithuh paw ki jong ki.
3. Na ki jingkren jong ki la sngewthuh ruh ia ka jingtrei u bymman. Kumta ki nongsharai bad ki counsellor jong ka Balang ki la bun kam ban iasyllok bad ai jinghikai ia ki ban ia id katkum ka Ktien U Blei.
4. Ka Revival ka la wanrah ka jingkyrkhu bakhraw ha ka Balang. Kito kiba pait iing, kiba klet ban shakri lang ia U Trai ha ki por ba la dep, ki la klo i ban aiti thymmai ialade sha U Blei bad ban iasuk noh shi iing shisem.
5. Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la neh lynter haduh 2 bnai ha kaba la pynlong ia ki jingiaseng Revival man ka miet.
6. Kham hadien la nang pynduna noh ia ki jingiaseng Revival. Hynrei haduh mynta ruh ka dang don ka jingshngaiñ ha ki jingiaseng wat la ym ju kham lah shuh ban pynlong thikna ia ka jingiaseng Revival.

To U Blei ka jingsuk un long ryngkat bad la ka Balang. Ka Balang ka dang thrang ban ioh shuh shuh ia U Mynsiem ka jingpynthymmai bor.

31.01.09

Balang Nonglait

K.K. Thabah

Ka jinglamphrang:

Ka jinglong mynsiem jong ki parabangeit ka la sdang rhem naduh ka Revival Centenary jong ka P.C.I. kaba long ha ka Balang Mairang, khamtam kito kiba ioh ban leit sha kato ka jingiaseng. Ka Jingiaseng Ialap, Jingiaseng Samla, K.J.P. Synod Sepngi kaba long ha ka Balang Mawlangwir ka la nang pynrhem mynsiem shuh shuh ia ki. Ka jinglong jong ka Balang hadien ba ki la wan na kitei ki jingiaseng ka la sdang ban im thymmai. Wat ha ki miet pohia ruh, ki jingiaseng ki la long kiba bun briew bha.

Naduh ka jingrakhe ia ka Youth Week, ki samla bad ki longkmie ruh ki la rhem mynsiem bha. Ki ben hapoh Iingmane ki la sdang dap naduh ba ngi pynlong ia ka jingrakhe ia ka Youth Week. Ki nongwan jingiaseng haba ki rwai bad ki duwai, ki shit rhem haduh katta katta. Ki khun samla khamtam, ki kwah ba ka Revival kan wan jia noh hapoh la ka Balang kumba kiwei ki Balang ki la ioh mad. Ban shu ong lyngkot ka Iyer jong ka Revival hi ka la beh ha ka Balang.

Ka jingsdang:

Ha ka Youth Sunday 3.9.06 ka Balang ka la ap kyrmen ba ka Revival kan jia. Ka Iingmane ha kane ka Youth Sunday ka la dap shoiñ. Ki nongwan jingiaseng ki la hap ban shong wat shabar ruh. Ka jingiaseng ka la rhem bha namar ba ki khun samla kynthei bad shynrang baroh ki la wan ban ia shim bynta lang ha katei ka sngi. Ki longkmie, ki longkpa bad ki khun samla ki la pynkhreh ia ki jingdonkam baroh ha kaba iadei bad ka jingktah ka Revival. Ngi la khmih lynti ba shibun kin ioh mad ia ka Revival, hynrei ki la don tang ar ngut kiba la shem jingkynduh jur bad ki la kyllon ha ka jingiaseng kaba arsien jong ka Youth Sunday.

Ka Balang ka la rai ba naduh ka 4th u September, 2006 kan sdang noh ia ka Jingiaseng Revival. Kumta naduh ka 4 tarik u

September, 2006 la sdang ia ka Jingiaseng Revival. Ka Iingmane ka dap bad ka shlei naduh dangshai. Ka jingpynkynduh U Mynsiem Bakhuid ka la jia katba ka jingiaseng kam pat sdang, kiba la ktah jur ha katei ka janmiet ki long 37 ngut baroh kynthei bad shynrang. Kito kiba kyllon ki la long jai jai, ki shu iam pait dohnud, ki iasaid na ka bynta ia lade. Kane ka paw shai ba U Mynsiem U Blei u pynkynduh ia ka jingim ba kynja mynsiem jong ki. Kumta haba ka bor met jong ki kam lah kyrda shuh, ki kyllon ha madan bad ki phai sha U Blei ban ioh ia ka Revival bashisha ha ka mynsiem.

Ha ka 5 tarik September, 2006 ki nongwan jingiaseng ki la nang kham bun shuh shuh. Kiba na kiwei ki kynhun Balang ruh ki la ia wan lang. Kumta ka Iingmane kam shym la ngiam shuh. Kiba la ktah jur eh ha kane ka janmiet ki don 67 ngut baroh.

Ha ka janmiet 6 tarik September, 2006, kham bun na kiba don ha ka Iingmane ki khiih jur bad ia kyllon, naduh ki khynnah, ki samla bad ki tymmen ruh. Kumta ki nongsharai bad ki counsellor kim lah shuh ban shim jingkheñ, ki la shu iarap ia kiba ia ksaid ia lyniar. Ngi ainguh ia U Blei ba hapdeng kat kane ka jingjia ruh kam don kano kano ka jingkulmar. Dei tang ha kane ka miet ba kito kiba U Mynsiem U Blei u la kren, ki la phah khot ia kiba haing hasem ban kylla kaba mut, bad ia ki bym don ha Iingmane la hap phah khot wat shaduh sha iing ruh. Haba ki wan, ngi iohsngew ba ym don uwei ruh u ban pyneh dohnud, hynrei ki la kular ban kylla kaba mut da kaba ki la ia duwai shitrhem ryngkat bad ki, ki da ia iam ruh de. Ka jingktah baphylla ka la bteng na kawei ka miet sha kawei pat ka miet.

Ngi sngewtynnad ba kiwei ki kynhun Balang ki ia wan ban iashim bynta ha kane ka jingiaseng Revival, kita ki long na ka Balang Roman Catholic bad Church of God. Na ka kynhun Roman Catholic kiba la kthah jur ki long 11 ngut kynthei bad shynrang, bad na ka Church of God ki long 26 ngut, kynthei bad shynrang. Kine ruh ki mad lang ia ka jingpynkynduh bad ka jingshem mynsiem kumba long ki dkhot ka Balang Presbyterian.

Ka kam jong ki nongsharai bad ki counsellor :

1. Ki nongsharai bad ki counsellor ki la ioh ban shong committee bunsien ban wad ki lad ki lynti ban iarap bad ban ai jingiasyllok na ka bynta kito kiba ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la ktah jur ia ki bad ban iada ruh ia kito kiba shah ialam bakla.
2. Ngi la ioh ban ia pynbeit ban rung sha ki iing jong kito kiba la ktah jur, na ka bynta ban ai jingiasyllok bad ban duwai na ka bynta jong ki. Na ka bynta ki khun jong ka Balang Church of God ngi la ioh ban ia leit rung lang ryngkat bad ki Rambah Balang jong ki. Na ka bynta ki khun jong ka Balang Catholic ngi shu iasyllok ha iingmane lem bad ki kmie ki kpa jong kiba la mad ia ka jingpynkynduh U Mynsiem Bakhuid.
3. Ia ki jingiaseng katba ka Revival ka dang rhem bha la pyniaid da ki nongsharai. Nangta pat la pyniaid ruh da ka Jingiaseng Nongsharai, Jingiaseng Samla bad ka Jingiaseng Kynthei. Ka Jingiaseng Revival haduh mynta ka dang bteng beit.

Ka jingjia ba phylla bad ba kongsan :

1. Ki la don ar ngut ki khynnah kynthei kiba la mad ia ka jingphylla, kata ka long ba kim lait kren shuh haduh saw sngi saw miet lynter. Haba leit ia syllok ha iing bad ki, ki shu jaw ummat hynrei kim lait kren. Ki sa lait kren biang tad ynda haba kiba ha iing ha sem kiba don ha ka jingbym iasuk ki la ia pynbeit bad ia suk noh.

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid :

1. Ka wan rah ia ka jingsngewjan shiing shisem bad ruh hapdeng ki iing Khristan hapoh ka Balang.
2. Ki briew ki kwah ban wan sha ki jingiaseng kat haduh ban khang tala ia la ki iing ki sem bad ban bah ia la ki khun ki kti bad wat haba slap ruh kim kheif, namar U Mynsiem Bakhuid u pynshait bor ia ki.
3. Ki briew ha kato ka por ki im thymmai, ki la klet noh ia kiei kiei kiba kynja pyrthei wat ha ki jaka trei jaka ktah ruh, ki kynmaw

tang ia U Blei bad ki iathuh khana tang shaphang ka jingtrei phylla ka Revival.

4. U Mynsiem Bakhuid u la pynthymmai ia ka jinglong mynsiem Khristan, khamtam ia ki khun samla jong ka Balang.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman :

1. Kim shah ban ia id na ka jingkhong jong ka iingmane kaba sha khmat namar ki ong ba kan wit bad khang lynti ia ka jingwan jong U Jisu.
2. Ki mih shabar ka iingmane bad ki kad ia ki jaiif, khamtam jong kito kiba phong rong saw, bad rong iong.
3. Ki don kiba shitrhem bha, hynrei ki la kyllon noh ha ka jinglong samla jong ki.
4. Don kiba la sngewshitrhem eh, kiba pan ia u mouth piece ban ioh kren kyrpang ha ka por ba dang pyniaid ia ka jingiaseng. Ngi ainguh ia U Blei ba hapdeng kine ki jingialeh u mynsiem bymman, ngi la lah ban pyniaid beit ia ki jingiaseng baroh.

Ka jingmih bad jinglong mynsiem na ka jingwan ka Revival :

1. Ka jingiaseng ka dang rhem bha haduh mynta khamtam eh ka Jingiaseng Samla bad ka Jingiaseng Khynnah.
2. Ka Balang ka don hapdeng ka jingialong kawei bad ka mynsiem sngewlem para bangeit
3. Ka don ka mynsiem ban kit ia ki kam jong ka Balang. Ki paidbah baroh ki don ka jingsngew trai, khamtam ha ka jingiatrei bor met.
4. Ki jingainguh ki la roi bha.

Jingkynthoh :

1. Ka Balang ka la khie im thymmai.
2. Lyngba ka jingwan ka Revival ka wan rah ia shibun ki jingbha ia ka shnong ka thaw, ia ki iing ki sem, bad ia ki briew shimet ruh.
3. Ngi kwah ba kane ka Revival kan dang iai trei ia ki Balang hapoh ka Presbytery.

Khublei shibun.

Balang Pariöng

Tbn. S. Marbaniang

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ha shuwa ka jingwan ka Revival ha ka snem 2006, kum ka Balang ka la mad lypa ia ka lyer Revival naduh 2 bad 3 snem mynshuwa. Kane ka paw shai khamtam haba don ki programme kiba kyrpang kum ki Jingiaseng İalap hapoh ka District bad hapoh ki Balang. Ki samla, ki longkmie bad ki khynnah rit haba ki wan ban aiti ki İam bad ki duwai jam ha khmat U Blei. Ki jingiaseng ruh ki long kiba dap da U Mynsiem. Bun ki samla kiba la İoh bor phylla ban duwai, ki jingduwai jong ki, ki la ktah shibun İa ka jingshem mynsiem jong kiwei pat ki parabangeit. Teng-teng haba don ki jingıaduwai lang, ki jingiaseng kim kut shuh ha ka por ba la buh. Ka jingıashim bynta İa u kynjri jingduwai ba la pynbeit da ka Synod ka long kaba shithem shibun bad ha ki kynta kiba khatduh la İohi kumba ki briew kim kwah shuh ban kut noh. Kumta ka Balang lyngba ka Jingiaseng Kynthei ka la pynbeit shuh shuh İa ki Programme Kynjri Jingduwai. Ki jingiaseng İaroh kiba ka Jingiaseng Samla ka leit İashim bynta ki la long kiba ktah shibun İa ki paid nongwan Jingiaseng. Ki nongsharai ki sakhi ba ki don ki dak kiba phylla ha ka Balang kiba paw lyngba ka jingtrei U Mynsiem jong U Blei ha ki riewngeit. Wat la hateng-hateng i kumba ki Jingiaseng Balang ki tlot, hynrei ka ding U Mynsiem ka trei jur hapoh jong kito kiba wan tista sha ki Jingiaseng.

Ka Jingsdang jong ka Revival ha ka snem 2006:

Dei ha ka por ba ka Balang ka rakhe İa ka Youth Week ba ka Revival ka la sdang ban trei. Ka İingmane ka dap bad ka shlei da ki khun samla bad ki longkmie ki longkpa. Ki jingrwai İaroh jong ki khun samla ki la pynlynggoh İa kiba bun. Ki jingrwai ki long kiba thiang ban sngap. Ki nongrwai ki pyni ba ka dohnud bad ka mynsiem jong ki, ka shlei da ki jingıaroh İa U Blei. Baroh ki programme ki İaid da ka bor ba phylla. Ha ka miet Sngi Thohdieng jong ka Youth Week 2006, ha ka Jingiaseng İalap ba la pynlong ha ka Dong Dommawlieh, I Miss B. Thabah i la İalap shaphang ka Sodom bad ka Gommorah. Ha ka por ba i la İalam İa ka jingduwai lang, ka jingtrei U Mynsiem U

Blei ka la paw haba bun kiba la İa İam katba ki dang duwai, bad ka jingduwai lang ka la neh slem bha.

Ka Revival ka la nangjur:

Ha ka Youth Sunday 3 tarik September, 2006, ha ka jingiaseng kaba 11.00.A.M. la pynlong İa ka jingduwai lang bad ki khun samla ki la İam ha ki jingduwai kat haduh ba ym lah shuh ban pynkut İa ka jingiaseng ha ka por kaba biang. La shu pynwai noh İa ka jingiaseng katba ki katto katne ngut ki khun samla ki dang İam bad İai bteng ha ka jingduwai. Kum ki nongsharai jong ka Balang, ngi la shu lynggoh bad ngim lah ban sngewthuh ne shemphang İa ka jingmaian ka jingtrei U Mynsiem jong U Blei. Kane ka Youth Sunday ka dap shisha da ka bor U Mynsiem bad baroh ngi la sngewphylla shikatdei eh. Bad dei ha ka Monday 4.9.06 ha ka por kumba 10:30 A.M. ba ka Revival ka la bthei buk hapdeng ki khynnah skul jong ka Pariöng Presbyterian Higher Seconday School, Pariöng. Katba ki khynnah ki dang don ha ki kamra class, don kiba la kyllon, don kiba İa rwai bad ruh don kiba la İam ha ki jingduwai shem mynsiem ki jong ki. Hadian katto katne la İalam noh İa ki baroh da ki nonghikai sha İingmane bad ka İingmane ka la shlei da ki khynnah skul kiba la khreh lypa la ki kotbah bad kot jingrwai. Katba dang phah khot İa ki Nongsharai jong ka Balang, kiwei pat ki khynnah skul na ka Pariöng Govt.U.P. School, Wisdom School, Run Thabah Memorial U.P. School ki la mad İa ka Revival kaba la bthei ha kajuh ka por bad baroh ki la wan lang sha İingmane. Ha kaba nyngkong ki Nongsharai ki la lynggoh bad kim nang kumno ban İarap ne ai jingiasyllok İa kito kiba khiih mynsiem bad kiba shem jingkynduh.

Ynda la janmiet baroh ki khynnah skul ki la leit phai noh sha la İing. Hynrei tang shu tied ka baje shisien, kito kiba la İoh mad İa ka bor revival naduh mynsngi, ki la mareh biang sha İingmane bad kumta ka Revival ka la bthei buk ha kane ka janmiet hapoh ka Balang ha kaba ka İingmane ka la dap bad shlei da ki parabangeit kiba İa duwai, kiba İam bad kiba İa rwai shem mynsiem, kat haduh ba ka jingrhem mynsiem ka la pluh İa ka Balang baroh kawei.

Namar ka jingjur ka jingıakyllon jong ki briew katba dang İa rwai bad dang İa duwai, ym banse ban sei noh İa ki ben İingmane

shabar ban kham suk ha kaba sumar ia ki. Katba kiwei ki dang ïaid sawdong lem bad ki jingrwai Revival, kiwei pat ki dang ïalam ïa ki jingrwai ryngkat bad ki jingput jingtem ha kjat jong ka platform. Kumta ka ïingmane ka la dap shisha da ki jingkyndud shem mynsiem kiba la shlei na ka dohnud balwet ki riewngeit. Ha katei ka sngi, ka jingïaseng Revival ka la neh haduh 1:00 A.M. (mynstep) bad bun na kiba la shem jingkynduh eh ki la hap sahmiat noh ha ïingmane ryngkat bad kiba haïing jong ki namar ba ki la kyndit slem eh na ka jinglong bymtip briew jong ki. Ka jingtrei kaba jur ka la neh kumba shi bnai kynthih. Bun na ki parabangeit jong ka Balang ki la khang ïa la ki ïing ki sem bad ki la wan bah ruh wat ïa la ki khun rit jong ki sha ïingmane. Kaba phylla ka long ba watla ki la shu khang ïa ki ïing ki sem, man la ka miet, hynrei ym shym la don kano kano ka jingjia kaba sniew ïa ki ïing ki sem jong ki. Ki surok bad ki dukan ki kynjah ha ki por mynmiet. Ki Nongsharai kim ïoh por shuh ban leit trei lyngkha man la ka sngi namar ba ki hap leit peit ïa kito kiba ïoh mad ïa ka Revival bad ruh ïa kito kiba shah pynshitom ha u mynsiem bymman.

Ki jingjia bakongsan bad baphylla ha ka por Revival :

(a) ***Ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid*** - Katkum ki dak kiba paw ha ka por Revival ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid ka la pur ha ki parabangeit kum ka ding kaba sar naphang lin. U Mynsiem Bakhuid u la trei khamtam eh ha ki hep kiba rit nangta ha ki khun samla bad ki longkmie. Kiba la mad ïa ka bor Revival ki long kham bun na ka Balang Presbyterian, katto katne na ki Balang Catholic bad Church of God. Napdeng kito kiba la shem jingkynduh don kiba kyllon ngat ha ka jingïohthiah kaba i phylla shibun don kiba la ïohi paw ïa ka Bneng kaba phyrnai, ïa ki angel jong ka Bneng, bad ïa ki jingphylla ha ka sahit bneng. Don ruh kiba la ïohi ïa ka jingdum bad ïa u soitan uba da pyrshang ban wan tan ïa ki kti jong ki. Kiwei pat de ki la ïa ïam da ka jingkmien namar ba ki la ïashem ïa U Jisu ha ka jingïohi paw jong ki ha ka por ba ki ngi sha kawei pat ka pyrthei haba ki la ngat ha ka jingshoh samthiah kaba slem bha. Bun ki skul kim ïoh shuh ban pynlong skul baroh shi sngi namar teng-teng ki la hap ban ïalam noh ïa ki khynnah skul sha ïingmane ban duwai bad ban ïa rwai. Hapdeng jong ka jingpeit miet da ki bnai, kaba phylla ka long

ba ym shym la don satia ki jingshitom ne wat ban ïoh baïong khlieh. Kane ka pyni ïa ka jingtrei baphylla jong U Mynsiem Bakhuid. Ki bym ju wan jingïaseng mynno mynno ki wan sha ki jingïaseng Revival man la ka miet. Ka jingïaseng khynnah skul ha u bnai October, 2006 ka la long kaba dap da U Mynsiem baroh ki *item* kum ki *Spl.No.* bad ki *Action Song* ki la long kiba sngew thiang bad kiba ai mynsiem ïa ki nongsngap. U Mynsiem Bakhuid u la trei bor bah biang hangne ruh bad bun na ki khynnah skul bad kiwei pat ki nongwan jingïaseng kim kwah shuh ban leit phai sha ïing wat ynda ka bneng ka la dum ruh. Don napdeng ki khynnah kiba la ïoh mad ïa ka Revival ki la phla shitthem ïa ka ktien U Blei ryngkat bad ki jingduwai. Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la paw ruh ha ka Jingïaseng ïalap kaba ka Balang ka la pynlong ha u bnai October 2006.

(b) ***Ka jingtrei U Mynsiem Bymman*** -: Ka jingtrei jong u mynsiem bymman ruh ha kaba kum kane ka por ka la long kaba shyrkhei bad kaba la pynlyngngoh wat ïa ki Pastor bad ki Nongsharai jong ka Balang. Da ka jingsianti u bymman u pyrshang ban pynsngewthuh bakla ïa ki katto katne ki khun samla, da kaba u buh por ïa ka jingwan arsien jong U Trai Jisu ka bym shym long katkum ki jinghikai U Jisu. Don kiba la ïohi ïa ki pop jong kiwei, ki ïohi ïa ki pop jong ki Nongsharai bad kumta kim pdiang ban wan ïa syllok ïa ki da kita ki Nongsharai. Don pat kiba pynthut ïa ka jingshakri Blei da kaba ki dumok, ki kura ïa ki kynroh, ki tar ïa la ki jong ki jaiñ, ki draw ïa ki dak ha ki kti bad kdew kti, ïa ka jinglong bymhok jong ki parabangeit. Haba ki dei ban ïohi ïa U Blei uba im, u soitan u la kah bad pynbakla noh ïa ki khmat jong ki. Don ki por ba haba wan ki Nongsharai ban ïasyllok bad ban duwai kim pdiang, hynrei ki kwah pynban ban ïa duwai tang para ma ki. Katto katne ki kmie ki kpa ki la sngewdei ïa ka jingleh ki khun jong ki ban ïaleh pyrshah ïa ki Nongsharai bad ki ong ba ki khun jong ki ki la ïoh diang shisha ïa ka bor U Mynsiem Bakhuid. Don kiba kam sarong ïalade ba ki long kiba hok, hana ba ki la ïoh Revival.

Ki jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta -: Ka jingwan ka Revival ha ka snem 2006 ka la long ka jingkyrkhu kaba khraw ïa ki parabangeit bad ïa ka Balang hi baroh kawei. Ka la long kum u lapbah uba hap ha ka

khyndew kaba tyrkhong. Ka la pynkylla ïa ka jingmut jingpyrkhat jong ki briew na kaba kynja doh sha kaba kynja mynsiem. Bun ki longiing kiba pait ba pra ki la ïasuk noh. Ka jingiadei hpdeng ki nongsharai ruh ka la kham bha. Ka la don ka jingkiew ha ka jinglong mynsiem ha ka Balang hi baroh kawei. Katto katne ki samla bad ki longkmie ki la long ki nongphla bashlur ïa U Jisu Khrist, ki la iehnoh noh ïa ki jingmlien basniew jong ki bad ki da ïaineh skhem ha ki jingduwai. Don pat napdeng jong ki kiba la neh tang shipor bad ki la hap noh, don ruh kiba la shu jah noh, kiwei pat ki la sdang ban phai biang sha ki jinglong barim. Haduh mynta ka Jingiaseng Revival ka dang bteng manla ka miet Lah Sngi U Blei.

Ka Revival ka la ktah ym tang ïa ki parabangeit hapoh ka Balang, hynrei wat ïa ka imlang ka sahlang, ka shnong ka thaw. Ka Revival ka la pynthymmai ïa ka rukom pyrkhat ha ka liang ka jingim mynsiem bad ka la ïalam ruh ïa shibun sha ka jingim 'riewblei bashisha. To ngin ïai phai sha U Blei ha ki jingduwai ba U Mynsiem ka Jingpynthymmai um ïai trei ha ki dohnud jong ngi.

2.1.2008

Balang Tnat Nongdom, Pariong

Tbn. W. K. Mawlein.

Ka jinglong mynsiem bad ka jingsdang ka Revival:

Shuwa ban pluh ka ding Revival, ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la don lypa ha ki parabangeit. Kata ka paw ha ka jingwan ryntih ki briew sha ki jingiaseng. Na ka jingshitthem jong ki, la ithuh ïa ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid hpdeng ki riwngseit.

Ka Revival ha ka Balang Tnat Nongdom ka la sdang ban trei borbah ha ka janmiet 4th September, 2006. Dei ha kane ka tarik ba ka Rivival ka la ktah ïa ki khynnah samla kiba leit skul, 4 ngut kiba leit ha P.P.H.S.S. bad 3 ngut kiba leit ha Wisdom School, Pariong. ïa kine nga la lap hi da lade haba nga la leit poi ha ka por ba la rah ïa ki sha iingmane ka Balang kmie ha Pariong. Naduh ka janmiet 4th September, 2006, ngi la pynlong jingiaseng man ka miet. Ka Revival ka la ktah ïa kiba rit, ki samla bad wat ïa ki kmie ki kpa ruh. Ka Revival kaba jur ka la neh haduh bakut u September, 2006. Haduh kaba kut, ha ka Balang Nongdom ki la don haduh 57 ngut kiba la kham paw eh ha ka jingshem jingkynduh ba kynja mynsiem. Hynrei haba shu shim kyllum, lah ban ong ba ka jinglong mynsiem jong baroh kiba ngeit hapoh ka Balang Tnat ka la im shibun.

Ki jingjia bakongsan bad baphylla ha ka por Revival:

(a) Ka jingtrei ba phylla U Mynsiem Bakhuid ka la kham paw ha ka jingiakyllon bad iohthiah kumba iapler. Kane ka jinglong ka la kham trei jur eh ïa ki khynnah kiba naduh 6 snem haduh kiba 16 snem; don khyndiat eh napdeng ki longkpa bad ki longmie. Hynrei haba shim kyllum, ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, hapoh ka Balang Tnat Nongdom ka long ïa baroh, naduh ki nongsharai, ki longkpa, ki longkmie bad ïa baroh. Ngi la ïa rwai ïa shad, da ka jingsngewrhem ha ka mynsiem, kat haduh ba kito ki bym ju wan jingiaseng ki la wan bad ia shim bynta ha ki jingrwai shem mynsiem. Ka iingmane ka dap bad la hap ban shong haduh baranda ruh namar ba shlei ki nongwan jingiaseng.

(b) Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman kumba ka paw ka long kaba jur. Lah ban ithuh na ki jingialeh jong kito kiba kyllon bad iaksaid, ba ki da iam, ki da kyrthat bad hylla. Ka paw ruh haba ki dang ialeh ha ki jingduwai. Da ka jingduwai jong ki Nongsharai, ki longkpa bad ki longkmie jong ka Balang, ia ka bor u mynsiem bymman la lah ban pyndem.

Ki jingmih na ka Revival:

U Mynsiem U Blei U dang ia pynsngew bad ia kren ha ki dohnud jong ki khun ka Balang, wat la ha kaba wan sha ki jingiaseng, ka la duna ban ia nujor bad kito ki sngi ba ka jingtrei U Mynsiem ka dang jur bha, hynrei ha kito ki parabangeit kiba ju wan jingiaseng, ka jingrhem mynsiem ka dang don. Ynda la thanda ka ding Revival, ka Balang Tnat Nongdom, ka la mad ia u soh Revival haba 4 ngut ki rangbah kiba long ki riew eh dohnud, ki la wan ban tyrwa ban pdiang noh ia ki sha ka Balang. Don napdeng jong ki kiba la long mynta ki riewdkhot bashitthem jong ka Balang.

Katto katne ki samla ha ka Balang ki bym ju pdiang ia ka jingiasyllok ki nongsharai jong ka Balang bad kiba la kyntait ruh ban long 'Riewdkhot, hynrei da ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ki la kwah ban pdiang 'Riewdkhot noh khlem da don ba leit iasyllok ia ki.

Ki jingkyntoh:

Haduh mynta ha ka Balang Tnat Nongdom, kumba ka paw hi, la iohi ba ka ding U Mynsiem Bakhuid kam pat shym la lip noh. U Mynsiem Bakhuid U dang trei bad ia pynpaw ia ki jingiohipaw ha ki khun jong ka Balang. Dang ha ka 24.6.07, ar ngut ki khynnah kiba dang 12, 13 snem ka 'rta ki iohi ia ki jingiohi paw kiba U Mynsiem U Blei U pynpaw ha ki. Kine kiei kiei ki pynshisha ba U Mynsiem U Blei U dang trei haduh kine ki sngi.

4.12.07

Balang Tnat Laitnamlang

Tbn. M.K. Marwein

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ka Balang Tnat Laitnamlang ha shuwa ka jingwan ka Revival ka long kaba tlot shibun ha ka jinglong mynsiem. Watla katta ruh ki don katto katne ki longkmie longkpa, bad ki Nongsharai kiba don ka jingrhem mynsiem. Kane ka paw shai ha ka jingiashim bynta ia u kynjri jingduwai ba la pynbeit da ka K.J.P. Assembly. Hapdeng jong ka jingtlot, U Mynsiem Bakhuid u trei ha ki khun ka Balang. Dei ha ka jingrakhe ia ka Taiew ki samla ba ka jingrhem mynsiem ka la sdang ban trei jur ha ki samla, ka la trei phylla ha ki heprit bad ki longkmie longkpa ruh kumjuh.

Ka jingsdang jong ka Revival ha ka Balang Tnat:

Ym lah ban ong naduh mynno ka Revival ka la sdang ban trei hapoh ka Balang, namar ka la don ka jingrhem mynsiem ha ki katto katne ki longkmie bad ki nongsharai watla kam da paw ha ka dur kaba shai, hynrei la shu sngewthuh ia ka lyer jong ka Revival lyngba ki jingiakren ia khana bad ki kam ba ki leh. Dei tad ha ka janmiet Youth Sunday jong ka snem 2006 (3-9-2006) kumba ha ka por 8:30 p.m. ei ei katba i Miss. B. Thabah i dang ialap ia ka ktien U Blei shaphang ka Revival U Mynsiem Bakhuid ba ka jingkynduh mynsiem ka la trei jur ha ki khun samla bad ki heprit ha ka dur baphylla kat haduh ba ki la ia kyllon bad lyniar ha ki jingduwai sha U Blei.

Ki jingjia ba kongsan bad ba phylla ha ka por Revival :

(a) ***Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid*** - Katkum ki dak kiba paw ha ka por Revival, ka don ka jingialeh kaba jur haduh katta katta hapdeng U Mynsiem Bakhuid bad u mynsiem bymman. Kito kiba shah ha ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, ki pynpaw ia ka dur jong ka jinglong ba jai jai bad ba idap jingkmien. Don kiba la kyllon bad i kumba kim tipbriew, hynrei ki shim ia ka kotbah bad ki plied ia ki bynta jong ka Kotbah ki da kdew ruh ia ki lynnong bad ki dkhot bad ki pynphai sha ki paitbah ban pule. Don ruh kiba shu iathuh ia ki dkhot bad ki lynnong jong ka Kotbah bad ki da phah ban pule ia ki bynta ba ki la kdew. Haba ki duwai, ym lah ban mutdur ba wat ki heprit, ki pyndonkam ki kyntien duwai ba shoh mynsiem kiba wat ki nongsharai ruh kim nang ban pyndonkam.

(b) *Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman* - Haba U Mynsiem Bakhuid u dang trei, don shibun ki dak kiba pyni ia ka dur u mynsiem bymman bad u nongialeh pyrshah ha ka por Revival. Kine harum ki long ki katto katne kiba kham kongsan:-

- 1) Kito kiba ioh ia u mynsiem bymman, ki kam ialade ba ki dei u Lusiphar ne u Khrist lamler, u iakjakor bad u soitan, etc.
- 2) Ki dumok bad ki bynthiew haba ki nongsharai ne ki counsellor ki leit ban iasyllok bad duwai na ka bynta jong ki.
- 3) Ki ialeh ban pynthut pynwit ia ka jingshakri Blei.
- 4) Ki iashoh iakura bad ki ksuid.

Ki jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

Ka jingwan ka Revival ha ka snem 2006, ka la pynkylla ia ka Balang bad wat ia ka shnong ruh. Kum ka Balang Tnat ka don ha ka jingiasngewthuh jingmut lang naduh ki Nongsharai, ki longkmie longkpa, ki samla bad ki heprit kumjuh. Ha kane ka jingtrei ka Revival, ki don haduh 50 ngut ki parabangeit kiba paw shai ha ka jingshem bad jingkynduh mynsiem jong ki. Don ruh ki parabangeit na ka kynhun Roman Catholic kiba la wan lang bad kiba la shem jingkynduh ha ka por Revival. Haden ka Youth Sunday la bteng ban pynlong ia ka jingiaseng Revival man ka janmiet. Ka Balang Tnat ka dap da ka jingrhem mynsiem bad ka iingmane ka dap lynter man ka miet.

Ha ki por Exam jong ki khynnah skul, ka Committee Balang ka la pynsangeh shuwa shipor ia ki jingiaseng Revival ba man ka miet. Haden ba la dep Exam ki khynnah skul, la bteng biang ia ki jingiaseng Revival, hynrei ka jingrhem mynsiem ka la kham duna. Kumba ka long mynta, ka jinglong mynsiem ka la hiar bad ki jingiaseng ha ka Balang ruh ki la nang kynjah.

Jingkynthoh:

Ka jingwan ka Revival ka la ktah ym tang ia ki khun Khristan, hynrei ka la ktah ruh wat ia ka imlang sahlang ha shnong ha thaw. Ka la wanrah ia ka jingpynthymmai ha ki jingmut jingpyrkhat bad ha ka jingim ba kynja mynsiem. Namarkata, kum ki khun khristan kiba don ka jingkitkhlieh ban wanrah ia ka shongsuk shongsaiñ ha ka Balang, ka shnong ka thaw bad ka imlang sahlang to ngin iai dem diap ha ki jingduwai khnang ba U Blei un ym shim noh ia U Mynsiem Bakhuid na ngi.

Balang Tnat Peiñlang

Mr. H.Q. Thabah

Ka Revival ka la sdang ha ka Balang Tnat Peiñlang ha ka 4.9.2006 hadien ba katto katne ki Skul hapoh ka area Pariong ki la iohmad ia ka ding Revival. Kine harum ki long ki jingjia baphylla kiba la paw bad la iohi hapdeng kito kiba la ioh mad ia ka jingtrei U Mynsiem U Blei:

<i>Sl. No.</i>	<i>Kyrteng</i>	<i>Ka 'rta</i>	<i>Jingjia ba paw</i>
1.	Ka Barishisha Lyngdoh	12snem	Iohi ia U Jisu bad ialeh pyrshah ia u bymman.
2.	Ka Gracefully Lyngdoh	11snem	Iohi ia U Jisu bad ialeh ia u bymman.
3.	Ka Teibianghun Lyngdoh	10snem	Thiah khop haduh ban da tip briew hadien bun kynta.
4.	Ka Latisha Lyngdoh	12snem	Iohi ia U Jisu, ialeh ia u bymman bad kyrthat. Haden ba la dep iasyllok, ka la long jai-jai.
5.	U Raton	9snem	Iohi ia U Jisu, ialeh ia u bymman, iaid sawdong hapoh iingmane.
6.	Ka Pynsuklang Lyngdoh	8snem	Thiah khop bad duwai haduh ban da tip briew.
7.	Ka Skhembill Lyngdoh	21snem	Thiah khop bad duwai na ka bynta ki iing Khristan bym wan jingiaseng haduh ban da tip briew.

8. Ka Lapdolin Lyngdoh	14snem	Īaleh ĩa u bymman ha ki jingduwai da kaba jai jai haduh ban da tip briew
9. Ka Pynshongdor Lyngdoh	26snem	Kren ĩa ki Khristan bym ju wan jingĳaseng ba kin kylla bamut noh. Thiah khop haduh ban da tip briew
10. Ka Dalincy Lyngdoh	35snem	Kren pyrshah bad pynrem ĩa ki para ba ĩa ĩoh Revival. Haden ba la ĩasyllok, ka wan ka jingsngewthuh ha ka.
11. Ka Shimtimon Lyngdoh	20snem	Kren ĩa kiba haĳing kiba ĩaid bakla. Thiah khop haduh ban da tip briew.
12. Ka Miracle Lyngdoh	36snem	Shong khop, duwai na ka bynta u lok, duwai na ka bynta kiba haĳing ki bym pat long Khristan ban kylla noh.
13. Ka Hildaris Lyngdoh	8snem	Thiah khop haduh ban da tip briew.
14. U Is Sunday Lyngdoh	7snem	Thiah khop haduh ban da tip briew.
15. U Tilando Lyngdoh	15snem	Īam da kaba shong khop haduh ban da tip briew.
16. U Saiĳborlang Lyngdoh	8snem	Thiah khop haduh ban da tip briew.
17. Ka Iarihunlang Lyngdoh	6snem	Thiah khop haduh ban da tip briew.

Īa kane ka report la shim katkum ka jingbuh jingthoh jong ka Balang kaba la buh beit ha ka Register ha ka 21/11/2006. Ka jingtrei bajur ka Revival ha ka Balang Tnat Peiĳlang ka la neh tang 2 bnai, hynrei ki jingĳaseng hapoh Balang ki la rhem bha haduh ka snem 2007. Hynrei, ha ka snem 2008 haduh mynta ka jingĳaseng ki la kylla tlot noh kumba long shuwa ka por Revival.

To U Blei un nang ĩalam ĩa ka Balang.

31st, Jan. 2009

Balang Rngikseh

K.S. Marwein

Ka jinglong mynsiem ka Balang shuwa ka jingwan ka Revival:

Ka Balang ka la don ha ka jingrhem mynsiem shuwa ban wan ka Revival. Naduh ki khynnah, ki samla, ki rangbah bad baroh ki ckhot hapoh ka Balang ki pynpaw ia ka jingshitrhem. Hadien kane ka jingrhem mynsiem ka sa wan ka Revival hapoh ka Balang.

Ka jingsdang ka Revival:

Ha ka Balang Rngikseh ka Revival ka la sdang ha ka 4th September, 2006. Ka Revival ka la ktah nyngkong eh ia ki khynnah bad ki samla. Nangta ka la pynkynduh ruh sa ia ki longkmie longkpa, ki nonghikai skul bad ki nongsharai Balang. Ha katei ka sngi naduh ka por 10 baje mynstep, la pynlong ia ki jingiarwai bad jingduwai ba shitrhem ha Iingmane haduh ban da dei ka por long jingiaseng miet. Naduh ba la wan ka Revival, ka Balang ka la don ia ka jinglong mynsiem ba sngewtynnad. Ka la don ka jingiatrei lang hapoh ka Balang naduh ki khynnah, ki samla, ki longkmie longkpa bad baroh kawei ka Balang hi.

Ki jingjia bakongsan bad baphylla ha ka por Revival:

Ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la ktah lang ia ki khun jong ka Balang naduh ki khynnah, ki samla bad ki tymmen, kynthei bad shynrang baroh. Hynrei ki jingjia bakongsan bad baphylla ki kham paw ha ki khynnah. Ha ka por ba ki don hapdeng ka jingiohthiah ki la iathuh ba ki la iohi paw ia ki khadphra kyrdon ki maw jingkieng bakhraw naduh na ka pyrthei haduh bneng. Don ruh kiba iohi paw ia u maw ding u ban sa hap noh sha ka pyrthei. Ki la iathuh ba U Blei un thang noh ia kane ka pyrthei namar ka pop jong ki briew ka la jyllei eh. Don ki khynnah haba ki la kyllon bad iohthiah, katba ki dang iohi ia ki jingiohipaw, la iathuh ba u soitan u la wan ialeh ia ki haduh ba ki la kyndit noh na kaba iohthiah namar ki hap ban ialeh pyrshah ia u.

Ha ka kyrteing jong U Trai Jisu ki jop ia u soitan. Don mynshuwa ki khynnah kiba iathuh ba ki la shah ialade ban shah sahnarphna. Imat dei u soitan uba la pynshitom ia ki kumta ha ki jingphohsniew ne ki jingiohipaw kiba kynsha. Don pat ki longkmie kiba la mad ia ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ki sngew kynduh bad kim lah ban shah khlem da phla ia la ki jong ki jingleh bakla. Wat ia ki jingbakla kiba naduh mynshuwa eh ruh, ki la iathuh ha ki nongsharai ka Balang. Kumta ka Balang ka la shim kyrpang ban sharai bad ban duwai na ka bynta jong ki. Ka jingtrei bakongsan bad baphylla jong U Mynsiem Bakhuid ka la long ban ym shah ba ka pop kan iai snoh ha ka dohnud jong ki Khristan.

Ka jingialeh pyrshah u mynsiem bymman:

Ki la don ki jingsngewthuh bakla kat haduh ba ki la pynshitom ia ki nongsharai hapoh jong ka Balang. Don kiba iathuh ba u mynsiem bymman u da wan mar khmat ban ong ba ym dei ban long kiba iadei jingmut, ym dei ban iatylli lang kawei hapoh ka Balang. Dei ban long nongialam hi, ym dei ban shah ia kiwei pat ban ialam. Ia kane ka jingwan paw u soitan, ki la iathuh ha ki nongsharai. Ki nongsharai ki la iasyllok bad pynlong jingduwai jur ban kyrpad ba U Blei un iarap ban jop ia u mynsiem bymman. U bymman u pyrshang ban ktah ia ki nongsharai ruh, hynrei lyngba ka jingduwai, U Blei u la iarap ban sngewthuh ia ka jingialam bakla u bymman.

Lada ngim pyrkhath bha, ngim lah ban sngewthuh ia ka jingtrei jong u mynsiem bymman. U bymman u la ktah ia ki khynnah, ki samla, ki longkmie ki longkpa baroh hapoh jong ka Balang. Hynrei da kaba ngi pynlong ia ki jingduwai ha kawei pa kawei ka iing Khristan bad da ka jingpynlong ia ka jingiaduwai lang hapoh Iingmane ngi la ioh ka bor ban jop ia u bymman kumba U Trai Jisu hi u la jop da ka Ktien jong U Blei.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival bad ka jinglong mynsiem ka Balang haduh mynta:

Ki la don bun kki jingkylla haduh mynta, ki samla kiba la iduh jingkyrmen, mynta pat ki la long ka jingkyrmen. Bun kiba la

sngewthuh ba dei ban pule minot ia ka Ktien U Blei, ban duwai bad ban wan jingiaseng. La don ruh de ki samla kiba la kwah ban ialap ia ka khubor jong U Blei. Lada kan don ka jingiaineh ha ka jingim bad ka jinglong mynsiem, ka Balang hi kan sa kham khlaifi. Kine ki jingkylla thymmai ki la jia da ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid ha ka jingim jong ngi kum ki nongpop, uba kwah ia ngi ban ioh lait im na ka pop, namar ba ka jingwan U Trai Jisu ka la hajan. Ka jingim Khristan haduh mynta ka itynnat shibun. Ngi kyrmen ba U Blei hi un sa phah biang ia ka Revival ba ngin ioh ia ka jingim kaba ia pynthymmai man la ka khyllipmat.

Kumba ka long mynta ka don khyndiat ka jinglong tlot ha ka jingim Khristan hapoh jong ka Balang. Kum ki nongsharai ngi la ialam bad ai jingmut ba ngi dei ban ia duwai ba U Blei un ai ka bor ban jop ia kane ka jingtlot. Ngi kyrmen ba U Blei un ym pynraifi bukhoh ia la ka Balang.

Kum ki nongsharai, ngi pyrshang ban ialam ia ki Khristan ban im ha kaba pule ia ka Ktien U Blei bad ban iaineh ha ka jingduwai ba U Blei un ai bor ia ngi ban jop ia ki jingeh baroh kiba wan ha ka jingim jong ngi ha kane ka pyrthei.

29.09.08

Balang Tnat Mawkhmahrang

Tbn. Medar Marwein & Mr. Darwell K. Hujon

Ka jinglong mynsiem shuwa ka jingwan ka Revival:

Naduh ba ngi la pynong ia ka Jingiaseng Youth Week, ka jinglong mynsiem ka la sdang ban shitrhem. Ngi la iohi ia ka jingbun ki samla bad ki tymmen ruh kiba wan sha Iingmane ban shakri ia U Blei.

Ka jingsdang ka Revival ha ka Balang:

Ka Revival ka la sdang ha ka 9th September, 2006 Sngi U Blei bad ngi la pynlong jingiaseng man la ka miet. Kiba mad ia ka bor jong ka jingpynthymmai U Mynsiem Bakhuid ki la nangbun nangbun. Don kiba kyllon bad iohthiah haba U Mynsiem U Blei u la ktah ia ki, don ruh ki bym iohthiah, hynrei ki shu khih, ki shu kyrthat lane ki duwai shitrhem. Katba nang ia id ki sngi, ki khynnah kiba ioh bor phylla ki la nangbun bad ka jingiaseng ruh ka nang shitrhem. Ki bym ju nang mynno mynno ban rwai bad duwai, ha kane ka por ki la lah ban duwai shitrhem. Kiba paw eh ha ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ki dei ki khynnah bad ki samla.

Ki jingjia ba phylla : (a) Ka jingialeh bad ki ksuid:

Hadien kumba shi bnai ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, ka jingiaseng ka la nangshit rhem. Don ruh ki miet kiba ngi la hap ban sahmiat hapoh Iingmane, namar ba kito kiba don hapdeng ka jingialeh kim kwah ban mih noh na Iingmane. Ki khynnah rit kiba 10 snem shapoh ki iathuh ia ngi ia ki jingiohipaw jong ki. Haba ngi kylli ia ki hadien ba ki la khie na kaba iohthiah, ki ong ba ha kaba nyngkong la wan shi kynhun ki ksuid lyngba ar tylli ki sumo ban wan ban ialeh pyrshah ia ki. Te haba kine ki khynnah ki la jop bad pyniap lut ia kita ki ksuid baroh ar kali, ha kawei ka Sngi U Trai ki la wan biang sa 20 tylli ki sumo kiba kit ia ki ksuid kiba long hi ha ka dur jong ki brieve, watla ki don katto katne ki jingiapher. Kumta ha kato ka por ngi iohi ba ki khynnah ki do: hapdeng ka jingialeh kaba jur hapdeng jong ki, ka long kaba phylla ba ynda ki la pyniap lut ia kita ki ksuid, kine ki khynnah ki la sdang ban ia khot lang para khynnah kumba 11-12 ngut

ban iateh song kawei ban ialeh pyrshah ia ki ksuid, ki da ia plied ia ka Baibl bad kdew ia ki lynnong bad ki dkhot. Hynrei ki don iwei ar ngut ki bym lah ban khie bad ki bym lah ban iohi ia U Jisu. Haba ngi iohi ia kane ka jingleh kaba iphylla shibun eh, kum ki nongsharai bad ki longkmie jong ka Balang hynrei ngi iai pynlong beit da ka jingduwai ba U Blei un pynshai ha ki khynnah ia ka jingshem mynsiem kaba ngim lah ban batai.

(b) Ka jingiohi paw ia ka dur bseiñ : La don hapdeng ki samla kiba la iohi ia u bseiñ uba lieh ba u shong halor ka miej bad ka kotbah kaba lieh bad u briew uba rkhe beifñ hadien jong ki nongsharai. Ha kata ka por ngi la pynlong ia ka jingaduwai kyrpang ban beh noh ia uta u bseiñ uba shong halor ka miej. Te ha kawei pat ka miet ngi la kylli ia ki la u dang don ne em uta u bseiñ. Ki la iathuh ba um don shuh, u la mih noh ha kata hi ka miet ba ka Balang ka la duwai ba U Blei un beh noh ia uta u bseiñ.

(k) Ka jingiohi paw ia U Jisu : Don ki khynnah kiba la iohi paw ia U Jisu. Kaba phylla ka long ba kane ka jingiohi paw ka long haba ki iohthiah ne haba ki peit. Ki da ia iaid ruh sawdong hapoh ka iingmane ryngkat bad U Jisu. Don napdeng ki khynnah kiba ong ba U Jisu U iai ong ia ki briew ka Balang ba ki dei ban kylla kaba mut, namar ba U Jisu Un sa-pynwai noh ia ka pyrthei. Ki la iathuh ba U Jisu U la ai ia u shabi ha u Petros, bad u Petros u la plie ia ka jingkhang ha kaba ia uwei u maw la pynhap sha ka pyrthei, bad yn sa pynhap sa lai tylli kiba dang sah.

Hadien katto katne por ngi la iohi ia ka kam baphylla ba ki khynnah kiba ju ia don lang kumba 11-12 ngut naduh ki sngi ba sha khmat; Ha kawei ka miet ki la ong ba U Jisu u la wan bad u la ialam ia ki sawdong hapoh iingmane U da ong ia ki ba kin wan hajan ka miej bad ba kin pdiang ia la ki kti, bad ka snam kaba mih na ka krung jong u ka la jaw ha ki kti jong ki. Ngi ki nongsharai bad ki paidbah jong ka Balang ngi iohi tang ki dak saw haiñ-haiñ ha ki kti jong ki, hynrei ngim shym iohi ia U Jisu, ngi shu iohi ia ki khynnah ba ki iaid sawdong hapoh iingmane ki da rah ruh ia la ki kti. Ha kane ka por, don katto katne ki longkmie kiba iohsngew ia ka jingwan beh ka lyer kaba syaid hapoh iingmane. Don ruh kiba sma ia ka jingsma snam ha kane ka por ba ki khynnah ki ia pdiang ia ki kti jong ki bad hadien ba U Jisu u la leit noh, ka dak ha ki kti jong ki ruh ka la jah noh bad ki la iathuh ba U Jisu u la ong ia ki ba un sa wan biang. Kawei pat ka

jingjia baphylla ka long ka jingwan tyngshaiñ ka jingshai ha kawei ka khynnah kaba 13 snem ka rta. Kata ka jingtyngshaiñ ka la paw borabor kumba shi bnai bad hadien kata ka la jah noh.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival : Nalor ki khun Khristan la don ruh napdeng kito ki bym long Khristan, haba U Mynsiem U Blei U la trei phylla ha ki, ki la iathuh ha ki kmie ki kpa ba ki kwah ban kylla kaba mut, ban long Khristan bad ban leit jingiaseng noh. Kumta, bun ki kmie ki kpa kiba la kohnguh ia ka jingong ki khun jong ki. Hadien katto katne por la pdiang thymmai sha ka Balang kumba 12 ngut. Don ruh shibun na kita kiba la phai dien kiba la wan phai biang sha ka Balang. Ym lah ruh ban len ba don napdeng jong kito kiba la ioh ia ka bor ka jingpynthymmai kiba la iaineh bad shirthem ha ka jingshakri ia U Blei, hynrei don pat kiba la tlot noh ka jinglong mynsiem jong ki hadien katto katne por.

To U Blei ka jingsuk Un iai don ryngkat bad un iai ialam ia ngi ha ki por ban dang wan baroh.

Balang Laitnongrim

Tbn. B. Lyngkhoi

Ka jinglamphrang:

Ka Balang Presbyterian Laitnongrim ha shuwa ka Revival ka don shisha hapdeng ka jingtlot ha ka jinglong ba kynja mynsiem. Ka jingwan sha ki jingiaseng ka duna shibun eh, khamtam ha ki jingiaseng miet Balang, miet Sngi Saitjain, bun kaba la shu khang ia ka lingmane. Wat ha ki Sngi U Blei ruh duna palat ki nongwan jingiaseng. Ka Balang ka la shu long shit ruh em khriat ruh em. Ki iing Khristan ruh kiba kham bun ki tlot palat ha ka liang ka jinganguh bad ka jingshakri ba kynja mynsiem.

Ka Revival ka la paw nyngkong eh ha ka Balang ha ka jingiaseng janmiet 11th Sept., 2006. Kane ka la jia hadien ba ka Balang ka la thrang shisha bad ka la pynlong jingduwai jur ba U Blei un phah ia ka Revival U Mynsiem Bakhuid kumba u la phah ha kiba bun ki Balang ha rilum Khasi bad Jaiñtia.

Ka jingtrèi U Mynsiem Bakhuid:

Kaba kham phylla eh ka long ba ka la trei tynggeh hapdeng ki khun kiba dangrit kiba naduh 6 snem haduh 14 snem. Don ki iing ki sem kiba la ipait iapra, hynrei lyngba ka Revival kaba la trei ha ki khun jong ki, la lah ban wanrah ia ka jingiasong suk shongsaiñ. Kaba phylla, kine ki khynnah ki iohi lut ia kiba haing hasem kiba sah shabar shnong. Ki tip lut ia ki kam ba ki leh, lada ki leh bakla ha ka iaiaid ka ieng, ka bam ka dih, ka riam ka beit, ka kren ka khana. Ki phah ia kiba ha iing hasem ban leit khot ia ki ban wan sha shnong. Haba ki la wan, ki phah phla lut ia ki kam ba ki la leh shabar shnong. Kim shah ruh da lei lei lada kim kular ban kylla kaba mut bad ban ym leh shuh ia kita ki kam kiba ki ju leh. Nangta lada don kiba haing hasem kiba don shabar na ka Balang, ki phah khot ia ki bad ki kren shai ha ki ba U Mynsiem Bakhuid U ong, ba ki dei ban kylla kaba mut bad ban rung noh sha ka Balang. Kaba phylla ka long ba haba

kine ki khynnah ki kren, ki 'riew eh dohnud baroh ki hap ban kohnguh bad leh ia kaba donkam.

Ki khynnah rit kiba la mad ia ka bor Revival ki pyrta shla ba ka Balang ka dei ban iasuk iatylli lang kawei bad ban ia shongsuk shongsaiñ kumba long lem kiwei ki Balang. Kumjuh ruh ki pyrta shla ba ka shnong ka thaw ka dei ban iasuk noh; hynrei sangsot ia kiba pli ki khynnah rit kiba la iam bad lyniar kthang haba ym don ba sngap bad shah shkor. Kaba kut ka jingkren jong ki ka long da ka jingpyrta "To ngin ia pynbeit noh la ka jong ka iing ka sem."

Ki khynnah ha ka por Revival ki la iohi paw ba ka sim baphylla kan sa wan ban rung ha kane ka lingmane. Shisha hadien katto katne por ka sim baphylla ka la wan. Ka rong jong kane ka sim ka long byriong thoh bria lieh ryngdang bad ym ju don kaba kum kata ka sim ha kine ki shnong ba marjan. Ha kaba nyngkong eh uwei u rangbah Balang u la leit plie ia ka lingmane bad u la iohi ba ka don ka sim, te ha ka jingbym poi pyrkhath ei ei u la nang mut ba dei ka sim kaba la kum rung bakla, u la kem ia ka bad thep hapoh synduk bad u da mut ban leit rah sha iing. Hynrei ha ka por ba ioh Revival ki khynnah ki la ia iam bad pyrta ba ka sim ka la wan rung hapoh lingmane bad la don ba kem ia ka bad set ha ka synduk. Ki da ong ruh ba dei ban pyllait noh kloï ia ka namar ka la shitom na ka khlieh jong ka. Ki khynnah ki da ong ba kane ka sim ka wan na ka Balang Mawkohngai. Hadien ba la pyllait noh ia ka, ka sah ha lingmane tang ar miet bad ka la shu jah noh. Hadien katto katne taiew ki khynnah ki iathuhlypa biang ba ka sim kan sa wan biang. Ka long kaba shisha ba ka sim ka la wan biang kaba don kajuh ka rong, ka da shong halor ki ben, ka shong halor miej, kam sheptieng ia ki briew bad katba dang ia rwai shongshit kane ka sim ka kohnguh khlieh bad don ka por haba la wai ka jingiaseng kam shah ia ki paidbah ban ia mih noh, ka da khang bad pah artad trot trot, te haba la ia shong biang bad ia pynlong jingduwai hadien nangta ka sa shah ban ia mih noh. Ha ka por mynsngi teng teng ka mih shabar bad kam ju phet palat na ka compound lingmane. Hynrei sngewsih ba ha kawei ka step ha ka jingbym tip, uwei u khynnah u la siat nch ia ka da ka jri bad rah ia ka sha iing ban bam doh. ***Kaba phylla ka long ba kane ka sim kam don snier, hynrei ka don tang u klongsnam.*** Hadien ka jingsheptieng kaba jur ka la lap ia

uta u khynnah bad u la panmap na ka Balang bad ong artad ban ia duwai lem na ka bynta ka jingbymtip jong u.

U Blei U la pynpaw ia ki jingiohipaw ha ki khynnah ha ka por Revival. Kumta kine ki khynnah ki la iaathuhlypa ba U Blei un sa phah ia ka jinghap ha ki dur mawlynnai kiba phyrnai khrik khrik. Hadien katto katne por ka la long kaba shisha bad kane ka jinghap ki lyngkniap mawlynnai kam shym la long tang hapoh Iingmane, hynrei ka la hap ruh ha ki katto katne ki iing jong ki parabangeit.

Ka jingtrei ka Revival kam shym la long tang ha Iingmane, hynrei ka la long ha ki iing ki sem, ha ki skul bad tang shu ktah ka bor Revival ki la phah rah beit beit sha Iingmane bad phah khot ia ki nongsharai. Ha ki bnai ba dang rhem bha ka Revival, ia ka Iingmane, la shu plie lynter bad ia ki jingiaseng ym ju lah ban pynwai ha ka por kaba biang. Teng-teng ki jingiaseng ki bteng haduh ban da shai bad bun na ki nongsharai ki hap ban don beit ha Iingmane miet bad sngi.

Ka jingialeh u mynsiem bymman:

Ha ka por ba dang jur bha ka Revival, u mynsiem bymman u la ialeh katba lah ban trei ia la ka jong ka kam. Don ki khynnah kiba lada ai ia ki da ka Baibl kim treh shim, don kiba shim bad ki kawang noh sha jngai lane ki ialeh ban tar noh ia ka, don ki khynnah kiba ialeh ban mih shabar, don ruh kiba shu par bseiñ bad don kiba jer kyrteng ia ki nongsharai ba ki long ki nongpop bad ba kim bit ban wan shajan jong ki. Don teng-teng ba u soitan u rung ha kine ki khynnah bad pynkulmar ia ki jingiaseng kat haduh ba ki nongsharai kim lah shuh ban leh kumno kumno ruh, hynrei ainguh ia U Blei ba da ka bor jong ka jingduwai ki nongsharai, ki longkmie longkpa la lah ban tem ia ki jingkulmar bad haba u mynsiem bymman u la mih noh, ki la long jai jai.

Ka jingtrei ka Revival hapoh kane ka Balang kam pat shym la sangeh naduh ba sdang haduh mynta bad hap ban plie ia ka Iingmane man la ka sngi. Kiba kham bun kiba ioh mad ia ka Revival ki dei ki khynnah, ki samla, ki longkmie bad katto katne ki rangbah. La shim jingkheifñ ia kat kiba paw ki dak ba shabar ba ka jingtrei ka bor Revival ka la ktah jur ia ki, bad haduh mynta ki long kumne:

Ki khynnah Kynthei	=	69	} = 92
Ki khynnah Shynrang	=	23	
Ki samla Kynthei	=	23	} = 37
Ki samla Shynrang	=	14	
Ki Longkmie	=	26	} = 30
Ki Lngkpa	=	04	

Baroh	=	159 ngut
Na kiwei pat ki Balang	=	10 ngut
Baroh	=	169 ngut

Ka jingroi ka Balang :

Ha kine ki bnai ba wan jia ka Revival, la ioh ban pdiang Balang thymmai 15 ngut, kiba wan phai ki long 8 ngut. Ka jingroi ka long 23 ngut.

Ainguh ia U Blei lyngba ka jingwan ka Revival, ka Balang bad ki dkhot jong ka ki la kylla dur thymmai ha ka jingim ba kynja mynsiem bad ha ka jingshakri ia U Blei. Ka jinglong jingim ki brieduh naduh ki longkmie longkpa, ki khun samla bad ki khynnah rit kumjuh ka la kylla. Ki bym ju ia shim bynta mynno mynno ha ki kam jong ka Balang mynta ki la shlur bad kloï ban ia shim beit ia kano kano ka bynta ha ka Jingiaseng. Ngi khmih lynti ba ka Balang kan nang kiew bad iaïd shaphrang ha ka jingshakri ba kynja mynsiem bad kumjuh ruh ha ki jingai sha ka kam U Blei.

28.7.2007

Balang Tnat Umsaw-Lumdorbar

Mr. W.K. Lyngdoh

Ka jinglong ka balang shuwa ka Revival :

Ka Balang Tnat Umsaw-Lumdorbar ka long ka Balang Tnat kaba khलाई bha, hynrei ha ka jingjia ba sngewsih ba la shah thang noh ki iing ki sem ha Lumdorbar ha ki jaitbynriew Karbi, ngi la wan sah phetwir noh ha Umsaw da kaba shong ha ki iing plastic. İa ka iingmane ruh ngi la shna da ki plastic. Ka jingdon ryngkat uwei u Tymmenbasan lem bad ki Dkhot Committee Balang ka la pynlong İa kane ka Tnat Balang kaba im ha ka jinglong mynsiem, hynrei ha kaba kut ka snem 2005, ki riewngeit ka Balang ki la sdang ban İa pait İa pra noh. Nyngkong ngi don 18 iing baroh, hynrei hadien ka jingbym İa sngewthuh jingmut shuh ha ka rukom shong rukom sah ki la sdang ban mih noh iwei hadien iwei. Don kiba la leit jingİaseng noh sha Mawlasnai, sha Umpowin bad sha kiwei kiwei de ki jaka. Don ruh ki bym leit jingİaseng shuh shano shano. Ki kynthei ha ka Sngi U Trai ki la pynlut por tang ban saitjaiñ sha wah katba ki shynrang pat bun kiba shu leit khwai dothli noh ha ka Sngi U Trai. Kumta ka Balang ka don sa tang khyndiat ki nongwan jingİaseng. Hynrei hadien ka jingkyntu I Bah S.S. Lyngdoh bad W.K. Lyngdoh ngi la pynlong jingİaseng biang. Ha kata ka por, wat la ka Balang ka don sa tang 8 iing, ngi la leit rung biang sha ka iingmane ha Lumdorbar bad sdang biang ban sher dara ha Umsaw. Ha kane ka por ba ka Balang ka don hapdeng ka jingduh jingkyrmen, u Tymmenbasan ruh um shym la sah shuh ha Umsaw-Lumdorbar, u wan sah tang teng-teng. Nangta uwei u Dkhot Committee Balang u la shah ot Balang noh, katba sa uwei pat u la rah kyrteng Balang noh sha Mawlasnai. Dei na kine ki daw ka Balang ka la tlot bad duh jingkyrmen, tad haduh ban da wan ka Revival ngi sa lah ban pynthymmai İa ka jinglong mynsiem.

Ka jingsdang ka Revival:

Ngı la İohsngew shaphang ka Revival, hynrei ngim pat İohi kumno ka long kata ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, tad hadien ba ngi la leit ban peit İa ka Balang Nongrim Umpowin ngi sa İohi İa ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid. Hadien kane, ngi sa sdang İa ka

jingİaseng Revival hapoh ka Balang, kata ka long ha ka miet 09.09.2006. Kumta man ka miet ngi la pynlong jingİaseng bad dei ha ka miet 12.09.2006 ba ar ngut ki heprit ki la İoh mad İa ka jingktah U Mynsiem Bakhuid.

Ki jingjia baphylla:

Ki heprit ki la İohi İa ki jingithuh paw. Ki la İohi İa U Jisu bad ki ong ba ki da İa İaid lang bad u. U Jisu u la İalam İa ki sha iing U Blei bad sha ki jaka kiba itynnad. Ki don ruh ki heprit kiba İakren kijuh ki kyntien ha ka por ba ki thiah la ka jong ka jong ka jaka, ki duwai ruh da ki juh ki kyntien kumba mih kajuh ka jingkren na ki sound box ba la buh hapoh ka İingmane. Kine ki heprit ki İohi İa ki pop barieh jong kiba ha iing ha sem haduh ba kiba haİing jong ki, ki hap ban phla İa la ki pop hakmat U Blei bad ka Balang. Don ruh ki longkmie kiba la İohi paw bad kiba la İohsngew İa ka jingpasiaw U Mynsiem Bakhuid.

Ha ka 04.12.2006 haba ngi la pynlong İa ka jingduwai shah jingit, ka la long kaei kaei kaba phylla haduh katta katta haba shibun ki la kren ha ki thylliej. Kito ki bym ju nang ban duwai ki la long ki bastad ban duwai hapdeng u paitbah. Ki duwai da ka jingshem mynsiem bad ka jingkyrmen. Ha kawei ka por ba dang İa duwai lang ngi la İohsngew ruh İa ka lyer ba sawa jam. Don ruh kiba İohi İa ki thylliej ding ba pait pnat kaba shong halor uwei pa uwei baroh. Ha kata ka sngi la don iwei i heprit ba dang 4 snem ka rta İba dei na ka Balang Catholic, ha kaba ka kmie jong i ka dang don ha iing, kane ka khynnah ka la wan beit beit bad ka la ong ha la ka kmie- "İa mei ngin İa leit sha iingmane namar U Jisu bad ki angel ki don ha iingmane bad ki paitbah riewngeit jong ka Balang." Ka kmie kam shym la ngeit, kam kwah ruh **ban leit shata** sha iingmane. Hynrei ka khun kam shah ban khlem da leit. Kumta ka kmie kam banse ban leit bad ban kohnguh İa la ka khun. Ynda ka la poi ha iingmane ka la İohi İa ka jingİashad bad ka jingİarwai kmen lang ki paitbah riewngeit. Ka la pait dohnud bad ha kawei ka sngi ka la İoh pdiang İa U Mynsiem Bakhuid. Don ruh ki heprit kiba pule bad kdew İa ka Baible thik thik İa ki lynnong ka Ktien U Blei. Ki khynnah bymnang ban pule kot, ki la spel lyndet thik İa ka Ktien U Blei. Haduh katno kane long ka long kaba phylla!

Ka jingpynthymmai ia ka jingim ki briew da ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid ka la paw shai kdar ha ka jinglong jingim ki nong dih buaid, kiba la sangeh noh ban dih kyiad. Kito ki parabangeit kiba la phai noh sha kiwei ki balang ki la kloï ban wan phai biang ban pynlong biang ia kawei ka Balang kaba khelaiñ. Lyngba ka jingpynthymmai U Mynsiem Bakhuid ki longkpa kiba ju im ha ka khwai doh ha ka Sngi U Trai ki la iehnoh ia la ki ryngwiang bad ki la ia shakri shitrhem ryngkat ryngkat bad la ki khun ha ki jingiaseng Revival.

Ka jingtrei u mynsiem bymman:

Kawei ka longkmie ha kawei ka miet ka la iöhsngew ia ka jingpasiaw kaba ong, ba ha kane ka miet ngan pynkup bor ia phi khnang ban long ka nongialap da kaba shon shap ha ka shyllangmat jong ka da ka dur jong ka diengphna. Hynrei la ithuh ba kam dei na ka bor U Mynsiem Bakhuid namar ba la pyndap ia ka da ka jingsarong briew. U bymman u trei ruh da kaba pynshitom ia ki heprit, u ju teh ia ki kti bad kjat bad ki khynnah kim lait ban kren lane ban khot kyrpad ia U Jisu. Hynrei da ka jingduwai jur, u bymman um lah ban pynkordit sah ia ki. Da kaba khot kyrpad ha U Jisu ki khynnah ki la lait noh na ki saiteh saikhum u bymman.

Ka jinglong ka Balang mynta:

Ka Balang mynta ka don hapdeng ka jingkyrmen kaba khraw namar ki tnum iing ba mynshwa tang kumba 8 iing mynta ki la kiew biang haduh 18 iing. Ka Balang ka la ia tylli mlon bad ngi don ruh saw ngut ki Dkhot Committee Balang, ia ka jingiaseng Revival ngi pynlong beit man ka miet haduh kine ki sngi. Ngì dang don hapdeng ka jingshitrhem bha ban shakri ia U Blei. Ka jinganguh ruh ka la nang roi, haba la don ruh katto katne ngut kiba la ai ia kawei na kaba shiphew.

To U Blei un iai don ryngkat bad ngi kum ka Balang

6.2.09

Balang Lawbyrtun

Tbn. D.D. Marthong

Ka jinglong mynsiem shuwa ka jingwan ka Revival:

Ha shuwa ka Revival ka Balang ka la don hapdeng ka jinghiar ha ka jinglong mynsiem. Ki jingiaseng lang ki la kynjah, ka jinglong jingim ki Khristan ka la long khlem ithuh ithaw, ki iing ki sem ki tlot ha ka jingshakri Blei, ki khun samla ruh ki la nangjah noh na ka jingshakri Blei, ki kham sngewtynnad ban leit sha kiwei kiwei ki jingsngewbha pyrthei ban ia kaba leit sha ki jingiaseng bakyntang.

Ha ki jingiaseng sngi pohia ym don shuh ba wan jingiaseng lait sa tang katto katne ngut eh ki nongsharai bad ki longkmie longkpa.

Ka jingsdang ka Revival hapoh ka Balang:

Hapdeng jong katei ka por, ka Balang ka la don hapdeng ka jingsngewkhia ia ka jinglong mynsiem jong ki parabangeit hapoh jong ka Balang. Kumta la pynlong ia ka Committee ban ia pyrkhath khia shaphang kane ka kam. Bad la rai ban leit rung ha baroh ki iing Khristan bad ban pyntip ruh ia ki parabangeit ki bym don ha la shnong ban don ka jingiakynduh lang jong baroh ki khun ka Balang kynthei bad shynrang lem bad ki nongsharai ban ia phylliew jingmut lang bad ban ai ka jingiasyllok kumno ban pynkhelaiñ ia ka jinglong mynsiem hapoh ka Balang.

Hynrei shuwa ba ka Balang kan pyntrei kam ia kane, ka la don ka jingrakhe da ka PCI ia ka jingdap 100 snem ka jingwan ka Revival ha ka PCI Assembly ha Mairang. Ha katei ka jingrakhe ka lyer jong ka Revival ka la sdang ban ktik ia ka jingmut jingpyrkhat jong ki dkhot ka Balang khamtam jong kito kiba leit sha kato ka Jingiaseng. Kumta da ka jingiaphylliew jingmut lang jong ki Nongsharai, la pynlong ia ka Committee bad la rai ban pynlong ia ka Jingiaseng kaba shi taew lynter man ka janmiet naduh 11th September, 2006. Bad ha kitei ki Jingiaseng la buh ia ka jingduwai kaba kyrpang ba U Blei un phah ia ka Revival hapoh ka Balang. Haba la sdang ia katei ka Jingiaseng duwai, ka la don ka jingshem mynsiem hapdeng ki khun ka Balang bad dei ha ka 13th September,

2006 por 3:00 P.M. ka jingtrei baphylla jong U Mynsiem U Blei ka la jia hapdeng jong ki khynnah skul jong ka Mid-Changdong Nongsyllei Secondary School, Lawbyrtun kaba don ha syndah jong ka ĩngmane. Bad da kawei ka jingmut, ha ka jingdon ryngkat u Rev. D. Syiemlieh (CNI), C.E.O jong ka Skul, u Mr. Ksanboklang L. Nonglait, Headmaster, Tbn. S.S. Lyngdoh, Tbn. R.O. Syiem, Kong Kelbina Lyngdoh, Mr. T. Marbaniang, la rah noh shapoh ĩngmane ĩa baroh kito kiba la mad ĩa ka jingktah bad jingpynkynduh da ka bor U Mynsiem Bakhuid bad ka Revival. Naduh katei ka sngi ka la don ka jingshem mynsiem bathymmai jong ki parabangeit bad ĩa ka **jingĩaseng ym shym la lah ban pynwai haduh lai sngi lai miet lynter khlem sangeh**. Hadien kitei ki sngi, ka Balang ka la pynbeit ĩa ka programme Jingĩaseng Revival bad Jingĩaseng ĩatei ĩasyllok hapoh ka Balang kaba la neh man ka janmiet haduh 6 bnai lynter.

ĩa ka ĩngmane la plie lynter mynsngi bad mynmiet namar ka la don ka Revival kaba jur hapdeng jong ki khun samla kynthei bad shynrang. Ka Balang ka la hap ruh ban pynbeit da ka programme ĩa ki nongsharai ban ap ha ĩngmane na ka bynta ban ai ka jingĩasyllok ĩa kito kiba la shem jingkynduh, kiba sngewsih bad kiba ki la ĩohi ĩa ka jingshyrkĩei ka pop bad u soitan.

Ki jingjia baphylla ha ka por Revival:

Ki la don katto katne ki jingjia baphylla kiba la jia ha ka por Revival kiba ka Balang kan ym lah ban klet, kita ki long :-

- 1) Ka jinghap ki Mawlyngkniap baphyrnai hapoh ĩngmane kaba pyni ĩa ka dak jong ka jingkyrkhu U Blei ĩa ka Balang (Katkum ka jingbatai ki khynnah kiba don ka jingĩohi paw ha kato ka por Revival).
- 2) Ki puit jyrngam ki barat ki la wan dem hapoh ĩngmane. Kane kam pat ju jia mynno mynno ruh. Kumta ka la pynlyngngoh shikatdei eh ĩa ka Balang.
- 3) Ha kine ki Jingĩaseng Revival, ki dkhot jong kiwei ki kynhun Balang ruh kum ka CNI, Katholik ki la ĩa shim bynta lang khlem

kano kano ka jingĩasngewpher bad ki la ĩoh mad ĩa ki juh ki jingkyrkhu bad ka jingtrei baphylla jong U Mynsiem Bakhuid.

Ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid:

U Mynsiem Bakhuid u la ktah ĩa baroh ki dkhot hapoh ka Balang ha kaba ki la ĩoh ka jingshem mynsiem bathymmai bad ki la long kiba la kloī ban aiti ĩalade sha U Blei. Mān ka janmiet mar ĩa tied baje baroh ki la ĩa leit sha ĩngmane bad kim kwah ba ka Jingĩaseng kan wai kloī.

Kawei na ki jingjia basah jingkyrmaw ka long ka jingwan ĩalap jong ka Jingĩaseng Samla, Balang Presbyterian Nongsawlia ba la ĩalam da ka Unity Surong. Hapdeng u slap uba jur uba wan ban pynwit ĩa ka Jingĩaseng, ka la don ka jingkhīh mynsiem kaba jur hapdeng ki nongwan jingĩaseng bad ki la ĩeng beit thik khlem kheif ĩa u slap.

Ka jingĩaleh pyrshah u bymman:

Hapdeng jong ka jingtrei kaba jur jong U Mynsiem Bakhuid ha ki khun ka Balang, ka la don ruh ka jingwan ĩaleh pyrshah jong u mynsiem bymman ban pynthut ĩa ki Jingĩaseng, ban pynbakla ĩa ka jingmut jingpyrkhat jong kiba ĩoh mad ĩa ka Revival. Ha kaba kum katei ka por u bymman u wan paw markhmat markhmat ha ka dur jong ki ksuid, u teh ĩa ki kti ki kĩat jong kito kiba don hapdeng ka jingsyier mynsiem kaba jur, u khñiot ĩa ki ryndang jong ki, u teh ĩa u thylliej ba kin ym lah ban duwai ha U Jisu. U soitan u pynshitom da ki laiphew jait ki buit hynrei da ka bor jong ka jingduwai jong ki nongsharai bad ki consellor u bymman u hap ban phet.

Ha ĩing i Kong Noridia Marwein, ka longkmie kaba la don kumba 60 snem ka rta, ka la don ka jingjia ha kaba lai ngut ki ksuid kiba ishyrkhei ki la wan ban ap ha jingkhāng bad kim shah ĩa i ban rung shapoh ĩing. Kumta bran bran i la leit khot ĩa ki Tymmenbasan lem bad katto katne ngut ki parabangeit, bad haba ki la leit ban pynlong jingduwai kita ki ksuid ki la phet ĩap noh nangta.

Ha ĩing u Banpynsting L. Nonglait (Balang U Jisu Khrist), ha kawei ka miet haba u la wan phai na ĩngmane (Presbyterian) mar

ia poi ha phyllaw, lai ngut ki ksuid kiba ishyrkhei ki la wan ktah kti ia u da kaba lymptat bad pynkyllon ia u. Kumta bran bran u la wan khot ia ki Tymmenbasan na ſingmane bad haba la pynlong ia ka jingduwai, kita ki ksuid ki la phet noh.

Ha ka jingialeh pyrshah ia ki bymman ha ka por Revival, ka Balang ka sngewthuh shai ba ym da ka bor lane ka buit lane ka jingstad briew ba lah ban ialeh ne beh noh ia ki ksuid hynrei tang da ka bor jong ka jingduwai.

Ka jingmih na ka jingwan ka Revival:

Lyngba ka jingwan ka Revival, bun ki briew ki la kylla kaba mut. Kito kiba la kynri ha ka dih kyiad kim dih kyiad shuh. Ia ki jingiapait iing pait sem la lah ban pyniasuk. Ki samla kiba la im ha ka jingim lyngkar ki la wan phai sha U Blei, kiba la shah weng na ka Balang ki la wan tyrwa ban rung Balang biang. Kito ki bym pat long 'riewdkhot kiba la palat 14 snem ki la kwah ban long 'riewdkhot noh.

Katto katne ki parabangeit na kiwei pat ki kynhun Balang hapoh ka shnong ki la wan ban pyniasoh ialade sha ka kynhun Balang Presbyterian.

Ki Jingiaseng lang ki la long kiba rhem mynsiem, ka ſingmane ka dap, ki samla ki la nang roi, kim long shuh kum ha ka por mynshuwa, ki la shlur ban ia shim bynta ha ki kam shakri Blei la hapoh ne shabar ka Balang ruh. Ki jingainguh ki la nangroi namar ki briew ki la sngewthuh da lade ia ki jingkyrkhu ba U Blei U la ai ha ki. Ki parabangeit ki la smat ha ka jingiatrei bor met, ym shuh kum ha ka por mynshuwa. Ha ka snem 2007, ki samla lem bad ka Balang da kaba shu trei bor met ki la lah ban pynmih haduh Rs. 10,000 tam na ka bynta ban thied ia ki tiar tem ba ki samla kin ioh ban pyndonkam ha ki Jingiaseng hapoh bad shabar ka Balang. Ka Balang Lawbyrtun ka la long kaba sahdien ha ka liang ka jingrwai la bun phew snem, hynrei hadien ka Revival, ka la lah ban leit ia shim bynta wat ha ki jingiaseng Presbytery bad Synod ruh.

Ka jingduh hadien ka Revival : Ym lah ban len ia ka jingshisha, hadien jong ka Revival ki la don katto katne kiba la kyllon noh. Katba ki sngi ki nangiaid ka la don ruh ka jingphaidien wat napdeng ki longkmie longkpa haduh ki samla. Kane ka la pynlong ia ka Balang ban long biang kum ha ki por ka Revival.

Ka jingkynthoh bad ai jingmut : Ka jingwan ka Revival ha ka Balang ka long kaba ngi da donkam eh. Ngii donkam ba U Blei un ia pynthymmai ia ngi da U Mynsiem Bakhuid jong u.

Kawei na ki daw ban pynlong ia ka jingphaidien noh jong kito kiba la ioh ia ka jingpynkynduh ha ka por Revival ka lah ban long na ka jingtlot jong ngi ki Nongsharai. Kum ka Balang ngi donkam ban ia duwai ba U Blei un iarap ia ngi.

24.11.08

**Ka Revival hapdeng ki khynnah Skul ka Pariong
Presbytery Higher Secondary School, Pariong
bad ki skul ba marjan.**

Mrs. B.W. Bennett

Ka Jingsdang ki jingduwai :

Naduh ka snem 2003 haba ka Synod ka la pynbeit ban don ki jingduwai kyrpang na ka bynta ka Revival, ka la don ka jingktah kaba phylla wat la ngim shym la poi pyrkhath ha kato ka por. Ka la don ka jingsngewkhia kaba khampher ha kaba ki la don ki jingduwai kyrpang ba U Blei hi un shimti ban pyniaid ia ki kam skul baroh naduh ki khynnah skul, ki nonghikai, ki dkhot ka Managing Committee bad ka Presbytery baroh kawei.

Ha ka Revival Crusade jong ka Presbytery kaba la long ha ka snem 2004 ha Nongsynrih, ka la don ka jingrhem kaba phylla. Don napdeng ki khynnah skul kiba leit aiti ha kato ka Crusade ki la long kiba iaieh ha ka jingduwai.

Man ba don ki examination, kum ka skul la ju pynlong ki jingduwai kyrpang na ka bynta ki khynnah. Ha kane ka snem la leh kumjuh hynrei ka don ka jingpher ha kaba ia ki khynnah Class X ki ban iaieh ia ka SSLC-2004 la ioh lad ban pynlong jingduwai kyrpang tang na ka bynta jong ki ha Class bunsien. Uwei na ki nonghikai u bym pat long khristan u la iaithuh ia ki khynnah shaphang u Paul Dhinakaran, uwei na ki nongialap bakhrav na Chennai, bad ka kynhun jingduwai jong u. Kumta ki khynnah ki la thoh shithi sha u ba un pynduwai lem na ka bynta jong ki. Ka long kaba phylla ba une u nongialap u la shim khia ia kane bad u la jubab sha ki iwei pa iwei ryngkat bad ki ktien jingiasyllok kiba la pynshlur ia ki ba kin khreh kot kham bha. U Blei U la jubab ia ki jingduwai jong ki. Dei ha kane ka snem ba baroh ki khynnah ki la pass lut bad ka la long ka sien kaba nyngkong ha ka history jong ka skul ba uwei na ki u la poi ha ka First Division.

Ka jingiaibheng ki jingduwai :

Ha ka snem 2004 ki jingduwai ha ki Balang ki la nang bteng. Ka Pariong Presbytery ka la pynkhreh ban rakhe ia ka jingdap 100

snem ka jingwan ka Revival ha Ri Khasi bad Jaintia ha ka snem 2005. Ban pynsah jingkyrmaw ia kane, ka skul ka la phah lut ia baroh ki khynnah Class X ban iaieh ia ka SSLC-2005, khlem da bat shuh ha ka Selection Test kumba ju leh.

Ka snem 2005 ka la wan, bad don ar tylli kiei kiei kiba kum ki brierw ngi la khmih lynti bad kam shym la jia kumta. *Kaba nyngkong* ka long, ba ki khynnah SSLC kim shym la pass lut. *Kaba ar*, pat ha ka Revival Centenary jong ka Presbytery kaba la long ha ka Balang Pariong, la sngew kumba ka Revival bah kan wan pat sa shisien. Hynrei ki la don ki jingiaieh kiba ngim lah ban sngewthuh. Hapdeng ka erlangthari kaba jur kaba la lied wat ia ka pandal jingiaseng, ka jinglip noh ka light, don ki jingsngewkhia jingmut, don ki jingiam, don kiba shu peit lyngngoh bad kiba kylli, 'Hato kata ka Revival kan jia mo...? lano...? hano...? Shano...?' Ka mynsiem ka dap, sngew kum ban bthei hynrei ka sah kumta.

Ngim dei ban shu ieh khlem da pynshong nongrim balei ka leit long kumto? Dei namar ba ngi la sngew sarong mo ba mynshuwa ka la jia mynta kam jia shuh? Ne, ka dei namar ba U Blei U don la ka jong ka jingthmu bad kaei ba ngi pat ngi dei ban leh?

Ki jingduwai ki la nang rhem ban pynkhreh sa ia ka Revival Centenary -2006 jong ka PCI ha Mairang. Ha ka mynsiem kaba thrang, ka wan ka jingkyrmen kaba skhem haba ngi la ioh mad bad iohi ia ka bor ka jingtrei baphylla U Mynsiem Bakhuid ha ka Revival Centenary jong ka PCI ha Mairang.

Ka Revival ha skul :

Haba la iohsngew ba ka Revival ka la sdang ban pur ha kylleng ki jaka khamtam hapdeng ki khynnah skul, ka la don ka jingkhmih lynti ba hangne ruh kan jia ha kano ma ka por. Ka jingrhem ka paw bha ha ki Balang khamtam ha ka taiew Youth Week. Ha ka Balang Pariong ka la don ka jingkyan kaba jur khamtam ha ka Sngi Thohdieng ha ka por ba ia rwai ia ki jingrwai Revival, hynrei ka don noh ka jinghiar kynsan tang shu sdang ia ka jingiaseng. Kumne ka jia haduh ka Youth Sunday ha kaba la i kum ban bthei hynrei kata ka jingkhmih lynti kam shym jia.

Uwei na ki Pastor jong ka Presbytery u la ong ha ki nonghikai, *"Pynkhreh ha ka Lah Sngi U Blei, kan pluh beit ha skul"*

Ha kata ka Lah Sngi U Blei, 4.9.06 hadien ka Youth Sunday, la long kumba shu ap da ka jingkhmih lynti lano ka Revival kan wan. Hynrei ha ka por ba pynlong ia ka Morning Assembly, ka por ba pynlong jingduwai shuwa ban sdang ia ka skul ka shu long jar jar kumno re. Ynda la kut ka Assembly ruh baroh ki rung sha la ki Class. Ki nonghikai katba ki dang ia shong ha Staff Room ki la ia kren diaw, *"Balei ka Revival kam wan hangne haduh mynta?"* sa iwei i ong, *"Imat ba ngi te ngi la pop palat"*. Ka dei ka jingthrang bad ka jingsngewthuh ia la ki jingduna.

Haba ki nonghikai ki la khreh ban leit noh sha la ki Class, iwei na ki nonghikai i la iohsngew ba ha ka Class VII don ba pyrta kum ba kyan jubor da ka sur iam, *'Ah Trai phah Ribaibal'*. Hangta i la iohi ia ki khynnah ba ki ia iam, don kiba dem ha ki ben ban duwai, mar kumta hi 3 ngut ki la kyllon. I la leit khot ia ki para nonghikai I da ong *"Ale kloï imat ka la dei kane kata kaba ngi la khmih lynti"*. Kloï lan ki nonghikai ki la leit. Ka la pynlyngngoh ia ki haba borabor kim ju wanrah Kotbah, hynrei ha kata ka sngi baroh baroh ki khynnah ki bat la ki jong ki Kotbah bad ki la ia duwai. Kumta hi ter shi ter ki shu iohthiah jar iwei hadien iwei pat kumba iapler.

Katba uwei pat u nonghikai u dang shim Class ia ki khynnah Class IX, ki khynnah ki shu sdang ban dem, ban duwai, ban iam, nangta ki kyllon. Kumta hi bud ter ter sa kiwei ki Class ha kajuh ka rukom.

Nyngkong don kiba iam namar ka jingtieng, don ruh kiba iaïd bad peit lyngngoh. ia kine la pynkynriah noh ryngkat bad ki bym i lei lei sha kamra Class X bad Class VIII. ia kiba kham san la phah ba kin iarap lem ha kaba pynkup jaiñ bad sumar ia kiba kyllon. Hynrei don napdeng kito kiba leit sumar ia kiwei kiba la kyllon lang noh ialade. Kito ia kiba la phah shong ha Class X bad Class VIII ruh ki la sdang ban iarwai, ban ia duwai bad U Mynsiem U Blei u ktah ia ki ruh kumjuh.

Hadien katto katne por, don ki khynnah kiba kren ha ka jingbymtipbriew ba ki kwah leit sha iingmane. ia baroh ki bymtip

briew shuh la rah sha iingmane, ia kiwei pat la shu btin. Ha iingmane, nyngkong la pynthiah ha ki ben, hadien ba ym don jaka shuh la pynkynriah katto katne ki ben, la siang noh da ki plastic bad ki screen katba don ha iingmane ban pynthiah ia ki.

Ki nonghikai ki la ia phone bad phah khot ia ki tymmenbasan bad ki pastor. Tang shiphang hi ki la ia poi ha skul bad ha iingmane. Ka long kaba phylla ba wat la ki khynnah skul ki wan na ki shnong ba kham pajih naduh na Umkrem, Mawkohngai, Nongshillong, Ryngikseh bad kiwei ki shnong ba marjan, hynrei ki kmie ki kpa ki la ia wan mareh ban don lang hajan ha kum kata ka por bad ki la ap haduh ba ki khun kin da kyndit ha ka por janmiet, don napdeng jong ki kiba ap baroh shimiet haduh 2/3 baje mynstep. Don ruh ia kiba la hap pynbeit da ki nongleit on.

Ka Revival ka la nang jur:

Ha iingmane, ki jingrwai ki la nang rhem. Ki sur jingrwai ki long kiba bang. Lada ngi phai dien mynta ngi sngewlyngngoh - Kumno ba baroh ki rwai lyndet? Ki jingduwai, ki jingiaiam ki la nang jur. Ka jingsawa na iingmane ka la pur shaduh ki shkor jong kiwei pat ki khynnah skul hapoh shnong Pariong.

Ha **Wisdom Secondary School**, ki nonghikai haba ki la iohsngew ia ka jingiaiam ha iingmane ki la ia mih ban sngap ha phyllaw skul, haba ki dang ia ieng sngap shiphang, shu kumta hi, ka Revival ka la ktah ha ki khynnah jong ki ruh. Haba sdang ka la don ka jingsheptieng napdeng jong ki wat na ki katto katne ki nonghikai ruh, hynrei kum ba pur ka ding ha u phlang, kane ka Revival ka la thang ia kita ki jingsngew baroh. Ka jingiarap ruh ka poi sted haduh katta katta. Ym tip mano ba phah hynrei ki khynnah ba kham san jong ka skul Presbytery ki la poi mar mar hi ban iarap rah ia ki khynnah na Wisdom School sha iingmane.

Ha kajuh ka por ka jingsawa na iingmane ka la poi sha ki shkor jong ki khynnah ka **Pariong Government U.P. School**. Kawei na ki khynnah kaba ia iohmad ia ka bor Revival naduh u bnai August, 2006 ruh ka don lang hangta. Kane ka khynnah lem bad 4 ngut kiwei pat ki la kyllon khlem tip briew shuh hadien ba ki la ia rwai bad duwai. ia kine ruh la wanrah lang sha iingmane Balang Pariong.

Ha kane ka sngi la ithuh shai ba ym don kawei pat ka bor hynrei tang ka bor U Mynsiem Bakhuid kaba la trei ha baroh ki khynnah. Āa baroh ki khynnah kiba ka Revival ka la ktah ĩa ki la ki dei na kano kano ka kynhun Balang la rah lut sha kajuh ka jaka, ha ĩingmane Balang Parĩong. Kat kaba la ĩoh jingkheĩn ka long baroh 62 ngut ha kata ka sngi.

Iwei na ki nonghikai i la ĩathuh ba ha kato ka sngi haba i rung ha ĩingmane i la ĩohi ĩa ki khynnah skul ha la ki jong ki uniform ba ki thiah ha ki ben bad ha ki jaka ba la siang naduh jingkhang haduh jan pulpit. Katno i kmen haba i ĩohi bad ĩohsngew ĩa ki jingduwai jong ka jingkylla bamut jong ki ryngkat bad ki ummat haba U Mynsiem ka jingpynthymmai u dang trei hapoh jong ki. Baroh ki khot kyrpad “*Jisu...Jisu...Sngew kum ha bneng*”, i ong. Hangne don ka jingkmn bad ka jingkyrmen bad ym kwah shuh ba kan kut

Ym lah ban len ba ka don ka jingsngewdiaw namar ba ha ka sngi kaba bud kaba dei ban pynlong ĩa ka Teachers’ Day la ai shuti noh ĩa ki skul. Ka la don ka jingĩaprat jingmut hapdeng ki nonghikai halor ka jingai shuti namar ba, *tieng ĩoh kulmar bad ĩoh ym lah synshar*. Don pat kiba ong, *Haba ngi la duwai ban ĩoh Revival... mynta ynda ka la wan... ngin beh noh ? lada ngi ĩarwai bad ĩakmen baroh shi sngi ruh salei ?* Uwei na ki nonghikai uba long ruh u tymmenbasan u la pynjem da kaba ong, *kum ha kane ka por te ngi la ĩa rai khlem nang shuh ban da pyrkhath sani, to ngin nym ĩathew*. Kumta ka la kut noh ka jingĩatainia bad ki la pynhun noh ĩalade. Hynrei wat la ki la ĩoh shuti don ki nonghikai jong ka skul Presbytery kiba don beit ha ĩingmane ban kyrshan lang bad ĩarap ĩa kiwei pat ki khynnah skul kiba la wanrah sha ĩingmane.

Ha Run Thabah Memo U.P. School: Ha ka 5.9.06 katba ki dang pynlong ĩa ka Teachers Day, ha ka por ba i Headmistress i dang ai ĩa ka jingkren, kynsan kynsan ki khynnah ki la sdang ban rwai ban duwai bad ki la ĩa kyllon kum ba la jia ha kiwei ki skul. I Headmistress i la sangeh noh ia ka jingkren bad la ĩa rah beit ĩa ki khynnah sha ĩingmane. Kumba 200 tam ki khynnah, la jan baroh shi skul ki la ĩoh mad ĩa ka bor ba phylla. Ha kane ka skul, ka Revival ka la nang jur man ka sngi bad ka bteng haduh ki por ĩaleh ĩa ka Final Examination.

Hadien ba la long skul biang, ha Parĩong Presbytery HSS, ka Revival ka la bteng biang bad ka la nang jur. Tang shu dei ka por wai shiteng ki khynnah ki la mareh sha ĩingmane ban pynlong jingĩaseng. Kiba wan kim dei tang ki khynnah skul Presbytery, hynrei na ki skul bamarjan ruh. Bun na ki khynnah kim nang shuh ban leit phai biang sha skul ynda la dei ka por sdang skul. Kumne ka la jia katto katne por. Ha ka 12 tarik ka sngi ba ki khynnah ki pynbeit ban pynlong ĩa ka Teachers’ Day namar ba ym shym la ĩoh shuh ban pynlong ha ka 5 tarik, katba dang pynlong ĩa kane ka jingrakhe, bun ki khynnah ki don ha ĩingmane. Kito kiba don hapoh skul ruh ki kwah eh ban ai burom ĩa la ki nonghikai hynrei ithuh ba ka mynsiem jong ki ka don ha ĩingmane. Wat ki nonghikai ruh ki don kajuh ka jingsngew. Hoodid ki ĩiewkor ĩa ka jingkwah ki khynnah hynrei kane ka snem ka long kaba pher. Iwei i nonghikai i la ong, “*Balei ngi shong hangne ban leh kmen ĩa kiei kiei kiba kynja pyrthei katba hangtei, don ka jingkmn ba kynja bneng?*”

Hapdeng kata ka por ka don ruh ka jingsngewkhia ha kaba ĩadei bad ka jingpule jong ki. Ki jingkylli ki mih, *Kumno yn leh lada ngim dep Course shuh? Ngikwah ba ka Revival kan ĩai bteng hynrei kumno ngin pynĩaid ĩa ka skul ? Katno kan long ka jingsngewsih lada ki khynnah ki fail noh*. Kumjuh ruh ki khynnah ki don la ki jong ki jingkylli bad ki jingsheptieng hynrei ha kito ki sngi ka kham jur ka jingkmn ban ĩaroh ĩa U Trai. Hadien kata la shimti noh da ki nonghikai ka Presbytery School ban pynĩaid ĩa ka jingĩaseng ha ka por wai shiteng. Ynda la wai jingĩaseng, ĩa kito kiba la ktah jur da ka bor baphylla la sumar ĩa ki ha ĩingmane, hynrei ĩa kiwei pat la phah ba kin leit phai sha la ki jong ki skul.

Ka Balang Parĩong kum ka nongsumar ka la ju ai kawei ka Sngi U Trai man la ka snem ban pynĩaid da ki khynnah skul ka Parĩong Presbytery HSS. Ha kane ka snem kaba la pynlong ha u bnai October, la don ruh ka jingwan ring video na ka Jingĩaseng Samla K.J.P. Assembly na ka byr.ta ka Revival. Ha ka jingĩaseng khynnah skul la ju khot lang ĩa baroh ki skul mynsngi hapoh shnong Parĩong. Hangne ka Revival ka dang jur bha. Mynstep la pynlong da ka Praise and

Worship bad ha ka jingiaseng ba arsien la pynlong da ka Jingiaseng iathuh khana. Ha baroh ar ki Jingiaseng ka la long kaba shit rhem haduh katta katta bad dang bun ki khynnah bad ki samla kiba iam, kiba la lyniar, kiba kyllon, kiba iohthiah bad kiba iohi ia ki jingithuh paw kiba phylla. Hynrei la iohi ruh ba don kiba shah pynkordit ha u soitan, ki da kyrthat bad lympat ialade. Hynrei da ka jingiadon lang ki nongsharai ka Balang Pariong la lah ban pynjai-jai ia baroh kito kiba la shah pynshitom ha u mynsiem bymman.

Ki Jingjia ba kongsan bad ba phylla:

A. Ka Jingtrei U Mynsiem Bakhuid:

1. Kawei ka khynnah ha ka jingithuh paw jong ka ka la iashem bad U Jisu bad u la ialam ia ka sha ki kper kiba itynnad haduh katta katta, kiba don bun kyrdan. La ialam ruh ia ka sha ki pynthor kba kiba iar bad ki soh kba kiba la jan ih. Kita ki pynthor kba kim long kiba ktieh hynrei ki rkhiang haba iuh da ki kjat. La iathuh ba ynda la dei ka por ot ia u kba na kata ka pynthor, yn buh ban bam kat kiba poi sha kata ka jaka.

2. Bun ki khynnah kiba la iohi ia ka jingtyngshaiñ kaba kim lah satia ban peit da ki khmat bad ki da iohsngew ruh ia ka sur kaba ong, *"ko khun, phi dei ban kylla kaba mut noh."* Bun ruh napdeng jong ki kiba la iohi ia ka bneng ha ka jingiohi paw jong ki.

3. Ha u bnai November, 2006, ka don kawei ka sngi ba ki pynndonburom ia i Kong I. Lyngdoh, MLA ha madan Nongshillong. Nalor kiwei kiwei ki nongshim bynta la khot ruh ia ki khynnah ka Pariong Presbytery Higher Secondary School ban ai kawei ka Cultural Dance. Ka skul ka don shibun ki jingshad ba ki khynnah ki lah ban ai ha kano kano ka por, hynrei ha kane ka sien kim sngew don mon ban leit shad. Hynrei namar ba kim kwah pat ban kyntait ia kata ka jingkhot ki khynnah ki la pynbeit ban leit ai noh da ka jingrwai. Sha kino kino ki programme ba ka skul ka dei ban leit, la ju buh ha khmat U Blei ha ki jingduwai, kumta ruh la leh ha kane ka sngi. Haba ki la leit sha Nongshillong, ka jingialang ka iaaid beit da ka lyer politics kumba long ha ki jingialang kiba kum kine. Ynda la dei ka por ba ki khynnah

kin rwai, shuwa ba kin rwai ki la ong ba kin nym ai da ka cultural dance, hynrei da ka jingrwai namar ki sngew ba ka dei ka mon U Blei lyngba ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid. Kumta ki la rwai da ka jingrwai *'Hakmat ka khet bishar ngin ieng'*. Ki paitbah kiba ia kren hum hum ham ham ha kaba sdang, ki la sngap jar haduh ban da kut ka jingrwai. Hadien ka jingrwai, ka la long kaba phylla ba kiwei pat ki nongkren baroh kim shym la kren politics shuh hynrei ki la kren noh shaphang ka Revival. Ka rynsan ba la shna itynnad bha na ka bynta kane ka jingialang ka la i thik kum kawei na ki pandal jingiaseng heh ba la pynkhreh khnang na ka bynta ban ialap ia ka khubor Revival. Wat haduh kaba pynwai ia ka jingialang, u Chairman u la khot ia uwei u Pastor ban duwai bad ban kyrkhu pynwai.

4. Kawei ka khynnah na Umkrem katba ka dang wan sha skul, ka la wan ka jingkynduh naduh na lynti. Ynda la poi hajan skul ka la iakynduh ia iwei na ki nonghikai bad ka la ong ia ita i nonghikai ba ka kwah leit sha iingmane. Tang shu poi ha iingmane ka la shu kdup thriang ia i haduh ba im lah khih shuh. Kumne ka la bat sah da ki kynta, wat la kiwei ki nonghikai ki la pyrshang ban ia khot noh ia ka ruh kam shah. Ka wad beit ia ita i juh i nonghikai. Hadien ynda ka la kyndit bynriew, kata ka khynnah ka la khublei ia ita i nonghikai ka da puh samrkhie bad haba ita i nonghikai i la kylli *"Balei phi leh kumto ia nga?"* Kane ka khynnah ka la jubab, *"Miss, wat tieng ym dei kaei kaei hynrei haba phi don hajan jong nga katno nga sngew skhem, namar phi long iba khilaiñ ka jingngeit bad ka jingngeit jong phi ka aibor ia nga ruh."*

B. Ka jingialeh u mynsiem bymman:

Ha kaba sdang la sngewthuh shai ba ka don beit tang ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid, hynrei hadien kata u bymman u sdang ban wan tur bad u wan ban ialeh pyrshah ia ka jingtrei U Mynsiem U Blei. Katto katne ki jingjia lah ban iathuh hangne

1. Ha Pariong Government U.P School, ka don kawei ka khynnah Catholic na Laitnamlang kaba la ioh jingkynduh naduh ka taifew ba nyngkong u bnai August. Ka la hap ruh ban pep skul ha kito ki por. Ha kaba sdang ka jingiohi jong ka ka la iohi ia ka bneng bad ka la iathuh ia kata ha kiba ha iing, hynrei kim ngeit satia. Hadien ka

wan ka jing'aleh kaba jur hapoh jong ka haduh ba ki kmie ki kpa ki ong ba ka la ioh ksuid. Ki la i'alam ia ka sha ki doctor bad sha ki nongk'ia namar ki ong ba ka la lamwir. Ha kawei ka sngi ki mut ban kit da ka Ambulance ban i'alam ia ka sha Hospital ha Shillong, haba la rah ia ka hapoh Ambulance ka kali kam lah i'aid shuh. Haba ki pynhiar noh ia ka na ka kali, ka kali ka start bad ka i'aid biang, hynrei haba ki rah biang ia ka hapoh ka kali bad haba u driver u la mut ban pyn'aid, ka kali kam i'aid shuh. Kumne ki pyrshang haduh laisien laiwat bad ka long kumjuh. Ki kmie ki kpa ki ong, "*yinnai kit shuh namar dei u ksuid uba bat.*" Kumta ki la pynhiar noh ia ka bad ka Ambulance ka leit phai noh da kaba suk. U Headmaster ryngkat bad kiwei ki rangbah ki la pyrshang ban pynshai ia ki kmie ki kpa ba ki dei ban shu duwai bad wad jing'arap na ki nong'alam jong ki kum u Phadar ne u Head Cathecist, ne na ki tymmen basan ka Balang Presbyterian ruh kiba kloj barabor ban i'arap. Hynrei ka jingbymngeit jong ki, ka la bat sah ia kane ka khynnah ha kata ka jingkhieh kyrthat tad haduh ba ki kmie ki kpa ki la pyndem ha ka jingkwah jong ka ban wad jing'arap bad ban phah duwai ha ki tymmenbasan ba kane ka khynnah ka sa long jai jai bad ka sa lah biang ban leit skul.

2. Uwei u khynnah skul jong ka Wisdom Secondary School, u la iohi ia u briew uba i kum ka dur U Jisu, ia ka khlieh ba la tap da ka jai' balieh. Une u khynnah u la ong ha uta u briew "*pyni ia ki kti.*" Haba la pyni ia ki kti la iohi ba don ki dak mong ha ryndang kti ym ha sla kti. Une u khynnah u la sngewthuh ba uta u dei u Khrist Lamler. U la duwai jur, hadien kata ka jai' kaba tap ha khlieh ka la hap noh bad u la iohi pynban da ki reng u soitan. Dei U Mynsiem U Blei uba la i'alam ia une u khynnah ban tip ia ka jingshisha. Nاده kata ka sngi u la i'asyllok ia ki para khynnah ba kim dei ban sngew sarong ioh ki ngop pynban ha ki jingpynthame u soitan.

3. Kawei ka khynnah ka la iohi ia u soitan ba u bat da ka sati bad u tyrwa ban pyndeng ia ka, u da ong, "*ia ngin i'athoh noh bad nga.*" Haba kane ka khynnah kam treh ia u, u la i'aleh ban pyndeng jubor, hynrei um shym la ioh lad satia namar ha kata ka por ka la don ka jingduwai kaba jur ban kyrshan ia kata ka khynnah ba kan jop ia uta u soitan..

4. Ha kawei ka miet Revival, katba ym pat tied ka baje, ki khynnah skul baroh bad ki paidbah ruh ki la ia kiew sha iingmane. Katba ki samla ki dang ia rwai, u soitan u la wan byrthen ha kawei ka longkmie kaba dang shong ha ka ben, u da ong ha ka jingdom, "*ia kitei ki samla baroh ngan pynkhylllem lut... ngan pynkyllon ia ki.*" Kata ka longkmie ka la i'asaid "*Em, mem bit da lei lei ruh ban ktah ia ki, kine ki long ki khun U Blei.*" Hynrei kumne u soitan u iai byrngem ha kiwei pat ruh ki longkmie. Kane ka jing'iohi paw ka paw shai ba haba U Mynsiem U Blei u trei, u soitan ruh u wan ban i'aleh pyrshah.

Don na pdeng ki samla ruh kiba la phla ia kane ka jingshah byrngem bad ka jing'aleh ba ki don. Ka long kaba sngewsih ba don shisha kiba la kyllon noh ha ka jinglong samla, haba kim shym la i'aineh bad U Jisu. La katta ruh dang bun pat kiba ia i'neh haduh mynta.

C. Ki Jingsngewthuh bakla :

1. Ha kawei ka miet katba ki samla ki dang i'alam ia ki jingrwai Revival, uwei u rangbah u la i'eng kynsan bad u la kynhied da ka sur kaba jam, "*Kumno phi ia rwai kum kata ka jingrwai, phi tharai ki briew ki lah ban i'arwai ?*" Kane ka la pynkyndit bad pynlyngngoh shibun ia kiba don hangta namar ki jingrwai ki dang rhem bha. Watla katto katne ki samla ki la sdang ban thut noh ha kata ka khyllipmat, hynrei da ka bor U Mynsiem Bakhuid, ki paidbah baroh ki la nang rhem pynban.

2. Ha kawei ka sngi kawei ka khynnah Catholic, ka la kyrthat tynggeh ha skul bad la rah noh ia ka sha iingmane. Hadien ba ki nonghikai ki la pynlong jingduwai ka la long jai jai bad ka la tip briew biang. Iwei na ki nonghikai i la leit pyndeng da u rosary jong i, hynrei kata ka khynnah kam treh, bad haba i la pyndeng jubor, kata ka khynnah ka la sdang biang ban kyrthat, haduh ban da leit khot biang ia kiba duwai. Ryngkat bad ka jingduwai la loit noh ia uta u rosary. Haba la don ba kylli ia ka - "*Hangno phin pynshong ia ka jingngeit jong phi, ha une u rosary ne ha U Jisu uba im?*" Kata ka khynnah ka la ong - "*Ha U Jisu*". Ka tang shu ong kumta, ka la lait noh na ka jingpynkordit u soitan.

3. Don ki khynnah kiba phah khot ia ki paralok, ia ki nonghikai ne ia kiba ha'ing ba kin wan kylla kaba mut. Namar ba ym shym lah

ban leh kumta ki thut noh. Don kiba ong, "*Ha Balang jong ngi ki kohnguh bad ki phah khot beit, balei hangne phim shah?*" Kawei ka khynnah ka la ong, "*Nga kwah ba ki nonghikai baroh kin wan hangne ban kylla kaba mut.*" Haba la iasyllok suki jai ia ka ryngkat ki jingduwai, kata ka khynnah ka la shahshkor bad ka jingsngewthuh ka la wan ha ka.

Ha kawei ka sngi ba wan ka D/I of Schools ha Government U.P School, Pariong bun ki khynnah ki ia leit lut sha iingmane. Kumta ma i ruh i la kwah ban leit peit ia ki ha kaba i la ioh lad ruh ban iarap ia ki khynnah. Kawei ka khynnah ka la khih khuslai sah namar ba ka kmienah jong ka kam pat kylla kaba mut. I Kong D/I i la ong ha kane ka khynnah, "*Wat peit ia ka jingduna kiwei, peit shalade.*" Kane ka jingiasyllok ka la pynshai ia ka. Hadien ba la pynlong jingduwai kane ka khynnah ka la sngewhun haba ka la pynbeit ia la ka mynsiem bad U Blei.

Jingtah bad jingmih na ka Revival :

Ka Revival kaba jur ka la neh kumba 2 bnai tam ei ei. Hadien ba ki khynnah skul ki la ioh mad ia ka Revival wat la don kiba la long biang kumba ki ju long mynshuwa, hynrei ka la don ka jingkylla ha kiba bun.

Ka don ka jingkylla bha ha ka jinglong jingim, naduh ka akor ka burom, ka ktien ka thylliej haduh ka jingpule bad ka jingshakri Blei. Ha ka snem 2006, ym shym la khmih lynti shuh ba ka result kan bha hynrei ki khynnah ki pass bha pynban naduh ha skul haduh ki Board Examinations. Ki khynnah ki la nang paw ha ki sap bapher jong ki naduh na skul haduh habar. Don kawei ka khynnah kaba fail ia ka Selection Test, SSLC, bad ym shym la khmih lynti ba kan pass. Ka la ialeh noh kum ka private candidate. Ha ka por ba ka pynkhreh ka la trei shitom bad aiti lut ha U Blei. Kam ju pep ia ki Prayer Cell ba ka Jingaseng Kynthei ka ju pynlong ha skul. Haba ka la pass ka la phla shai ba ka bor U Blei ka la pynlah ia ka. Kane ka khynnah ka iaineh bad ka iai shithem ha ka jingshakri ia U Blei haduh mynta. Don shibun kiwei ruh kiba iaineh kiba don la ka jong ka bynta ha la ki Balang ba ki don. Na kine bun kiba dang don hapoh skul, katto katne ngut ki la pass. Ha kine ki samla ka don ka jingkyrmen ia ka lawei ka Balang.

Don ki khynnah kiba ha kito ki sngi ba dang jur bha ka Revival, ki hap ban pep skul, namar ki la dei ban leit kyrshan lem da ki jingduwai ia la ki para khynnah kiba la khot ia ka kyrsheng jong ki. Don ruh napdeng kiba la shem mynsiem bha ha ka por Revival hynrei ki la kyllon noh tang shiteng por. Katba iwei-ar pat ki la ieh noh shiteng por ia ki jingpule jong ki haba ki la hap noh ha ka jinglong samla

Hadien ba ka jingtah bajur ka Revival ka la thanda, ki khynnah ki la bteng ia la ki jong ki kam. Hynrei la ithuh ba ki don ka jingthrang jingsliang - thik la kum ki sim rit kiba ap ban ioh jingbam na ka kmie. Kito kiba la iashem ia U Jisu ha ki jingithuh paw ki pyrkhath "*Katno thiang kito ki sngi... ah ban da kin wan biang.*" Kito kiba iakynduh ia ki jingialeh pyrshah bad u bymman..., kiba jop ki hun bad ki nang khlaif, hynrei dang don kiba dang ia iakhun. Kumta ka skul ka la pynbeit ban don noh ka jingaseng kaba kyrpang ha skul shisien shibnai kaba dang neh haduh mynta. Wat la ka la long tang shisien shi bnai ruh kane ka la iarap shibun ia kito kiba da thrang ban ioh ia ka jingiasyllok kaba iadei bad ka jingim kaba kynja mynsiem.

Jingkynthoh:

Ka Revival kaba ngi la angnud ka la wan wat la ngim shym la khmih lynti ba kan sdang ne kan kham jur hapdeng ki khynnah skul. Ngim shym la khmih lynti ruh ba kan shu kut noh kumto. Shano kito ki por ba ki briew ki bang ban mareh sha iing U Blei. Ki pyndep kloie ia la ki kam, lehse teng teng, ki la ieh noh shadien ia la ki kam bad ki mareh sha iingmane. Ka mynsiem ka shu kyndeh ban ioh iaroh ia U Trai. Ym don jingiapher na kano ka kynhun Balang, ym don jingia peit khmat. Kato ka por ka long shisha ka bneng. Hynrei ka jingkylli ka mih - Hato ka Revival ka la leit noh ?

Ngim dei ban ong ba ka Revival kam don shuh, ka Revival ka dang don. Hood U Blei u don la ka jong ka jingthmu ban trei kham jur hapdeng ki khynnah skul, la ha kito kiba kham rit ne ha ki samla. Hynrei, kaba ngim lah ban len ka long ba ka Revival ka la ktah ia ngi baroh. Ka shong ha ngi ban iit ia lade la ngi dei kiba la ioh jingpynthymmai (Revival) kumba ngi la duwai ne ngi dangsah ha ki jinglong kiba rim. Khmih siar ia ki buit thap u bymman. Kawei pa

kawei ka jingrai jongngi ha ka jingim la ha ki ktien, ki kam ne ha ki jingmut ka kdew shai ha ka liang jongno ngi don. To ngin duwai ba U Mynsiem Bakhuid un shong sah hapoh jong ngi. To ngin iatrei lang ruh ban pynsan bad ban ialam ia ki khynnah skul ha ka lynti U Blei khnang ba ha kaba kut ngin ioh ia ka pansngiat ka jingim bymjukut ha bneng - Amen

(Ia kane ka jingthoh la lum na ki nonghikai jong kito ki skul ba la kdew haneng. Kawei na ki jinglong bakyrpang jong ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid kumba ka la jia ha ka snem 2006 ka long da kaba ka sdang nyngkong eh hapdeng ki khynnah skul. La sngewthuh ba ha baroh ki skul, naduh ki Lower Primary Schools, ki Upper Primary Schools, ki Secondary bad Higher Secondary Schools kiba hapoh u pud jong ka Presbytery ia kiba ym shym lah ban thoh ia kaei kaba la jia, hynrei la sngewthuh ba ki la mad ia kajuh ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid).

Wad phi ia U Trai katba dang lah ban shem ia u, to kyrpad ia u katba u dang hajan: to u bymman un iehnoh ia la ka lynti, bad u riewbymhok ia la ki jingmut: to un phai ruh sha U Trai, te un sngew synei ia u; bad sha U Blei jong ngi, namar un map phar. (Isa. 55:6-7)

*****